

ಸಂಪುಟ ೪] ಸಪ್ಟಂ ಷ್ಟ ೧೯೫೪ [ಸಂಚಿಕೆ ೩

'VEERAMATE' WOMEN'S VOICE

The Largest Circulated

KANNADA MONTHLY

ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಲ

ಶ್ರೀಮತಿ ಸರೋಜಿನಿ ಮಹಿಷಿ M. A. LL B.
ಮುಖ್ಯ ಸಂಪಾದಿಕೆಯರು.

,, ವೆಂಕಮ್ಮಾ ಕೊಯಿಮತ್ತೂರ ಸಹ ಸಂಪಾದಿಕೆಯರು.

ಶ್ರೀಯುತ ಹಳಪೇಟೆ ಚಿಂತಾಮಣಿರಾಯರು ಸದಸ್ಯರು

,, ನಾರಾಯಣ ಶರ್ಮಾ ,,

,, ಹೊನ್ನಾಪುರಮಠ ಚಂ. ಗ. B.A.,LL.B. ,,

,, ಬಿ. ಎಸ್. ಮಾವಿನಕುರ್ವೆ ಅಡ್ವೋಕೇಟ,
ಸರಕಾರಿ ವಕೀಲರು ಕಾರವಾರ ,,

ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಾಹಕ ಮಂಡಲ

ಶ್ರೀಯುತ ಕುರಡಿ ನಾರಾಯಣರಾಯರು ಅ

ಶ್ರೀಮತಿ ಸರೋಜಿನಿ ಮಹಿಷಿ M. A.,LL B. ಉಪಾ

ಶ್ರೀಯುತ ಲ. ರಂ. ಪುರಾಣಿಕ ಕಾರ್ಯದ
ಪ್ರಕಾಶಕರು, ಕೋಶಾ

,, ಎಸ್. ವ್ಹಿ. ಮೆಳ್ಳೀಗಟ್ಟಿ B.A. LL. B. ಸ

ಶ್ರೀಮತಿ ವೆಂಕಮ್ಮಾ ಕೊಯಿಮತ್ತೂರ

,, ಕೃಷ್ಣಾಬಾಯಿ ಕರ್ಣಿಕ

ರಜಿಸ್ಟ್ರೇಶನ್ ಆಫ್ ನ್ಯೂಜ ಪೇಪರ್ಸ (ಸೆಂಟ್ರಲ್) ರೂಲ್ಸ ೧೯೫೬ರ ೮ನೇ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂ
"ವೀರಮಾತೆ" ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯ ಸ್ವಾಮಿತ್ವ ಮತ್ತು ಇತರ ವಿಷಯುಗಳ ಬಾಬತ ವಿವರ:—

೧. ಪ್ರಕಾಶನ ಸ್ಥಳ—	ವನಿತಾ ಸೇವಾ ಸಮಾಜ ಧಾರವಾಡ.
೨. ನಿಯಮಿತ ಕಾಲಿಕತೆ—	ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ
೩. ಮುದ್ರಕರ ಹೆಸರು—	ರಾಮರಾವ ಕುಲಕರ್ಣಿ
ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ—	ಭಾರತೀಯ
ವಿಳಾಸ—	ವೀರಮಾತೆ ಕಾರ್ಯಾಲಯ ಧಾರವಾಡ
೪. ಪ್ರಕಾಶಕರ ಹೆಸರು—	ಲ. ರಂ. ಪುರಾಣೀಕ
ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ—	ಭಾರತೀಯ
ವಿಳಾಸ—	ವನಿತಾ ಸೇವಾ ಸಮಾಜ ಧಾರವಾಡ
ಸಂಪಾದಕರ ಹೆಸರು—	ಸರೋಜನಿ ಮಹಿಷಿ ಎಮ್. ಎ. ಎಲ್‌ಎಲ್. ಬಿ.
ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ—	ಭಾರತೀಯ
ವಿಳಾಸ—	ಲೈನಬಝಾರ ಧಾರವಾಡ
೬. ಪತ್ರಿಕಾ ಸ್ವಾಮಿತ್ವ ವಿಳಾಸ—	ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಮಂಡಳ
ಮತ್ತು ಬಂಡವಾಳದಲ್ಲಿ ನೂರಕ್ಕೆ ೧ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ಹಾಕಿದವರ ವಿವರ —	ವನಿತಾ ಸೇವಾ ಸಮಾಜ ಧಾರವಾಡ

ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಮಂಡಳದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾದ ಲ. ರಂ. ಪುರಾಣೀಕನಾದ ನಾನು ಮೇಲಿನ ವಿವರಗಳಲ್ಲಿಯ ವಿಷಯುಗಳು ನನಗೆ ತಿಳಿದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸತ್ಯವೆಂದು ಈ ಮೂಲಕ ಘೋಷಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಲ. ರಂ. ಪುರಾಣಿ

ಪರಿವಿಡಿ

ವಿಷಯ	ಲೇಖಕರು	ಪುಟ
೧. ಪರಿವಿಡಿ ಹಾಗೂ ನಮ್ಮ ಮಾತು	....	

— "ವೀರಮಾತೆ" ಚಂದಾದಾರರಲ್ಲಿ ನಮ್ರ ವಿನಂತಿ —

"ವೀರಮಾತೆ"ಯ ಮೇ, ಮತ್ತು ಜೂನ-ಜುಲೈ ಸಂಚಿಕೆಯು ತಮಗೆ ಕೈ ಸೇರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಳವಳ ಪಡಕೊಳ್ಳ ...ಡಿರಿ! ಪ್ರೇಸ್ಸಿನ ಕೆಲವೊಂದು ಕೊರತೆಯ ಮೂಲಕ ಪತ್ರಿಕೆಯು ತಡವಾಗಿ ಹೊರಟಿತು, ಕಾರಣ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ...ೇ ಮತ್ತು ಜೂನ-ಜುಲೈ ಸಂಚಿಕೆ ಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ ಕಳಿಸುಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಮುಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಯು ಸರಿಯಾದ ...ಳಿಗೆ ಮುಟ್ಟುವಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲಾಗುವದು. "ವೀರಮಾತೆ" ಯ ಚಂದಾದಾರರು ಸಹಕರಿಸಬೇಕಾಗಿ ವಿನಂತಿ.

[ಸಂ.

...	.... ಎಚ್. ಆರ್. ಧಂಡೀವಡ್ಡರ	೨೯
…೨. ವಾಚನಾಲಯುಗಳು	.... ವ್ಹಿ. ಜಿ. ಬಳಿಗಾರ	೩೦
…೩. ಹಾರ್ದಿಕ ಹಾರೈಕೆ	.... ಪ್ರೇಮಾ ಮಂಗಳೂರ	೩೨
…೦. ಮಕ್ಕಳ ವಿಭಾಗ	.... ಚಿಕ್ಕ ತಂಗಿ ತಮ್ಮಂದಿರಿಂದ	೫೩

ಸಂಪಾದಕರ ಹೆಸರು—	ಸರೋಜನಿ ಮಹಿಷಿ ಎಮ್. ಎ. ಎಲ್ಎಲ್. ಬಿ.
ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ—	ಭಾರತೀಯ
ವಿಳಾಸ—	ಲೈನಬಝಾರ ಧಾರವಾಡ
೬. ಪತ್ರಿಕಾ ಸ್ವಾಮಿತ್ವ ವಿಳಾಸ—	ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಮಂಡಳ
ಮತ್ತು ಬಂಡವಾಳದಲ್ಲಿ ನೂರಕ್ಕೆ ೧ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ಹಾಕಿದವರ ವಿವರ —	ವನಿತಾ ಸೇವಾ ಸಮಾಜ ಧಾರವಾಡ

ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಮಂಡಳದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾದ ಲ. ರಂ. ಪುರಾಣೀಕನಾದ ನಾನು ಮೇಲಿನ ವಿವರಗಳಲ್ಲಿಯ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳು ನನಗೆ ತಿಳಿದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸತ್ಯವೆಂದು ಈ ಮೂಲಕ ಘೋಷಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಲ. ರಂ. ಪುರಾಣೀಕ.

ಪರಿವಿಡಿ

ವಿಷಯ	ಲೇಖಕರು	ಪುಟ
೧. ಪರಿವಿಡಿ ಹಾಗೂ ನಮ್ಮ ಮಾತು	....	೧–೨
೨. ಸಂಪಾದಕೀಯ	ಸಂಪಾದಕರು	೩–೪
೩. ಕೊಂಡು ತಂದ ಮನುಷ್ಯರು	ಅನು— ವೆಂ. ಕೊ.	೫
೪. ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಟಾಗೋರರವರ ಗೀತಾಂಜಲಿಯ ಅನುವಾದ (ಸಂಗ್ರಹ)	ಸ. ಸಂ.	೯
೫. ರಾಯರ ಕನಸು (ನಗೆಬರೆಹ)	ಜಿ. ಬಿ. ಕುಲಕರ್ಣಿ	೧೧
೬. ನನ್ನ ಒಡಿಯಾ ಮಗು	ಸ. ಸಂ.	೧೪
೭. ಆರೋಗ್ಯನಿಧಿ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ (ಕವಿತೆ)	ಎಸ್. ವ್ಹಿ. ಪಾಟೀಲ	೨೦
೮. ಕಪ್ಪು ಹುಡುಗಿ (ಕವಿತೆ)	ರಾಮಲಿಂಗ ಪೂಜಾರ	೨೧
೯. ಸುಖದ ಶೋಧ ಲೇಖಾಂಕ ೧	ಓರ್ವ ಅಜ್ಞಾನಿ	೨೨
೧೦. ವರದಕ್ಷಣೆಯ ಸೊಸೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಏಕಾಂಕ ನಾಟಕ	ಡಾ. ಆರ್. ಕೆ. ಹಾನಗಲ್ಲ	೨೫
೧೧. ಭೂಮಿತಾಯ ಬಯಕೆ (ಕವಿತೆ)	ಎಚ್. ಆರ್. ಭಂಡೀವಡ್ಡರ	೨೯
೧೨. ವಾಚನಾಲಯಗಳು	ವ್ಹಿ. ಜಿ. ಬಳಿಗಾರ	೩೦
೧೩. ಹಾರ್ದಿಕ ಹಾರೈಕೆ	ಪ್ರೇಮಾ ಮಂಗಳೂರ	೩೨
೨೦. ಮಕ್ಕಳ ವಿಭಾಗ	ಚಿಕ್ಕ ತಂಗಿ ತಮ್ಮಂದಿರಿಂದ	೫೩

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ದಿನೋತ್ಸವ

ವನಿತಾ ಸೇವಾ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ

ಧಾರವಾಡ ೧೫-೮-೪೭ ನಮ್ಮ ಭಾರತವು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಹನ್ನೆರಡು ವರುಷಗಳಾಗಿ ಹದಿಮೂರನೆಯ ವರುಷದಲ್ಲಿ ಕಾಲನಿರಿಸುವ ದಿನವಾಗಿದೆ. ಇದು ಭಾರತೀಯರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಬ್ಬವಾಗಿದೆ. ಭಾರತವು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿದ್ದರೂ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ದಾಸ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ತೊಳಲಾಡುತಿರುವರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಸರಿಯಾದ ಕಲ್ಪನೆ ಅರಿವುಗಳುಂಟಾಗಲೆಂದು ವನಿತಾ ಸೇವಾ ಸಮಾಜವು ಭಾರತೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ದಿನೋತ್ಸವವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಪ್ರತಿತಿಂಗಳಿನ ೧೫ನೆಯ ದಿನಾಂಕದಂದು ರಾಷ್ಟ್ರ ಧ್ವಜವಂದನೆಯ ಸತ್‌ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂದು ೧೯೬೦ನೆಯ ಆಗಸ್ಟ್ ೧೫ರಂದು ಹದಿಮೂರನೆಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ದಿನೋತ್ಸವವನ್ನು ವನಿತಾ ಸೇವಾ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ಆಚರಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಸಲುವಾಗಿ ವನಿತಾ ಸೇವಾಸಮಾಜದ ಹೊರಾಂಗಣವನ್ನು ಅಣಿಗೊಳಿಸಿ ಧ್ವಜಸ್ತಂಭವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ತಳಿರು ತೋರಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲಾಗಿದ್ದಿತು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ದಿನೋತ್ಸವದ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಇಂದು ವನಿತಾ ಸೇವಾ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಎಡೆಬಿಡದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ನಡೆದುವು. ನಸುಕಿನಲ್ಲಿ ೫-೩೦ ಗಂಟೆಯಿಂದ ೬-೩೦ ಗಂಟೆಯ ವರೆಗೆ ವನಿತಾ ಸೇವಾ ಸಮಾಜದ ವಿದ್ಯಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರು ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಶುಭ್ರವಾದ ತೊಡವುಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಕಹಳೆಯು ಬೀರುತ ನಗರದ ಪ್ರಮುಖ ಬೀದಿಯನ್ನು ಸುತ್ತಿ ವನಿತಾ ಸೇವಾ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಬಂದು ರಾಷ್ಟ್ರ ಧ್ವಜಸ್ತಂಭದಡಿ ಅರ್ಧ ವರ್ತುಲಾಕಾರದ ಸಾಲುಗಳಾಗಿ ನಿಂತರು. ಸೂರ್ಯೋದಯವಾದ ನಂತರ ಸರಿಯಾಗಿ ಬೆಳಗಿನ ೭-೦ ಗಂಟೆಗೆ ನಗರದ ನ್ಯಾಯ ರಕ್ಷಕರಾದ ಗದುಗಿನ ಶ್ರೀ. ಕುಲಕರ್ಣಿ ಅವರ ಅಮೃತಹಸ್ತದಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರಧ್ವಜಾರೋಹಣ ಕಾರ್ಯದ ಸಮಾರಂಭವು ವಿಧ್ಯುಕ್ತವಾಗಿ ನೆರವೇರಿತು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ದಿನೋತ್ಸವದ ಈ ಶುಭ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯ ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳಾದ ಡಾ. ಆರ್. ಕೆ. ಹಾನಗಲ್ಲರು ಹೆಣ್ಣಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಸಾರುವ ತಾವು ರಚಿಸಿದ್ದ ಕವನವೊಂದನ್ನು (ಇದು ವನಿತಾ ಸೇವಾ ಸಮಾಜದ ಮುಖಪತ್ರಿಕೆಯಾದ 'ವೀರಮಾತೆ' ಯ ೧೯೬೦ನೆಯ ಜೂನ್-ಜುಲೈ ತಿಂಗಳ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ) ಭಾವಪೂರಿತವಾಗಿ ಹಾಡಿ ತೋರಿಸಿದರು. ವನಿತಾ ಸೇವಾ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿಯ ರಾಷ್ಟ್ರಧ್ವಜಾರೋಹಣದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಪತ್ನಿಸಮೇತವಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಕುಲಕರ್ಣಿ ಅವರು ಸಮಯೋಚಿತವಗಿ ನಾಲ್ಕು ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದ ನಂತರ ವನಿತಾ ಸೇವಾಸಮಾಜದ ಸಂಸ್ಥಾಪಿಕೆಯರಾದ ಶ್ರೀಮತಿ ಭಾಗೀರಥಿಬಾಯಿ ಪುರಾಣಿಕರು ಶ್ರೀ ಕುಲಕರ್ಣಿ ದಂಪತಿಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಅತಿಥಿಗಳನ್ನು ಹಾರ್ದಿಕವಾಗಿ ಅಭಿವಂದಿಸಿದರು. ಆಮೇಲೆ 'ವಂದೇ ಮಾತರಂ' ಗೀತೆಯೊಂದಿಗೆ ಧ್ವಜವಂದನೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ನಡೆಯಿತು. ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ೩-೦ ರಿಂದ ೬-೦ ಗಂಟೆಯ ವರೆಗೆ ವನಿತಾ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಶಾಲೆಯ ಚಿಕ್ಕಮಕ್ಕಳಿಂದ ಮನರಂಜನೆಯ ವಿವಿಧ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಮುಗಿದ ನಂತರ ರಾಷ್ಟ್ರಧ್ವಜಾರೋಹಣದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು 'ವಂದೇಮಾತರಂ' ಗೀತೆಯೊಂದಿಗೆ ನಡೆದು ಹದಿಮೂರನೆಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ದಿನೋತ್ಸವದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಕೊನೆಗೊಂಡುವು.

ವೀರಮಾತೆ

ಕೇವಲ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ವಿಕಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಮೀಸಲಾದ
ಕನ್ನಡ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ

ಸಂಪುಟ ೮ } [ಸೆಪ್ಟಂಬರ ೧೯೫೯ { ಸಂಚಿಕೆ ೩

ಸಂಪಾದಕೀಯ

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಹನ್ನೆರಡು ವರುಷಗಳು!

ರಾಜಕೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದು ಹನ್ನೆರಡು ವರುಷಗಳು ಪೂರ್ತಿಯಾದವು! ಅಂದಿನ ಆ ಹೋರಾಟ, ಅಶಾಂತಿ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ತಳಮಳ! ಆಂಗ್ಲರ ಅಪಾರ ಸೈನ್ಯಬಲದ ವಿರುದ್ಧ ಭಾರತೀಯರ ಹೋರಾಟ! ಅದೂ ನೈತಿಕ ಬಲದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ! ಆ ಲಾಠೀ ಪೆಟ್ಟು, ಸೆರೆ-ಸಿಂದಿ ಅಂಗಡಿಗಳೆದುರು, ವಿದೇಶಿ ಅಂಗಡಿಗಳೆದುರು, ಬಹಿ-ಷ್ಕಾರ ಹಾಕಿ, ಪುಷ್ಕರ ಹೂಡಿದ ಮಕ್ಕಳು, ಸ್ತ್ರೀಯರು! ತಂಡತಂಡದಲ್ಲಿ ಸೆರೆಮನೆಗೆ ಹೋಗುವ ಆ ಬಾಲವೃದ್ಧರು! ಅವನ್ನೆಲ್ಲ ನೆನೆಸಿದರೆ ಇನ್ನೂ ಮೈಮೇಲೆ ಮುಳ್ಳೇಳುತ್ತವೆ. ವ್ಯಾಯಾಮಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೈಕಟ್ಟು ಹುರಿಗೊಳಿಸಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಅಣಿಯಾದವರನೇಕರು! ವಿಜ್ಞಾನ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಪ್ರಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದವರನೇಕರು. ಬೌದ್ಧಿಕ ಕಸರತ್ತನ್ನು ಮಾಡಿ ಯುಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿ ತೆಗೆಯಲು ಯೋಚಿಸಿದವರೂ ಅನೇಕರು!

ಆದರೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ದೊರೆತ ಮೇಲೆ! ಆಗಿದ್ದ ಉತ್ಸಾಹ, ಹುಮ್ಮಸ್ಸು, ಹೋರಾಡುವ ಸಿದ್ಧತೆ ಇಂದಿಲ್ಲ! ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ಇಲ್ಲ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ತರ ಶೈಥಿಲ್ಯ ಎಲ್ಲೆಡೆಗೂ ಹಬ್ಬಿದೆ. ಯಾವ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ಅಷ್ಟೇ! ಬರೀ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ಸವವನ್ನು ಆಚರಿಸುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮಾತ್ರ ನಮ್ಮ ಹುಮ್ಮಸ್ಸು ಸೀಮಿತವಾಗಿದೆಯೇ? ಅಂದು ಪಾರತಂತ್ರ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಪರಕೀಯರ ಸತ್ತೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಹೋರಾಡಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ! ಇಂದು ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ಹುದುಗಿ ಕೊರೆಯುತ್ತಿರುವ ಅಜ್ಞಾನ, ದಾರಿದ್ರ್ಯ ಆಲಸ್ಯಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ! ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ ನಡೆಸಿದಾಗಲೇ ನಮ್ಮ ಶಕ್ತಿ ಜಾಗೃತವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಹಣೆಯುಬರಹವನ್ನು ತಡೆಯಲು ಯಾರಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬ ಟಿಳಕ, ಒಬ್ಬ ಗಾಂಧೀ ಒಬ್ಬ ನೆಹರೂ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಕೋಟಿ ಕೋಟಿ ಜನರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರ ಹಿತವನ್ನು ನೋಡಲು ಸಾಧ್ಯವೆ? ಮೈಮುರಿದು ದುಡಿದಾಗ, ಪ್ರಯತ್ನಶೀಲರಾದಾಗ ಸುಖ-ಸಮಾಧಾನಗಳು ತಂತಾನೇ ಮೂಡಿ ಬರುತ್ತವೆ!

ನಮ್ಮ ಉದ್ಧಾರವನ್ನು ನಾವೇ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ನಮಗಾಗಿ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು ತಿಳಿದ ಸುಖದ ಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ಆಮೂಲಾಗ್ರ ಕ್ರಾಂತಿಯಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದರ ಬೇರು ಹಬ್ಬಿ ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಯ ಮೇಲೂ ಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಊಟಮಾಡಿ, ಯಾವ ಯೋಚನೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ಆಲಸ್ಯದಲ್ಲಿ ವೇಳೆ ಕಳೆಯುವದೇ ಸುಖವೆಂಬ ಕಲ್ಪನೆ ಮುಂದುವರಿಯದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಅರಿಯದೆ ಅಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿದ್ದವರು ಕೆಲವರು,ಅರಿತು ದುರುಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವವರು ಕೆಲವರು, ಅರ್ಥವನ್ನರಿತರೆ ದುಡಿಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ, ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ದುಡಿತಕ್ಕೆ ಬೆಲೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆಂದು ಅರಿಯದೆ ಇದ್ದಂತೆ ನಟಿಸುವವರು ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ! ಅರಿತು ದುಡಿಯುವವರು ಎಷ್ಟು ಜನರೊ !

ಹೇಳಿದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಆಯಿತು. ಉಳಿದ ಹೊಣೆ ನಮಗೆ ಬೇಡವೇ ಬೇಡ ಎಂಬ ಗುಲಾಮರ ಮನೋವೃತ್ತಿ ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಂದಲೂ ತೊಲಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ರಾಜಕೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವು ಸಿಗುವವರೆಗೆ ಸಿದ್ಧಿಯಾಗಿದ್ದರೂ, ಸಿಕ್ಕ ಮೇಲೆ ಸಾಧನವಾಗಿದೆ. ಅದರಿಂದ ಇನ್ನುಳಿದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ದಾಸ್ಯದ ಮನೋವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ, ಅಂಧಶ್ರದ್ಧೆಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವಲ್ಲಿ, ಅಪಾರವಾದ ಶಕ್ತಿ ವ್ಯಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರ ಉಳಿತಾಯ ಅತ್ಯವಶ್ಯ !

ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ, ತಮ್ಮ ಮನೆಯ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಈ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಅಕ್ಕ-ತಂಗಿಯರು ತೋರಿದರೂ ಎಷ್ಟೋ ಲಾಭವಾದೀತು ! ಒಳ್ಳೇ ಆಹಾರ, ಸಕಾಲಕ್ಕೆ ದೊರೆವ ಆಹಾರ, ಮಿತವ್ಯಯ, ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟುತನ-ಒಂದೇ ಎರಡೇ-ನಮ್ಮ ಗೃಹಿಣಿಯರು ಒಟ್ಟು ಗೂಡಿದರೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಶಕ್ತಿ ಕೇಂದ್ರಿಕೃತವಾದಂತೆಯೇ !

ಕೊಂಡು ತಂದ ಮನುಷ್ಯರು

ತಾ. ೩೦ ನೇ ಮರಾಠಿ ಸಾಧನಾದಲ್ಲಿಯ ಶ್ರೀ. ದೇವದಾಸ ಬಾಗುಲ ಇವರ ಲೇಖನದ ಸ್ವೈರ ಅನುವಾದ

ಅನು— ಶ್ರೀ. ವೆಂ. ಕೊ.

ಮಾತಾಡುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿಂದ ಮನುಷ್ಯರು ಒಟ್ಟುಗೂಡುತ್ತಾರೆ, ಓದುವ ಹವ್ಯಾಸದಿಂದ ಪುಸ್ತಕಗಳ ರಾಶಿಬೀಳುತ್ತದೆ. ಹಣ ವೆಚ್ಚಮಾಡದೆ ಹರಟೆಯು ಹೇಗೆ ಸಂತೆಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತದೆಯೋ ಹಾಗೆ ಓದುವದನ್ನು ಸಹ ಬಿಟ್ಟಿಯಲ್ಲೇ ಸಾಧಿಸಲು ಬರುತ್ತದೆ. ವಾಚನದ ಬಗ್ಗೆ ಬಹಳೇ ಹಸಿವು ಉಂಟಾದರೆ, ತಿಂಗಳ ಅವಧಿಯ ಚಂದಾಹಣ ತುಂಬಿ, ಮಾತಿಗೆ ಬಾರದ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನೋದಿ ಮುಗಿಸುವ ಹಬ್ಬವನ್ನು ವಾಚನಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ತೀರಿಸಲು ಬರುತ್ತದೆ. ಮಾತಿನವಲ್ಲರಿದ್ದರೆ ಎರಡನೆಯವರ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಕೈಗಡತಂದು, ಅಲಿಪ್ತರಾಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಸಲೂ ಬರುತ್ತದೆ.

ಆದರೆ ಮುಂದಿನದನ್ನು ಓದುತ್ತ, ಹಿಂದಿನದನ್ನು ಮರೆಯುವ ನಡತೆಯಿಂದ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಓದುವ ಅಭಿರುಚಿಗೆ ಸಹ ಆತಂಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಓದಿಮುಗಿಸಿದರೂ ಸಹ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅದು ಓದಿ ಮುಗಿಸಿದಂತೆನಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ತಿರುಗಿಕೊಡುವದೂ ಆಗುವದಿಲ್ಲ.

ಕೆಲಸದ ಗಡಿಬಡಿಯಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಬಿಡುವು ಸಿಕ್ಕೊಡನೆ ಆ ಪುಸ್ತಕದ ಕಡೆಗೆ ಅತೀ ಲಕ್ಷ್ಯ ಸೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ನಿಜವೆಂದರೆ ಇದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಬೆಲೆಯೇ ಸುಳ್ಳು! ನನ್ನ ಮನಸ್ಸೇ ನನ್ನ ವಿರುದ್ಧ ಫಿತೂರಿಮಾಡಿ, ಪುಸ್ತಕದ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಆವೆರಡೂ ಒಂದಾಗುತ್ತವೆ. ಅಂತೆಯೇ ನಾನು ಲಗುಬಗೆಯಿಂದ ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಆ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಮನೆಗೆ ತಂದು ಹಗುರಾಗಿ ಕೈಯ್ಯಿಂದ ಕಪಾಟಿನಲ್ಲಿಡುತ್ತೇನೆ.

ಈಗ ಇದರ ಮುಂದಿನ ನಿಜ ಸಂಗತಿ ಹೇಳುವದೆಂದರೆ, ನಾನು ಆ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ತೆಗೆದು ನೋಡುವದು ಕ್ವಚಿತವೇ. ಕೆಲಸದ ಗೊಂದಲದಲ್ಲಿ ಸಮಯ ಸಿಗುವದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ಕಾರಣವೇನೂ ಅಷ್ಟು ನಿಜವಲ್ಲ. ಸಮಯವಾಗದಿದ್ದರೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಹೊಸ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನಿಜವೆಂದರೆ, ಸಮಯ ಸಿಕ್ಕಾಗ ಸಹ ನಾನದನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಯುವದಿಲ್ಲ. ಬಹಳವಾದರೆ, ಹಗುರಾಗಿ ಒಂದೆರಡು ಪುಟ ತಿರುವಿ ಹಾಕುತ್ತೇನೆ ಮಾತ್ರ. ಸಣ್ಣಂದಿನಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕಮನ ಸೆರಗಿಗೆ ಮುಖ ಒರೆಸಿ, ಅವಳಿಂದ ಬೈಸಿಕೊಂಡ ಹೊರತು ಸಮಾಧಾನವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನು ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಳೆಂಬ ಅರಿವಿನಿಂದಲೇ ಬಗೆಹರಿಯುತ್ತದೆ. ಅದರಂತೆಯೇ ಈಗ ಅಗತ್ಯವೆಂದು ತಂದಿಟ್ಟ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಸಲುವಾಗಿಯೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಆರಂಭಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ‘ ಸ್ಮೃತಿಚಿತ್ರಗಳು ’ ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಓದಿದ ನಂತರ ಹೆಚ್ಚೆಂದರೆ ಎರಡು–ಮೂರು ಬಾರಿ ತಿರುವಿ ಹಾಕಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಪುನಃ ಹೆಚ್ಚು ತಿರುವಿಹಾಕದಿದ್ದರೂ ಸಹ ‘ ಲಕ್ಷ್ಮೀಬಾಯಿ ಟಿಳಕ ’ ಇವರು ‘ ರಾತ್ರಿ ರಾಣಿ ’ ಹೂವಿನಂತೆ ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಸುಗಂಧವನ್ನು ಪಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆಂಬ ಅರಿವು ನನಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಅದೇ ಮಾತು ‘ ಸ್ಮೃತಿಚಿತ್ರ ’ ಪುಸ್ತಕದ ಬಳಿಯಲ್ಲೇ ಇಟ್ಟಿರುವ ‘ ಕೆಲವು ಮುದುಕರು ಮತ್ತು ಒಂದು ಮುದುಕಿ ’ ಇವರದ್ದು ಸಹ. ಧೂಳನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತ ಬಿದ್ದ ಅವುಗಳ ಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಸಹ, ಬಾಡಿದ ಗಿಡದ ಮೇಲಿನ ಚಿಗುರೆಲೆಗಳಂತೆ ನಮಗೆ, ಶಾಶ್ವತ ತಾರುಣ್ಯ ಜೀವನವು ಹತ್ತಿರವಿದೆಯೆಂಬಂತೆ ಭಾಸನಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

ಆ ನಂತರ ಈ ಕಪಾಟಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಜನರು ಪುಸ್ತಕರೂಪಿಯಾಗಿ ಬಂದಿಳಿದಿದ್ದಾರೆ. ಅಮಿಾಲನ ‘ ಚಿಂತನಿಕಾ ’ ವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಶ್ರೀ. ಸಾನೇ ಗುರೂಜಿಯವರು ಬಂದರು; “ ಆಟನಿ ಮತ್ತು ಕ್ಲಿಯೋ ಪಾತ್ರ ’ ದ ಜೊತೆಗೆ ಮೆಯರ್ ಆಫ್ ಕ್ಯಾಸ್ಟರ್ ಬ್ರೀಜ್ ” ಬಂದು ನಿಂತಿದ್ದಾನೆ. ವಿರಹೀ ವ್ಯಥೆಯ ಕಾವ್ಯದರ್ಶಿಸುವ ‘ ಮೇಘದೂತ ’ ದ ಜೊತೆಗೆ ‘ ತುಕಾರಾಮ ವಚನಾಮೃತ ’ ದಿಂದ, ಆತ್ಮಶೋಧನ ಮಾಡುವ

ಜೀವನಪ್ರವಾಸಿ ತುಕಾರಾಮನು ಹೃದಯಸ್ಪರ್ಶಿಯಾಗು ವಂತಾದ.

ವಾಚನವೇಗದ ಲೆಕ್ಕದಿಂದ ಈ ಎಲ್ಲ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಓದಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. 'ಹುಕುಮ ಎಕ್ಕಾ' ವನ್ನು ಕೈಲಿ ಹಿಡಿದಂತೆ, ಕಪಾಟಿನಲ್ಲಿಯ ಯಾವ ದೊಂದು ಪುಸ್ತಕದ ಬೇಡಿಕೆಯು ಬೇರೆಯವರಿಂದ ಬಂದರೆ, ನಾನು ಕೂಡಲೇ ಬೇಸರಗೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ "ಪುಸ್ತಕವು ಸಿಗಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ" ವೆಂದು ಒದರುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಪುಸ್ತಕದ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ವೇಳೆ, ಕೆಲಸ, ವೇಗದೊಳಗಿನ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯು ನನಗೇ ತಿಳಿಯುವದಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ನನ್ನ ಗೆಳೆಯರು ನಾನು ಪುಸ್ತಕದಂತಹ ನಿರ್ಜೀವ ವಸ್ತುವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಇಷ್ಟು ಜೀವ ಹಚ್ಚಿ, ಏಕೆ ಮಾತಾಡುತ್ತೇನೆಂಬದನ್ನು ಅರಿಯಲಾರರು. ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ ಇದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಹಲವು ಸಂಗತಿಗಳು ತಿಳಿಯುವದಿಲ್ಲವೆಂಬ ಮಾತು ನನಗೆ ಖಂಡಿತ ಗೊತ್ತು. ಕಾರಣವೆಂದರೆ, ಇಂತಹ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಬಾಲ್ಯವನ್ನು ಮರೆತಿರುತ್ತಾರೆ. ಪಡಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ತಾಯಿ ಇರುವಳೆಂಬ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಅಂಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದು, ತಿಳಿಯದ ಹುಮ್ಮಸ್ಸಿನಿಂದ ಜಿಗಿದಾಡುವ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿಯ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಅವರು ಎರವಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮ ತಾರುಣ್ಯವನ್ನು ಅವರು ಮರೆತಿರುತ್ತಾರೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಡದಿಯ ಗಾನರಮ್ಯ ತಿರುಗಾಟವು ನಡೆದಿರುವಾಗ, ದಿವಾಣಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬಿದ ಪ್ರಸನ್ನ ಮತ್ತು ಶುದ್ಧ ವಾತಾವರಣಕ್ಕೆ ಅವರು ಕೃತಘ್ನರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಒಂದೇ ಊರಿನಲ್ಲಿದ್ದು ಸಂಧಿಸದ ಗೆಳೆಯರು, ಪರ ಊರಿಗೆ ಹೋಗುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದಾಗ, ಅಂತಃಕರಣದಿಂದ ನಿರ್ಮಾಣವಾದ ಮತ್ತು ಉತ್ಕಟತೆಯ ದರ್ಶನ ಸಂಭವಿಸುವ ಲವಲವಿಕೆಯ ಕಡೆಗೆ ಸಹ ಅವರು ಅಲಕ್ಷ್ಯಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ನಿಜವಾಗಿಯೂ, ಆವೆಯು ಕೇವಲ ತನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೇಗೆ ಮರಿಗಳ ಪೋಷಣೆಮಾಡುತ್ತದೆಯೋ ಅದೇ ರೀತಿಯಿಂದ, ಪುಸ್ತಕಗಳು ಕೇವಲ ತಮ್ಮ ಕಪಾಟಿನಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು, ತಮ್ಮ ಅಸ್ತಿತ್ವದಿಂದ ನನ್ನ ಜೀವನವನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುತ್ತವೆ. ಜೀವನಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯ ಹಚ್ಚುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನನ್ನ ಭಾವಜೀವನವನ್ನು ಸಮೃದ್ಧಮಾಡುತ್ತವೆ. ಒಳಗಣ್ಣನ್ನು ತೆರೆಯ ಹಚ್ಚಿ ಚರಾಚರದೊಳಗಿನ ಸೌಂದರ್ಯ ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ.

ನನ್ನ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಂತೆ, ನನ್ನ ಕಪಾಟಿನಲ್ಲಿಯ ಪುಸ್ತಕಗಳ ತಾರ್ಕಿಕ ಬೇಡಿಕೆ ಮಾಡುವ ಜನರಿಗೆ, ಮನೆಯ ಸರಿಯಾದ ಅರ್ಥವೇನೆಂಬದು ಇನ್ನೂ ತಿಳಿದಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಅವರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಮನೆ ಎಂದರೆ ಕೇವಲ 'ಆಹಾರ, ನಿದ್ರಾ, ಭಯ, ಮೈಥುನ'ಗಳೇ ಆದಿಯಾದ ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವ ಒಂದು ಸ್ಥಳವಿಷ್ಟೆ! ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ, 'ಕೊರತೆಯು ಸಾಧನಸ್ವರೂಪಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕಿಂತ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಏನಾದರೂ ಇರುತ್ತದೆ' ಎಂಬ ಈ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರದ ಕಡೆ, ಅವರು ಬೆನ್ನು ತಿರುವಿಯೇ ಕುಳಿತಿರುತ್ತಾರೆ. ಕೌಟುಂಬಿಕ ಜೀವನದಿಂದ ಲಭಿಸುವ ಒಂದು ಪ್ರಸಾದಕ್ಕೆ ಅವರು ವಂಚಿತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಪ್ರಸನ್ನ ಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಸಾದದ ಅಸ್ಪಷ್ಟ ದರ್ಶನವು ಅವರಿಗೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಆ ದರ್ಶನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಈ ಮನುಷ್ಯರೂ ಸಹ ಪೇಟೆಯಿಂದ ಯಾವದೊಂದು ಚಿತ್ರ, ಯಾವದೇ ಮೂರ್ತಿ ಅಥವಾ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ತರುತ್ತಾರೆ. ನಿಜವೆಂದರೆ ಅವರು ಆ ವಸ್ತುವನ್ನು ತರದೆ, ಆ ವಸ್ತುವಿನ ಮಾಧ್ಯಮದಿಂದ ಒಬ್ಬ ರಸಿಕ ಮನುಷ್ಯನನ್ನೇ ತಮ್ಮ ಭಾವಜೀವನದಲ್ಲಿ ತರುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಆ ರಸಿಕ ಮನುಷ್ಯನ ಆಗಮನದಿಂದ ಅವರ ಅಂತಃಕರಣದಲ್ಲಿ ಪಾರಿವಾರಿಕ ಜೀವನದ ಧಾರಣೆಯು ಹೊಸ ಹುರುಪಿನಿಂದ ಪಲ್ಲವಿಸುತ್ತದೆ. ಪೇಟೆಯ ಆವಾರದೊಳಗಿಂದ ಸ್ವಂತದ ಬೆಲೆ ಸಾರುವ ವಸ್ತುಗಳು ಮನೆಗೆ ಬಂದೊಡನೆ ಆತ್ಮೀಯತೆಯ ಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಅಮೂಲ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ. ಏಕಾಂಗದ ವಿಕೃತ ಸ್ವರೂಪವು ಮಾಯವಾಗಿ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಸಮ್ಮಿಲನದ ಉದಯವಾಗುತ್ತದೆ. 'ಕಲಂದರ'ದ ಇಲ್ಲವೇ 'ರಾಜಾರಾಣಿ'ಯ ಜೀವನದ ಕಕ್ಷೆಯು ವಿಸ್ತಾರವಾಗುತ್ತದೆ, ಮನೆಗೆ ಪಾರಿವಾರಿಕ ಜೀವನದ ಸುಗಂಧ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಮುಂದೆ ದಿನವಿಡೀ ಹೊಟ್ಟೆಗಾಗಿ ಹತ್ತು ದಿಶೆಗಳಲ್ಲಿ ತಿರುಗುವ ಕಾಲುಗಳನ್ನು, ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಕೊಂಡುತಂದ ರಸಿಕ ಮನುಷ್ಯರು, ಮನೆಗೆ ಸ್ಪರ್ಶಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಕಾಲಿನ ಮೇಲೆ ಹೃದಯದ ಅಧಿಕಾರವು ನಡೆಯುತ್ತದೆ!

ಪಕ್ಷಿಗಳು ಯಾವ ಆತುರದಿಂದ ತಮ್ಮ ಗೂಡಿನ ಕಡೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತವೆಯೋ, ದನಕರುಗಳು ಹಟ್ಟಿಯ ಕಡೆಗೆ ಧಾವಿಸುತ್ತವೆಯೋ ಅದೇ ಆತುರದಿಂದ ನಾನು ನನ್ನ ಕೋಣೆಯ ಕಡೆಗೆ ಧಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅಧೀರನಾಗಿ ಬೇಗ ತೆಗೆಯುತ್ತೇನೆ. ಕಣ್ತುಂಬ ಈ ಮನುಷ್ಯರ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತೇನೆ. ಆ ವೇಳೆ ಈ ಕಪಾಟೆಂದರೆ "ವಿಶ್ವಾಸ, ಸ್ನೇಹ, ಭಕ್ತಿ ಇವುಗಳ ಮಹತ್ತರವಾದ ಮಂದಿರವಿದೆ" ಎಂಬ ತೀವ್ರ ಅರಿವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

ದಿನವಿಡಿಯ ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲದ ಪದ್ಯಾಟದ ಮೇಲೆ ಅನ್ವಯಾರ್ಥದ ಪ್ರಕಾಶವು ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಅನಾಥತ್ವದ ಕಹಿತನವು ಹೋಗಿ ಪಾರಿವಾರಿಕ ಜೀವನದ ವಸಂತಮಾಸದ ಗಾಳಿಯು ಬೀಸುತ್ತದೆ. ಸಹಿಸಿದ ವ್ಯಥೆಗೆ ಶಮನ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿಯ ಈ ಅನೇಕ ವಿಧ ಮನುಷ್ಯರು ವೈರಾಗ್ಯ ತಾಳಿದ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ್ನು ಪುನಃ ಜೀವನಸನ್ಮುಖವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದ ಜನರ ಕಡೆ 'ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ" ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ನೋಡುವ ಪ್ರವೃತ್ತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ವನವಾಸದಲ್ಲಿಯ ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಋಷಿಮುನಿಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರಾಜರ ಕಷ್ಟಮಯ ಜೀವನದ ಕತೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಮನರಂಜಿಸಿದಂತೆ ಈ 'ಕೊಂಡು ತಂದ" ಅಮೂಲ್ಯ ಮನುಷ್ಯರೂ, ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ಅಂತಃಕರಣ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬಿಚ್ಚಿ ಹೇಳಹೇಳುತ್ತ ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರಫುಲ್ಲಿತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಶೀತಲ ಆತ್ಮಾವಿಷ್ಕಾರದಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಮೃಧುಮಧುರವಾಸನೆ ಬೀರುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಶಾಂತತೆಯ ವೈಜಯಂತಿಮಾಲೆಯು ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಕತ್ತಲು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲೇ ಬೆಳದಿಂಗಳು ಪಸರಿಸುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ನಾಳಿನ ಉಷಃಕಾಲದ ಪ್ರತೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಂತ ನಿದ್ರೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಆ ಬಗ್ಗೆ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲೇ ಹಸಿವಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅಷ್ಟರ ಮೇಲೇ ಸಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಎರಡನೇಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಇಚ್ಛೆಯು ಜಾಗೃತವಿರುವಂತಹ ಪ್ರಕೃತಿಯಾಗಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಆ ಮೇಲೆ ಈ " ಕೊಂಡು ತಂದ ಮನುಷ್ಯರು " ಜೀವನದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪು ತಿಳುವಳಿಕೆ, ಕ್ರೋಧ, ದ್ವೇಷ, ಮತ್ಸರಗಳೇ ಆದಿಯಾಗಿ ಷಡ್ರಿಪುಗಳು ಮಿಂಚಿನಂತೆ ಹೇಗಿವೆ ಎಂಬುದರ ಅರಿವು ತಂದು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರ ಹಿತಚಿಂತನೆಯ ಬೆಳದಿಂಗಳ ಬೆಳಕು ಕೆಡವಿ, ನಿಮ್ಮ ನಮ್ಮ ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಸೌಂದರ್ಯ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಪದ್ಧತೆಯು ಹೇಗೆ ಅಣುರೇಣುಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿವೆಯೆಂಬುದರ ದರ್ಶನವನ್ನು ಒಳ್ಳೇ ರಸಿಕತೆಯಿಂದ ಒದಗಿಸಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ದೂರ ಓಡುವ ಕಾಲಿಗೆ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿಯ ಅದಮ್ಯವಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಪ್ರಯೋಗಶೀಲತೆಯ ದೃಷ್ಟಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ' ಪರೋಪದೇಶ 'ದ ವಿಫಲ ಮಾಧ್ಯಮವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸದೆ, ಸ್ವತಃಜೀವನದಿಂದ ಎರಡನೇಯವರನ್ನು ವಿಶ್ವಾಸದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ನನ್ನ ಪುಟ್ಟ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಅಂತೆಯೇ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ 'ಏಕಚಪ್ಯಾಲಾ' ದೊಳಗಿನ ಸಿಂಧುವು ಹಾಸ್ಯ ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಬೀಸುತ್ತಕುಳಿತದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. 'ಉತ್ತರರಾಮ ಚರಿತ್ರೆ' ಯಲ್ಲಿಯ ರಾಮನು ದಂಡಕಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೀತೆಯ ಸ್ಮೃತಿಯಿಂದ ವಿಹ್ವಲನಾಗಿ ತನ್ನ ಪ್ರಜಾಜನರಲ್ಲಿ ಅಂತಃಕರಣ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕ್ಷಮಾಬೇಡಿ ತನ್ನ ಅಂತಃಕರಣದೊಳಗಿನ,— ತೋರಿಕೆಗೆ ವಿರೋಧಕಾಣುವಂತಹ ಎರಡು ಭಾವನೆಗಳಲ್ಲಿಯ ಸಂಘರ್ಷಣದೊಳಗಿನ ಕಾವ್ಯ ತೋರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ 'ಸತಾರಿಚೀಬೋಲ' (ಕವನ) ದೊಳಗಿನ ಕೇಶವಸುತರ 'ವಿಭೂತಿ'ಯು ವಿಶ್ವದೊಳಗೆ ಸತಾರದ ಧ್ವನಿಯು ಹೇಗೆ ಪಸರಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬದರ ಸರಳ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಅಂತೆಯೇ ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯು ಸಿಗದಿದ್ದರೂ ಸಹ, ನಮ್ಮ ಜೀವನದಿಂದ, " ಪ್ರೀತಿಯೂ ಒಂದು ತಪಸ್ಯವಿದೆ " ಎಂಬ ಪ್ರತ್ಯಯವನ್ನು ಕೊಡುವ ಮನುಷ್ಯರು ಸಿಗುತ್ತಾರೆ. ಜೀವನದಲ್ಲಿಯ ಆನಂದವನ್ನು ಕೊಂಡು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಬರದಿದ್ದರೂ, ಅದು ಯಾವ ರೀತಿಯಿಂದ ಸಿಗುತ್ತದೆ ಎಂಬದರ ವಿಶ್ವದರ್ಶನವನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡುವ ಮನುಷ್ಯರು ಸಿಗುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಮನುಷ್ಯರು ನಿಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಸಲುವಾಗಿ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷದಂತೆ ದಿನವೂ ತತ್ಪರರಾಗಿ ನಿಂತಿರುತ್ತಾರೆ. ನೀವು ಕೇವಲ ಅವರನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಕರೆತರಬೇಕು. ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ' ಮನೆಯ ' ಅರ್ಥವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

———

ವಿವೇಕಾನಂದರು

ಹೇಳಿದ್ದೇನೆಂದರೆ—

೧. ಯಾವನಿಗೆ ಆಜ್ಞೆ ಪಾಲಿಸಲು ಗೊತ್ತೋ ಅವನೇ ಆಜ್ಞಾ ಮಾಡಲು ಸಮರ್ಥ. ಮೊದಲು ಆಜ್ಞೆ ಪಾಲಿಸುವದನ್ನು ಕಲಿ. ಕೂಡಿರುವದು ನಮಗೆ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದೂ ಒಂದು ಶಕ್ತಿ, ಮತ್ತು ಅದು ಆಜ್ಞೆ ಪಾಲನೆಯಿಂದಲೇ ಸಾಧ್ಯ.

೨. ಏಳು ! ಎಚ್ಚರಾಗು ! ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಗುರಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟುವವರೆಗೂ ನಿಲ್ಲದೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡು. ಅಂದರೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಾಧಿಸುವದು.

೩. ನಾನು ಬಡವ, ಮಿತ್ರರಾರೂ ಇಲ್ಲೆ"ಂದು ಯೋಚಿಸಬೇಡ. ಆದರೆ ಹೌದು, ಹಣಕ್ಕಾಗಿ ಆಶಿಸದ ಮಾನವರಾರು ? ಹಣ ಮಾಡು (ಗಳಿಸು) ವವನೇ ಮಾನವ ! ಇಡೀ ಜಗತ್ತು ಮಾನವನ ಉತ್ಸಾಹ ಬಲ, ಶಕ್ತಿ ಬಲ ಹಾಗೂ ನಂಬಿಗೆಯಿಂದಲೇ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟದೆ.

೪. ಬೇರೊಬ್ಬರ ತಪ್ಪನ್ನೆತ್ತಿ ಮಾತಾಡದಿರು. ಅದೆಷ್ಟೇ ಕೆಡುಕಾಗಿದ್ದರೂ ಅದರ ಬಗೆಗೆ ಆಲೋಚಿಸದಿರು. ಅದರಿಂದ ಯಾವದೊಂದು ಲಾಭವಾಗದು. ಅವರ ತಪ್ಪನ್ನೆತ್ತಿ ತೋರಿಸಿ ನೀನವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಸಲ್ಲಿಸಲಾರಿ. ಅವನಿಗೆ ಅದರಿಂದ ಅಪಾಯ ಮಾಡುವಿ ಮತ್ತು ನಿನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ನೀನೂ ಅಪಾಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಿ.

೫. ಯಾವನು ತನ್ನ ಮೇಲೆ ತನ್ನದೇ ಅಧಿಕಾರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ರೂಢಿಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವನೊ ಅವನು ಹೊರಗಿನ ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಆಕರ್ಷಿತನಾಗಲಾರ ಮತ್ತು ಯಾರಿಗೂ ಗುಲಾಮನಾಗಲಾರ. ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಂಥವನೇ ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಗಲು ಯೋಗ್ಯನಾದವನು.

೬. ಅತಿ ದಪ್ಪ ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಬೇರೊಬ್ಬರು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿ ಹಚ್ಚಿದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸಾಧಿಸಬಲ್ಲನು. (ಮಾಡಬಲ್ಲನು). ಆದರೆ ಅದನ್ನೇ ಜಾಣನಾದವನು ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ತಿರುಗಿಸುವನು. ಕಾರಣ ಯಾವ ಕೆಲಸವೂ ಸಣ್ಣದಲ್ಲ.

೭. ಕಲ್ಪನಾ ಸಮರ್ಥನು ಒಂದು ಸಾವಿರ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದರೆ ಅಸಮರ್ಥನು ೫ ಸಾವಿರ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವನು. ಕಾರಣ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಮಾನವರಾಗಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವದು ಒಳ್ಳೆಯದು.

ಸಂಗ್ರಹಕರು— **ಸರೋಜ ಕೊ.**

ಜಗತ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕವಿವರ್ಯ ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಟಾಗೋರರವರ ಗೀತಾಂಜಲಿಯ ಅನುವಾದ

(ಸಂಗ್ರಹ)

ಜೂನ-ಜುಲೈ ಸಂಚಿಕೆಯಿಂದ ಮುಂದುವರೆದುದು

ಇದೇ ಬರಲಿರುವ ಆಗಸ್ಟ ೭ ರಂದು ಜಗತ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕವಿವರ್ಯ ರವೀಂದ್ರನಾಥರ ದಿನಾಚರಣೆ ಅವರ ನೆನಪಿನ ಕುರುಹಾಗಿ ನೋಬೆಲ್ ಬಹುಮಾನ ಪಡೆದ ಅವರ ಕೃತಿ ಗೀತಾಂಜಲಿಯ ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳ ಅನುವಾದವನ್ನಿಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಅನುವಾದಗಳ ಹಿಂದೆ ಹಾಕಿದ ಅಂಕೆಯು ಗೀತಾಂಜಲಿಯೊಳಗಿನ ಪದ್ಯಗಳ ಅಂಕೆ ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳ ಅನುವಾದಗಳನ್ನು ಈ ಮೊದಲೇ ವೀರಮಾತೆಯ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಂಚಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸ. ಸಂ.

೧೫. ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ನಿನ್ನೆದುರಿಗೆ ಹಾಡಬೇಕೆಂದು ಬಂದದ್ದು. ಈ ನನ್ನ ಓಲಗದಲ್ಲಿ ನನಗೊಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳವಿದೆ.

ಈ ನಿನ್ನ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನನಗೇನೂ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಈ ನಿರರ್ಥಕವಾದ ಜೀವವು ವಿಶಿಷ್ಟ ಉದ್ದೇಶವಿಲ್ಲದೆ ಗಾಯನ ಮಾತ್ರ ಮಾಡಬಲ್ಲದು.

ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಕತ್ತಲೆಯ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಏಕಾಂತ ಪೂಜೆಯ ಸಮಯವಾಗುತ್ತಲೆ, ನಿನ್ನೆದುರಿಗೆ ನಿಂತು ಹಾಡಲಿಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡು.

ಮುಂಜಾನೆಯ ತಂಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಭಂಗಾರದ ತಂಬೂರಿಯ ಸ್ವರವು ಕೂಡುತ್ತಲೇ ನನಗೆ ನಿನ್ನೆದುರಿಗೆ ಬರಲು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟು ಗೌರವಿಸು.

೧೬. ಈ ಜಗತ್ತಿನ ಉತ್ಸವದಲ್ಲಿ ನನಗೊಂದು ಆಮಂತ್ರಣ ಬಂದು ನನ್ನ ಜನ್ಮವು ಸಾರ್ಥಕವಾಯಿತು. ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಕಂಡವು, ಕಿವಿಗಳು ಕೇಳಿದವು.

ಈ ಉತ್ಸವದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ವೀಣೆಯನ್ನು ನುಡಿಸುವದು ನನ್ನ ಕೆಲಸವಾಗಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ನಾನು ಶಕ್ಯವಿದ್ದಷ್ಟು ಮಾಡಿರುತ್ತೇನೆ.

ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸಲಿಕ್ಕೆ, ನಾನು ಒಳಗೆ ಬಂದು ನಿನ್ನ ದರ್ಶನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಈಗ ಸಮಯ ಒದಗಿ ಬಂದಿದೆಯೋ ? ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

೧೭. ನಾನಂತೂ ಕಟ್ಟಕಡೆಗೆ ಅವನಿಗೇ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿಬಿಡಲಿಕ್ಕೆ ಭಕ್ತಿಭಾವದ ದಾರಿಯನ್ನೇ ಕಾಯುತ್ತೇನೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಇಷ್ಟು ತಡವಾದುದು. ಮತ್ತು ನಾನು ಮಾಡುವದರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿದೆನೆಂಬ ಅಪವಾದಕ್ಕಾದರೂ ಇದೇ ಕಾರಣ.

ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ನಿಯಮಗಳಿಂದಲೂ, ಕಟ್ಟಳೆಗಳಿಂದಲೂ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕಟ್ಟಲು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ನಾನು ಯಾವಾಗಲೂ ತಪ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ, ನಾನು ಕಟ್ಟಕಡೆಗೆ ಅವನಿಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಸಿಬಿಡಲಿಕ್ಕೆ ಭಕ್ತಿಭಾವದ ದಾರಿಯನ್ನೇ ಕಾಯುತ್ತೇನೆ.

ಜನರು ನನಗೆ, ಹೇಳಿದ್ದರ ಕಡೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನೇ ಕೊಡುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ದೋಷಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ಅವರು ಈ ರೀತಿ ದೋಷಕೊಡುವದಾದರೂ ಯೋಗ್ಯವೇ ಸರಿ.

ಸಂತೆಯು ಮುಗಿಯಿತು. ಸಂತೆಗೆ ಬಂದವರೆಲ್ಲರ ಕೆಲಸವೂ ಮುಗಿಯಿತು. ನನ್ನನ್ನು ಕರೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದವರೆಲ್ಲರೂ,

ನಾನು ಬರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ತಿರುಗಿ ಹೋದರು. ನಾನು ಕಟ್ಟಕಡೆಗೆ ಅವನಿಗೇ ನನ್ನನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಸಿಬಿಡಲಿಕ್ಕೆ ಭಕ್ತಿಭಾವದ ದಾರಿಯನ್ನೇ ಕಾಯುತ್ತೇನೆ.

೧೮. ಆಕಾಶದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಮೋಡಗಳು ಒಂದರ ಮೇಲೊಂದು ಮುಸುಕಿ ಕತ್ತಲೆಯಾಯಿತು. ಎಲೈ ಪ್ರಿಯಕರನೇ, ನನ್ನೊಬ್ಬನನ್ನೇ ಬಾಗಿಲ ಹೊರಗೆ ದಾರಿ ಕಾಯಲಿಕ್ಕೆ ಯಾಕೆ ಹಚ್ಚುತ್ತೀ? ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಕೆಲಸದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ನಾನೂ ಜನಸಂದಣಿಯೊಳಗೆ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಇಂತಹ ಕತ್ತಲೆಯ, ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದ ದಿವಸದಲ್ಲಿ ನೀನೇ ನನಗೆ ಗತಿ.

ನೀನು ನನಗೆ ಮೋರೆ ತೋರಿಸದಿದ್ದರೆ, ನನ್ನನ್ನು ತಾತ್ಸರ ಮಾಡಿದರೆ, ಇಂತಹ ಹೊತ್ತು ಹೋಗದ ಮಳೆಯ ದಿವಸವನ್ನು ನಾನೆಂತು ಕಳೆಯಬೇಕೋ ನಾನರಿಯೆ.

ನಾನು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ದೂರ ಕಾಣುವ ಕತ್ತಲೆಯ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿರುವೆನು. ನನ್ನ ಹೃದಯವು ಒಂದೇ ಸವನೆ ಬೀಸುವ ಗಾಳಿಯ ಸಂಗಡ ತಳಮಳಿಸುತ್ತಾ ಭ್ರಮಣ ಮಾಡುತ್ತಲಿದೆ.

೧೯. ನೀನು ಮಾತಾಡದಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನ ಮೌನವನ್ನೇ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನೇ ತಾಳಿಕೊಳ್ಳುವೆನು. ಮತ್ತು ತಲೆತಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು, ಶಾಂತಚಿತ್ತದಿಂದ ಕಾಯುತ್ತಿರುವ ನಕ್ಷತ್ರದ ರಾತ್ರಿಯಂತೆ ಕಾಯುತ್ತ ಕೂಡುವೆನು.

ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ ಬೆಳಗು ಬರುವದು. ಕತ್ತಲೆಯು ಇಲ್ಲದಂತಾಗುವದು ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಧ್ವನಿಯು ಹೊಂಬಣ್ಣದ ನದಿಗಳಂತೆ ಗಗನಮಂಡಲದೊಳಗಿಂದ ತೆರಪಿಲ್ಲದೆ ಸುರಿಯಕೊಡಗುವದು.

ಆಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ಶಬ್ದಗಳು ನಿನ್ನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪಕ್ಷಿಯ ಗೂಡಿನೊಳಗಿಂದ ಗಾಯನವಾಗಿ—ಹಾರುವವು. ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಗಾಯನವು ನನ್ನ ಅಡವಿಯೊಳಗಿನ ಎಲ್ಲ ಗಿಡಗಳೊಳಗೆ ಹೂವಾಗಿ ಹೊರಬೀಳುವದು.

೨೦. ಆಯ್ಯೋ! ಕಮಲವು ಅರಳಿದಾಗ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಸ್ಥಿರವಾಗಿದ್ದಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದು ನನಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಹೂವಿನ ಬುಟ್ಟಿಯು ಬರಿದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೂ ಆ ಹೂವು ನೋಡದೆ ಉಳಿದುಹೋಯಿತು.

ಮೇಲಿಂದಮೇಲೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಖಿನ್ನತೆಯು ಮಾತ್ರ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ದಕ್ಷಿಣ ಕಡೆಯ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ವಿಲಕ್ಷಣವಾದ ಒಂದು ಸುವಾಸಿತ, ಮಧುರವಾದ ಝುಳುಕು ಬಂತು. ಕೂಡಲೇ ಕನಸಿನೊಳಗಿಂದ ಎಚ್ಚತ್ತಂತೆ ಗಡಬಡಿಸಿಕೊಂಡು ಎದ್ದೆ.

ಆ ವಿಲಕ್ಷಣವಾದ ಮಾಧುರ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ಆತುರತೆಯಿಂದ ಮನಸ್ಸು ತಳಮಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಮಾಧುರ್ಯವು ವಸಂತಋತುವೇ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಫಲಿಸಬೇಕೆಂಬ ಉತ್ಸುಕತೆಯಿಂದ ಬಿಟ್ಟ ಉಸಿರೆಂದು ನನಗೆ ಅನಿಸಿತು.

ಅದು ಇಷ್ಟು ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವದೆಂದೂ, ಅದು ನನ್ನದೇ ಎಂದೂ, ಆ ಮಾಧುಯವು ನನ್ನ ಹೃದಯದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಅರಳಿದ ಕಮಲದ್ದೆಂದೂ ಆಗ್ಗೆ ನನಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ.

೨೧. ನನ್ನ ಡೋಣಿಯನ್ನು ಈಗ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ದೂಡಲೇಬೇಕು. ಆಲಸ್ಯದಿಂದ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಎಷ್ಟೋ ತಾಸುಗಳಾದವು, ಅಯ್ಯೋ ವಸಂತಕಾಲವು ಹೂವನ್ನು ಅರಳಿಸುವ ತನ್ನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ, ಅಳಿದುಹೋದೀತು. ಈಗ ನಾನು ಒಣಗಿದ ಹೂವಿನ ವ್ಯರ್ಥಭಾರವನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು, ದಾರಿಕಾಯುತ್ತ ಸುಮ್ಮನೆ ಹಿಂದೆ ಉಳಿದಿರುತ್ತೇನೆ.

ತೆರೆಗಳ ಅಬ್ಬರವು ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಮತ್ತು ದಂಡೆಯ ಮೇಲಿನ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ, ಸಾಲುಮರಗಳ ನೆರಳಲ್ಲಿ ಹಣ್ಣೆಲೆಗಳು ಉದುರಿಬೀಳುತ್ತಲಿವೆ.

ನೀನು ಸುಮ್ಮನೆ ಏನು ನೋಡುತ್ತ ಕುಳಿತಿರುವೆ? ಆಚೆಯ ದಂಡೆಯಿಂದ ಗಾಳಿಯ ಸಂಗಡ ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ದೂರದಿಂದ ಬರುವ ಸುಸ್ವರದಿಂದ, ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಏನೂ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಹುಟ್ಟುವದಿಲ್ಲವೆ?

ರಾಯರ ಕನಸು

(ನಗೆ ಬರಹ)

ಲೇ— ಜಿ. ಬಿ. ಕುಲಕರ್ಣಿ, ಧಾರವಾಡ.

“ ನಿನ್ನ ಮದುವೆಯೊಂದು ಮುಗಿದು ಮನೆಯ ತುಂಬ ಒಂದು ಮೊಮ್ಮಗು ಓಡಾಡುವದನ್ನು ಕಂಡ್ರೆ, ಇಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ ಬದುಕಿದ್ದು ಸಾರ್ಥಕವಾಯಿತಪ್ಪಾ ಶ್ರೀನಿವಾಸಾ! ” ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ತಂದೆ ಗಡಿಬಿಡಿ ಶ್ರೀಪಾದರಾಯರು. ಈ ವಾಕ್ಯ ದಿನಬೆಳಗಿನ ಪಾರಾಯಣ. ಸಾಗಿದ್ದಿತು ಕಿವಿಗೊಡುವ ಭಕ್ತರಿಲ್ಲದೆ.

ಜಮೀನುದಾರ ಶ್ರೀಪಾದರಾಯರ ಷಷ್ಠ್ಯಬ್ದಿ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಆರು ತಿಂಗಳು ಗತಿಸಿದ್ದರೂ ಅಜ್ಜನಾಗುವ ಭಾಗ್ಯ ಲಭಿಸಲಿಲ್ಲ. ಮುದಿಶರೀರ, ಪಾಪ! ಮುಪ್ಪು ಕ್ರಮೇಣ ಆಕ್ರಮಣ ನಡೆಸಿ ಅದರ ಪ್ರತಿಫಲವೆಂಬಂತೆ ಬಿಳಿಗೂದಲು ಅಲ್ಲಲ್ಲ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಕೂದಲು ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಡಾರ ಹೂಡಿದ್ದವು. ಅರವತ್ತರ ಅರಿವು ಮರೆವು ಕೂಡಾ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂಗಿಯನ್ನು ತಿರುವು ಮುರುವು ಧರಿಸಿ ಅರ್ಧ ದಾರಿ ನಡೆದು ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಪರಿಹಾಸ್ಯ ಮಾಡಿದನಂತರ ಮನೆಗೆ ಮರಳಿದುದೂ ಅದೆಷ್ಟೋ ಬಾರಿ. ಎಲೆಯಡಿಕೆ ಮೆಲ್ಲುವ ಭರದಲ್ಲಿ ಬರಿಯ ಸುಣ್ಣವನ್ನೇ ಎಲೆಗೆ ಹಚ್ಚಿ ಅವಸರದಿಂದ ಬಾಯಲ್ಲಿ ತುರಕಿಕೊಂಡು, ಸುಣ್ಣದಿಂದ ನಾಲಿಗೆ ಚುರ್ ಚುರ್ ಎಂದನಂತರವೇ ಅಡಿಕೆಯ ನೆನಪಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಪಾಪ ರಾಯರ ಗಡಿಬಿಡಿಯೊಂದಿಗೆ ಅರುವತ್ತರ ಅರಿವು ಮರೆವು ಕೂಡಾ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿತ್ತೆಂಬದು ಇತರರಿಗೆ ತಿಳಿಯುವದಾದರೂ ಹೇಗೆ ?

ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತಲ್ಲಿ ಕೂಡುವ ಮಧ್ಯಜೀವಿಯಲ್ಲ ರಾಯರು, ತಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರೆನ್ನಿಸಿಕೊಂಡ ವೃದ್ಧರು ತಮ್ಮ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಬರುವುದನ್ನೂ ಅವು ಹಟ ಮಾಡಿ ಓಡಿಸುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನೂ ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡಿದ್ದರು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ತಮಗೂ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳನ್ನೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವಾಸೆ ಚಿಗುರುತ್ತಿತ್ತು. ತಡೆಯಲಾರದ ಗಡಿಬಿಡಿ ಶ್ರೀಪಾದರಾಯರು ಅವಸರ ಮಾಡಿದರೆ ಫಲವೇನು? ಮಗ ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ವಿವಾಹ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ್ದೇ ಮಾಡಿದ್ದು ಅವನಿಂದ “ ಈಗೇನವಸರ ” ಎಂಬ ನಕಾರಾತ್ಮಕ ಉತ್ತರ ದೊರೆತದ್ದು ಮಾತ್ರ. ಚಾತಕ ಪಕ್ಷಿ ನೋಡಗಳೆಡೆಗೆ ಆಶೆಯಿಂದ ನೋಡುವಂತೆ ದಾರಿ ಕಾಯ್ದುದ್ದಾಯಿತು. ಮಳೆ ಬರುವ ಲಕ್ಷಣ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ವಿಧಿಯ ಸಂಕಲ್ಪ ರಾಯರು ಇನ್ನೂ ತಡಮಾಡಿ ಮೊಮ್ಮಗುವನ್ನೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದರೆ ಮಾಡುವದೇನು ?

ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಮೂಲ ಕಾರಣ ರಾಯರ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಪುತ್ರ ಬಿ. ಎ. ಪದವೀಧರ ಶ್ರೀನಿವಾಸನಾಗಿದ್ದ. ಅವನ ಕಲ್ಯಾಣ ಜರುಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ಉದ್ಯೋಗದ ಬೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಯಶ ದೊರಕಿರಲಿಲ್ಲ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಪರ್ವ ಕೊನೆಗಂಡಿದ್ದರೂ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ದೊರೆತಿರಲಿಲ್ಲ. ನಡೆದಿದ್ದಿತು ಅಶ್ವಮೇಧದ ಯಾಗದಂತೆ ಉದ್ಯೋಗದ ಶೋಧ. ಪುತ್ರನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಪರಿಸಮಾಪ್ತಿಗೊಂಡೊಡನೆ ಶ್ರೀಪಾದರಾಯರ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆಯೇ ಇತರರು ಅಂದರೆ ಮೃಷ್ಟಾನ್ನದ ಅಪೇಕ್ಷಿಗಳು ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಮದುವೆಯನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದರು. “ ಮೃಷ್ಟಾನ್ನ ಮಿತರೇ ಜನಾಃ ”ಎಂದು ಕವಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಉಸಿರಿದ್ದಾನೆಯೇ ! ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ಹೋಳಿಗೆಯ ಹಂಚಿಕೆ.

“ ಉದ್ಯೋಗವೇನು ಇಂದಿಲ್ಲಾ ಮುಂದಿನ ವರ್ಷದೊಳಗಾದರೂ ಸಿಕ್ಕೀತು. ನಿನಗ್ಯಾರು ಇಲ್ಲಾ ಅಂತಾರಪಾ ಸೀನಣ್ಣಾ, ಮುಖ್ಯ ಗ್ರಹಬಲ ಚೆನ್ನಾಗಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಅಷ್ಟೆ, ತಾನೇ ಸರಿ ಹೋಗ್ತದೆ ಬರ್ತಾ ಬರ್ತಾ, ಹೋಳಿಗೀ ಹೊಡಿಸೇ ಬಿಡೂದೂ. ಹಾಂ! ಏನಂತೀ ಹೂಂ ಅಂದು ಬಿಡು ಮಹಾರಾಯಾ ಲಗೂನ, ಎಂದು ಸವಾಲು ಹಾಕಿದರು,ನಡು ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕಲ್ಯಾಣ ಸಾಧಕರಾದ ಗುಂಡಾಚಾರ್ಯರು ಅವರ ಮಾತು ಕೇಳಿ ನಗು ಬಂದಿತ್ತು.ಕಕ್ಕಾಬಿಕ್ಕಿಯಾದ ಶ್ರೀನಿವಾಸ. ನಕ್ಕರೆ ಕೆಲಸ ಕೆಡುವದೆಂದು ಮಾತು ಹಾರಿಸಿದ್ದ ಗಂಭೀರವದನನಾಗಿ “ ನೋಡಿದ್ರಾತು ಇನ್ನೂ ಕೆಲಸ ಸಿಗಲಿ ಆಚಾರ, ಯುಗ ಬದಲಾಗೇದ. ಮೊದಲು ಮಾರ್ಗ ಹಿಡಿದು ನಂತರ ವಿಚಾರ. ಅಂದಷ್ಟಕ್ಕೇ ಸುಮ್ಮನಾಗುವ ಸ್ವಭಾವ ಗುಂಡಾಚಾರ್ಯರದಲ್ಲ. ಮಾತು ಎಳೆದಾಡುವದೇ ಅವರ ಸ್ವಭಾವ. ಬಿಟ್ಟರು

ಮತ್ತೊಂದು ವಾಗ್ಬಾಣವನ್ನು. "ಹಂಗಂದರೆ ಹೆಂಗಪಾ ಸೀನಣ್ಣ! ಶುಭಸ್ಯ ಶೀಘ್ರಂ ಎಂಬಂತೆ ಮುಗಿಸೇಬಿಡೋಣ, ಬರೋ ಲಗ್ನ ಮಾಘದಾಗ. ಇವತ್ತ ರಾತ್ರೀ ಬರತೇನಿ. ಕೂತಿರು ಮತ್ತ ಮನ್ಯಾಗ ಮತ್ತ ರಾಯರ್ನ ಕರಕೊಂಡು" ಎಂದಿದ್ದರು. "ಏತಕ್ಕೆ" ಎಂದು ಕೇಳುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ನಾಲ್ಕು ಮಾರು ನಡೆದಿದ್ದರು ಆಚಾರ್ಯರು.

ವಿಚಾರ ಚಕ್ರ ಸುರುವಾಗಿತ್ತು ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ಸುಸಂಸ್ಕೃತ ನಾಗರಿಕನಾದ ತನಗೆ ಮದುವೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸ್ವಂತ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೊಡುವ ಹಕ್ಕೂ ಇಲ್ಲವೇ? ಅದೂ ತಂದೆ ಮತ್ತು ಪುರೋಹಿತರು ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ ಒಪ್ಪುವದೆಂದರೆ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕಾಲವಲ್ಲ. ಮೇಲಾಗಿ ಉದ್ಯೋಗ ದೊರೆತಿಲ್ಲ. ರಾಯರ ಆಸ್ತಿಯೇನೋ ಸಾಕಷ್ಟಿತ್ತು. ಆದರೆ ಸುಶಿಕ್ಷಿತ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತಿರಲಾದೀತೇ.

ಆದರೆ ಗುಂಡಾಚಾರ್ಯರ ಮುಂದೆ ಈ ವಿಧದ ನೆವ ನಡೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಬೇಟೆಗಾರ ಬಿಲ್ಲು ಹೆದೆಗೇರಿಸಿದಂತೆ ನಡೆದರು. ಜಾತಕಪಂಚಾಂಗದ ಕಟ್ಟುಗಳೊಂದಿಗೆ ರಾಯರ ಕಡೆಗೆ ಬಾಣವನ್ನೇನೋ ಹೂಡಿದ್ದರು. ಬಿಡುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿದ್ದರು. ಬಿಟ್ಟರಲಿಲ್ಲ ಅಷ್ಟೇ. ಮೊದಲು ಪ್ರಾಣಿಯ ಅಳವು ನೋಡಬೇಡವೇ ಪಾಪ. ಅವರ ವಿಚಾರ ಅದರಿಗೇ ಗೊತ್ತು. ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರ ಒಪ್ಪುವ ತೊಂದರೆ ಅಷ್ಟೇ.

ಸರಿ, ಆಚಾರ್ಯರ ಆಗಮನದಿಂದ ರಾಯರು ಆನಂದ ಭರಿತರಾದರು. ದಿವ್ಯಲಾಭವಾಯಿತು ಅವರಿಗೆ. ಆಚಾರ್ಯರ ಚಾಣಾಕ್ಷತನದ ವಾಗ್ಬಾಣದಮುಂದೆ ಸೋಲನ್ನೊಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲೇ ಬೇಕಾಯಿತು ರಾಯರ ಪುತ್ರ. ಸರಿ, ಅರ್ಧಕೆಲಸವಂತೂ ಮುಗಿಯಿತು. ಇನ್ನರ್ಧ ಲಗ್ನವೊಂದೇ. ನಡೆದರು ಗುಂಡಾಚಾರ್ಯರು ದಿಗ್ವಿಜಯಿಗಳಾಗಿ. ಬಡಕನ್ಯಾಪಿತೃಗಳ ಹಿತಚಿಂತನೆ ಅವರಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದಲ್ಲವೇ!

"ನಾನೂ ಏನೋಂತಿದ್ದೆ. ಅಂತೂ ಒಪ್ಪೇ ಬಿಟ್ಟಿತು ಇಸಾಮಿ. ಮುಖ್ಯ ವಾದ ಮಾಡೋವ ನಾ ಇದ್ದೀನಿ ಸೋತೆ ಅನ್ನದಿದ್ದರ ಹ್ಯಾಂಗ; ಎಂದು ಮನದಲ್ಲಿಯೇ ಮುಂಡಿಗೆ ಮಾಡಿದರು ಆಚಾರ್ಯರು. ರಾಯರ ಅರ್ಧ ಭಾರ ಇಳಿಸಿದವರೆಂದರೆ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಅವರೇ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಪರಮಾನಂದಭರಿತರಾದ ರಾಯರು ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ಹೊಗಳಿ ಹರುಷದಿಂದ ಮಾತುಕತೆಯಾಡಿದರು. ಅರ್ಧಭಾರ ಇಳಿದ ಸಂಭ್ರಮ ಹೆಚ್ಚಿನದಾಗಿತ್ತು- ಅದರೊಡನೆ ದಣಿವೂ ಆಗಿತ್ತು. ದೇಹವನ್ನೊರಗಿಸಿದರು ಹಾಸಿಗೆಗೆ. ದೇಹ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಮನಸ್ಸು ಮದುವೆಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರ ನಡೆಸುತ್ತ ಜಿಗಿದಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಬರಬರುತ್ತಲೇ ಬಂದಿತು ಜೊಂಪು.

* * * *

ಶ್ರೀಪಾದರಾಯರು ಸ್ವಪ್ನಲೋಕದಲ್ಲಿವಿಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಮದುವೆ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ವೈಭವದಿಂದ ನಡೆದೇ ಹೋಗಿದೆ. ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ, ಪೂರ್ಣಭಾರ ಇಳಿಯಿತು ರಾಯರದು. ಹಗುರಾದರು ರಾಯರು ಹಲಿಬೆಂಡಿನಂತೆ.

ದಿನಗಳುರುಳಿ ವರ್ಷವಾಗುತ್ತ ಹೋಗಿ ವರ್ಷ ಮುಗಿದೂ ಹೋಗಿತ್ತು. ಮುಂದುವರೆಯಿತು ರಾಯರ ಸ್ವಪ್ನ. ಸಿನಿಮಾದಂತೆ ಶ್ರೀನಿವಾಸನಿಗೆ ಕನಸಿನಲ್ಲೂ ಉದ್ಯೋಗ ದೊರಕಿರಲಿಲ್ಲ. ರಾಯರಿಗೆ ಅದು ಬೇಕಾಗಿಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಪತ್ನಿ ತೆರಳಿದ್ದಳು ತವರುಮನೆಗೆ. ರಾಯರು ಅಜ್ಜನಾಗುವ ಕಾಲ ಸನಿಹದಲ್ಲಿತ್ತು. ಬೀಗರ ಕಡೆಯ ಸಂದೇಶವನ್ನೇ ನೆನೆಯುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದರು ರಾಯರು ಆರಾಮಖುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ. ಸರಿ, ಪೋಸ್ಟಮ್ಯಾನನ ಸವಾರಿ ಬಂದಿತು. ತಂತಿ ಬಂದಿತ್ತು ರಾಯರಿಗೆ ಬೀಗರ ಕಡೆಯಿಂದ. ಸರಿ, ಗಡಿಬಿಡಿರಾಯರು ರುಜು ಹಾಕಿ ತಗೆದುಕೊಂಡರು ತಂತಿಯನ್ನು ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಕಡೆಯಿಂದ ಓದಿಸುವ ಆತುರ ಬೇರೆ ಹೆಚ್ಚಿದ್ದಿತು. ಮುದಿಪ್ರಾಣಿಯ ಈ ಹುಮ್ಮಸ್ಸು ಕಂಡು ನಗು ಬಂದಿರಬೇಕು ಪೋಸ್ಟಮನ್ನನಿಗೆ. ನಗು ತಡೆಯಲಾಗಲಿಲ್ಲ ನಕ್ಕ. ಆದರೆ ಇವನ ನಗೆಗೆ ಗಮನ ವಿದ್ದರಲ್ಲವೆ ರಾಯರದು. ಅವರದೊಂದು ಲೋಕ ಬೇರೆಯೇ ಇತ್ತು. ಸರಿ, ಮಗನಿಂದ ತಂತಿಯ ವಾಚನ. ಕರ್ಣಾನಂದಕರವಾದ ಸುದ್ದಿ. ಶುಭಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಪತ್ನಿ (ಮೊಮ್ಮಗನನ್ನು) ಗಂಡುಮಗುವನ್ನು ಹೆತ್ತಿದ್ದಳು. ಕ್ಷೀರಸಾಗರ ಕಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಅಮೃತ ದೊರಕಿದಂತಾಯಿತು ರಾಯರಿಗೆ. ಎಲ್ಲಿಯ ಶಕ್ತಿ ಸಂಚರಿಸಿತೋ ಆ ಮುದಿ ಶರೀರದಲ್ಲಿ. ರೆಕ್ಕೆಗಳಿದ್ದರೆ ಆಕಾಶಕ್ಕೇ ಉಡ್ಡಾಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೋ ಏನೋ ಬಲ್ಲವರು ಯಾರು?

ರಾಯರಿಗೆ ಮೊಮ್ಮಗು ಹುಟ್ಟಿದ ಸಂಭ್ರಮ. ಪೇಡೆ ಹಂಚಿದ್ದಾಯಿತು ಮಿತ್ರಮಂಡಳಿಗೆಲ್ಲ. ಮಿತ್ರರ ಮನೆಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದೂ ಆಯಿತು. ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟು ಮರುದಿನದ ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಮಂತ ಮಿತ್ರರೊಬ್ಬರಿಂದ ಕಾರನ್ನೂ ದೊರಕಿಸಿದ ರಾಯರು ಹೊರಡುವ ತಯಾರಿ ತಿಳಿಸಲು ಗಡಬಡಿಸುತ್ತಲೇ ಬಂದರು ಮನೆಗೆ. ಪತ್ನಿಗೆ ಆಜ್ಞೆಯಾಯಿತು. ಸಿದ್ಧತೆ ಮಾಡಲು ನಡೆಯಿತು ರಾಯರ ದರ್ಬಾರು. ಮೊಮ್ಮಗನ ಪುಣ್ಯವೋ ರಾಯರು ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯವೋ ಬಲ್ಲವರಾರು

ೆಲಸಗಳೆಲ್ಲ ತ್ವರಿತ ಗತಿಯಿಂದ ನಡೆದು ಮರುದಿನ ಬೆಳಗಿನಲ್ಲಿ ಾರಿನಲ್ಲಿ ಹೊರಟೇಬಿಟ್ಟರು ಶ್ರೀಪಾದರಾಯರು ಸಪತ್ನೀಕ ಾಗಿ. ದಾರಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ದೊಡ್ಡ ಅರಿವೆಯಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಹ್ಯಾಟ್, ುಶ್‌ಶರ್ಟ್ ಮತ್ತೆರಡು ಬಣ್ಣದ ಕೋಟ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ುಂದಿನ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಬೂಟ್ಸ ಮತ್ತು ಕರ್ಪುರದಗೊಂಬೆ ರೀದಿ ಆಯಿತು ಕಾಣಲಿರುವ ಮೊಮ್ಮಗನಿಗೆ. ವ್ಯಾಪಾರ ುಗಿಯಿತು. ಸಾಗಿತು ಕಾರು—ರಾಯರ ಊರು ಹಿಂದುಳಿದು ೀಗರ ಊರು ಮುಂದೆ ಬಂದಿತು. ಮನೆಯೂ ಬಂದಿತು. ನಡೆ ಿತು ಎಲ್ಲ ನಾಗಾಲೋಟದಿಂದ.

ಕಾರಿನಿಂದ ಇಳಿದು ರಾಯರು ಹೆಂಡತಿಯೊಡನೆ ಗೇಟು ೆಗೆದು ಕಂಪೌಂಡಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿ ಮುಂದುವರೆದರು. ್ರವೇಶಮಾಡಿದರು ಮನೆಯಲ್ಲಿ. ಸ್ವಾಗತಿಸಿತು ಮೊಮ್ಮಗುವಿನ ಳುವಿನ ಧ್ವನಿ. ಪರಮಾನಂದವಾಯಿತು ರಾಯರಿಗೆ. ಗಾಡಿ ುಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತ ಡ್ರೈವರ್ ಕೂಗಿದ. "ರಾಯ್ರೇ ಅರಿವೇ ೀಲ ಬಿಟ್ಟೆ ಹೊರಟದ್ದೀರಲ್ಲಾ, ಏನವಸರವಪ್ಪ ನಿಮ್ಮದೂ" ಂದು. ಮಗುವಿನ ಅಳು ಜೋರಾಗಿತ್ತು ಬಾಲಾನಾಂ ೋದನಂ ಬಲಂ ಡ್ರೈವರನ ಧ್ವನಿ ತೇಲಿತು ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ. ತ್ನಿಯೊಡನೆ ಒಳಬಂದ ರಾಯರಿಗೆ ಸುಸ್ವಾಗತವಾಯಿತು. ೀಗರಿಂದ. ಉಭಯಕುಶಲೋಪರಿ ನಡೆಯಿತು. ಫಲಹಾರ ೇವೆ ನಡೆಯಿತು. ಬಾಳೆಯಹಣ್ಣು ತಿಂದು ಮೆಟ್ಟಲ ಮೇಲೆ ಸೆದು "ಮೊಮ್ಮಗು ಎಲ್ಲಿ?" ತೋರಿಸಿಯೇ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ, ಂದು ಕೇಳಿಯೇ ಬಿಟ್ಟರು. ಪಾಪ! ಬೀಗರಿಗೇನಾತುರ ರಾಯ ಷ್ಟು ಬೀಗಿತ್ತಿ ಒಳಗಿನಿಂದ ತಂದರು ಮಗುವನ್ನು. ಪುಟಚೆಂಡಿ ಂತಿದ್ದ ಮೊಮ್ಮಗನನ್ನು ಕಂಡು ರಾಯರು ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದ ನ್ನನುಭವಿಸಿದರು ರಾಯರ ಹೆಂಡತಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು ಗುವನ್ನು. ಆದರೆ ರಾಯರು ಬಿಟ್ಟಾರೇ. "ಇಲ್ಕೊಡೇ ೊದ್ಲು, ನಂತರ ಎತ್ಕೋ" ಎಂದು ತಾವೇ ಎತ್ತಿಮುದ್ದಾಡಿ ದರು. ಮಗು ನಕ್ಕಿತು. ತಮ್ಮ ಬಾಯಿ ಕಂಡು ಅಣಕಿಸಿದಂತಾ ಯಿತು ರಾಯರಿಗೆ. ಮುದ್ದು ಮಾತನಾಡಿದರು ಗಿಳಿಗೆ ಮಾತು ಕಲಿಸಿದಂತೆ.

"ಚಿ. ನನ್ನೋಡಿ ನಗ್ತೀಯಾ ತುಂಟಮರೀ! ನಿನ್ನ ಬಾಯಲ್ಲೂ ಹಲ್ಲೇ ಇಲ್ಲಲ್ಲ, ಕಳ್ಳ! ತಡೆ ನಿನಗೆ ಹಾಕ್ತೇನೆ ಟೋಪಿ" ಎಂದು ಹ್ಯಾಟಗೆ ತಡಕಾಡಿದರು. ಹ್ಯಾಟಿನ ಚೀಲ ಉಳಿದಿತ್ತು ಕಾರಿನಲ್ಲಿ, ರಾಯರ ಪತ್ನಿಯ ಮರೆವಿನಿಂದ ನೆನ ಪಾಯಿತು ರಾಯರಿಗೆ. "ಬೇಗ್ಹೋಗಿ ಹ್ಯಾಟು ತಗೊಂಬಾರ ಹೋಗು ಬೇಗ" ಎಂದು ಅವಸರಪಡಿಸಿದರು. ಸರಿ, ರಾಯರ ಹೆಂಡತಿ ಮುಸಿಮುಸಿ ನಗುತ್ತ ನಡೆದರು ಕಾರಿನೆಡೆಗೆ, ಎಲ್ಲ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಎಣಿಸಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರುವದರಲ್ಲಿ ತಡ ವಾಗಿರಬೇಕು ಪಾಪ! ರಾಯರಿಗೆಲ್ಲಿ ಸಹನೆ ಬೇಗ ಬಾ,ಎಂದು ಕುಳಿತಲ್ಲಿಯೇ ಕೂಗಿದರು ಐದುಬಾರಿ. ಐದು ಮಿನಿಟಿನಲ್ಲಿಯೇ ತಡೆಯಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಸಿಟ್ಟು ಬಂತು; ಹ್ಯಾಟು ಬೇಗ ಬರಲಿಲ್ಲ ವೆಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ. ಮಗುವನ್ನು ಮಲಗಿಸಿ ಎದ್ದವರೇ ದುಡು ದುಡು ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕುತ್ತ ಹೊರಗೆ ಬಂದರು. ಮೆಟ್ಟಲಿಳಿಯಲು ಬಂದುದೊಂದೇ ತಡ ಕಾಲಡಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಬಾಳೇಹಣ್ಣಿನ ಸಿಪ್ಪೆ ಪ್ರತಿಫಲ ಕೊಟ್ಟಿತು. ಜಾರಿದ್ದೇ ತಡ ಪಾತಾಳಕ್ಕೇ ಇಳಿದರು ರಾಯರು. ರಾಯರ ಬೀಗರು ಓಡಿ ಬಂದವರೇ "ರಾಯ್ರೇ ರಾಯ್ರೇ ಏನಾಯ್ತು?" ಎಂದು ಕೂಗಿದರು.

* * *

"ಥಕ್ಕನೆ ಎಚ್ಚರಾದಾಗ ರಾಯರಿಗೆ ತಿಳಿದುದು ನಿಜ ಸಂಗತಿ. ಕೂಗಿದವರು ರಾಯರ ಬೀಗರಾಗಿರದೆ ಗುಂಡಾಚಾರ್ಯ ರಾಗಿದ್ದರು. ಬೆಳಗಿನಲ್ಲಿ ಬಿಜಯ ಮಾಡಿದ್ದ ಗುಂಡಾಚಾರ್ಯ ರನ್ನು ಬರಮಾಡಲು, ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಮೊಮ್ಮಗುವನ್ನು ಕಂಡ ರಾಯರು, ಮನದಲ್ಲಿ ಮುಸಿ ಮುಸಿ ನಗುತ್ತ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆ ದರು. ಪಾಪ ತಮ್ಮ ಕನಸು ಕಂಡು ತಾವೇ ಪೆಚ್ಚಾದರು ರಾಯರು ಗುಂಡಾಚಾರ್ಯರೆದುರು.

ನನ್ನ ಒಡೆಯಾ ಮಗು

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಜಗತ್ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕವಿಗಳಾದ ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಟಾಗೋರರು ಅನೇಕ ಕತೆ, ಕಾದಂಬರಿ, ಕವನ, ನಾಟಕ ನಿಬಂಧಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞರೂ ಹೌದು. ಬಂಗಾಲದ ಬೋಲಪುರದಲ್ಲಿರುವ ಶಾಂತಿನಿಕೇತನ ಹಾಗೂ ವಿಶ್ವಭಾರತಿಯೆಂಬ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಸಂಸ್ಥಾಪಕರಿವರು. ಇವುಗಳನ್ನವರು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ನೆರೆ ಹಳ್ಳಿಗಳ ನಡುವೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಇವರಿಗೆ ಶಾಲೆ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ಕಲಿಸತಕ್ಕ ಪದ್ಧತಿಗಳ ರೀತಿಯು ಸರಿ ಬಾರದ್ದರಿಂದ, ಸ್ವತಃ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ವಿದ್ಯಾರ್ಜನೆ ಮಾಡಿದರು. ಅಂತೆಯೇ ಅವರು ದೊಡ್ಡವರಾದ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗುವಂತಹ ಶಾಲೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಇವರ ಕೃತಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಇವರ ಮಾತೃಭಾಷೆಯಾದ ಬಂಗಾಲಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು, ಅನೇಕ ಕೃತಿಗಳು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಹಾಗೂ ಇತರ ಪರಕೀಯ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನುವಾದಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕತೆಯು, ಇವರ Hungry Stones and other stories ಎಂಬ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಪುಸ್ತಕದೊಳಗಿಂದ ಆಯ್ದು ತೆಗೆದದ್ದು.

೧

ರಾಯಚರಣನು ತನ್ನ ಯಜಮಾನನಲ್ಲಿ ಚಾಕರನೆಂದು ನಿಂತಾಗ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷದವನಿದ್ದ. ಇವನು ಯಜಮಾನನ ಜಾತಿಯವನೇ ಆಗಿದ್ದು, ಯಜಮಾನನ ಚಿಕ್ಕ ಮಗು ಅನುಕೂಲನ ಶುಶ್ರೂಷೆಯ ಕೆಲಸವು ಇವನಪಾಲಿಗೆ ಬಂದಿತ್ತು. ದಿನಗಳೆದಂತೆ ಆ ಮಗುವು ರಾಯಚರಣನ ಹೆಗಲಿನಿಂದಿಳಿದು ತಾನೇ ನಡೆಯುವಂತಾದ, ಮುಂದೆ ಶಾಲೆ, ಕಾಲೇಜುಗಳಿಗೂ ಸೇರಿದ. ಕಾಲೇಜ ಮುಗಿಸಿ ನ್ಯಾಯಖಾತೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ. ಅವನ ಲಗ್ನವಾಗುವವರೆಗೂ ರಾಯಚರಣನೊಬ್ಬನೇ ಅವನ ಸೇವಕನಾಗಿ ನಿಂತ ಹಾಗೂ ರಾಯಚರಣನಿಗಾದರೂ ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅನುಕೂಲನೊಬ್ಬನೇ ಯಜಮಾನನಾಗಿದ್ದ.

ಆದರೆ ಅವನಿಗೆ ಲಗ್ನವಾಗಿ ಮಡದಿಯು ಮನೆಗೆ ಬಂದಾಗ ರಾಯಚರಣನು ತನ್ನ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಇಬ್ಬರು ಯಜಮಾನರಲ್ಲಿ ಹರಿಸಬೇಕಾಯ್ತು. ಇದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಮುಂದೆ ಅನುಕೂಲನು ಬೇಗನೆ ಒಂದು ಗಂಡು ಮಗುವಿನ ತಂದೆಯಾದ್ದರಿಂದ, ರಾಯಚರಣನು ತನ್ನ ಪೂರ್ಣ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಆ ಮಗುವಿನ ಕಡೆಗೇ ಹರಿಸಬೇಕಾಯ್ತು. ಅವನು ಮಗುವನ್ನು ಅತಿ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನೋಡತೊಡಗಿದ. ಮಗುವನ್ನು ತನ್ನ ಕೈಗಳಿಂದ ತೂರಿ ಹಿಡಿಯುವದು, ಮಕ್ಕಳ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅದರೊಂದಿಗೆ ಮಾತಾಡುವದು, ತನ್ನ ಮುಖವನ್ನು ಮಗುವಿನ ಮುಖದ ಬಳಿ ಒಯ್ದು, ಒಮ್ಮೆಲೇ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸರಿಸಿ ಮಕ್ಕಳಂತೆಯೇ ನಗುವದು, ಮುಂತಾದ ರೀತಿಯಿಂದ ಮಗುವಿನೊಂದಿಗೆ ಆಟವಾಡುತ್ತಿದ್ದ.

ಮಗುವು ಅಂಬೇಗಾಲಿಕ್ಕಲು, ಹೊಸ್ತಿಲು ದಾಟಲು ಸಮರ್ಥವಾಯ್ತು. ರಾಯಚರಣನು ಮಗುವನ್ನು ಹಿಡಿಯಹೋದೊಡನೆ ಅದು ತುಂಟ ನಗೆಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ತನ್ನನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನು ತನ್ನ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿದಾಗ ಮಗುವು ಕುಶಲತನದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸರಿಯಾದ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ, ಅವನು ಆನಂದಿತನಾಗಿ, ತನ್ನ ಯಜಮಾನನಿಗೆ "ನಿಮ್ಮ ಮಗನು ಒಳ್ಳೇ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶನಾಗುತ್ತಾನೆ" ಎಂದು ಒಳ್ಳೇ ಆಶ್ಚರ್ಯಾಭಿಮಾನಗಳಿಂದ ವಿಚಿತ್ರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ.

ಅವರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಹೊಸ ಸಂಗತಿಗಳು ತಲೆದೋರಿದವು. ಮಗುವು ತಪ್ಪು ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನಿಡುವಾಗ, ಅದು ರಾಯಚರಣನಿಗೆ ಮಾನವೀ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಕ್ರಾಂತಿ ಎನಿಸಿತು. ಮಗುವು ತನ್ನ ತಂದೆಗೆ 'ಬಾ-ಬಾ' ಎಂದೂ, ತಾಯಿಗೆ 'ಮ-ಮ' ನೆಂದೂ ತನಗೆ 'ಚನ್ನಾ-' ಎಂದೂ ಕರೆದಾಗಂತೂ ರಾಯಚರಣನ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಪಾರವಿಲ್ಲದಾಯ್ತು. ಅವನು ಜಗತ್ತಿಗೆಲ್ಲಾ ಈ ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿಸಲು ಹೊರಡುತ್ತಿದ್ದ, ಮಗುವಿನೊಂದಿಗೆ-ಆದು ಬೆಳೆದಂತೆ-ರಾಯಚರಣನಿಗೆ ಬೇರೆ

ಬೇರೆ ಕುಶಲತನಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದಾಗ, ಅವನು ತನ್ನ ಹಲ್ಲುಗಳ ನಡುವೆ 'ಲಗಾಮ್' ಹಿಡಿದು, ಕಾಲಿನಿಂದ ಕುಣಿಯುತ್ತಾ ಕುದುರೆಯಂತೆ ನಟಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಮಗುವಿನೊಂದಿಗೆ ಕುಸ್ತಿ ಸಹ ಹಿಡಿಯಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆಗ ರಾಯಚರಣನು ಸೋತ ಕುಸ್ತಿಗಡಿಯಂತೆ ಕೆಳಗೆ ಬೀಳದಿದ್ದರೆ ಮಗುವು ದೊಡ್ಡ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಚೀರುತ್ತಿತ್ತು.

ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅನುಕೂಲನಿಗೆ 'ಪದ್ಮಾ' ನದಿಯ ದಂಡೆಯ ಮೇಲಿರುವ ಒಂದು ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಬದಲಿಯಾಯ್ತು. ಅವನು ಕಲಕತ್ತೆಯ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಆ ಊರಿಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಮಗುವಿಗಾಗಿ ಒಂದು ದೂಡುವಗಾಡಿ, ಹಳದೀ ಬಣ್ಣದ ಮಖಮಲ್ ಬಟ್ಟೆಯ ಒಂದು ಕೋಟು, ಜರದ ಟೊಪ್ಪಿಗೆ ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಬಂಗಾರದ ಒಡವೆ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಂಡನು. ರಾಯಚರಣನು ಇವುಗಳನ್ನು ಕೇವಲ ಸಮಾರಂಭಗಳ ಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೊರಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಬೇರಾವಾಗಲೂ ಹೊರ ತೆಗೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಮಳೆಗಾಲ ಬಂತು. ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಜಡಿಮಳೆಗಾರಂಭವಾಯಿತು. ಹಸಿದ ನದಿಯು ಭಯಂಕರ ಸರ್ಪದಂತೆ, ಕೆಳಗಿನ ಮನೆಗಳನ್ನೂ, ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನೂ, ಅಂಚಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಹೊಲಗಳನ್ನೂ ಮುಳುಗಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ, ತನ್ನ ಮಹಾಪೂರದಿಂದ ತನ್ನ ಉಸುಕಿನ ದಂಡೆಯ ಮೇಲಿದ್ದ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲುಗಳನ್ನೂ, ಗಾಳಿ ಮರಗಳನ್ನೂ ಸುತ್ತುಹಾಕಿತು. ಗಳಿಗೆ ಗಳಿಗೆಗೆ ನದಿ ದಂಡೆಯು ಕುಸಿದು ಬಿದ್ದಂತೆ ಭಯಂಕರ ಸದ್ದಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮೂಲ ಪ್ರವಾಹದ ಬಿಡುವಿಲ್ಲದ ಆರ್ಭಟವು ಬಹುದೂರದ ವರೆಗೆ ಕೇಳುತ್ತಿತ್ತು. ನದಿ ಪ್ರವಾಹದ ಬುರುಗು ಹರಿದು ಹೋಗುವ ದೃಶ್ಯವು ಪ್ರವಾಹದ ವೇಗವನ್ನು ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿ ಕೊಡುತ್ತಿತ್ತು.

ಮಳೆಯು ನಿಂತು, ತಂಪಾದ ಹವೆಯಿಂದಿದ್ದ, ವಾತಾವರಣವು ಪ್ರಶಾಂತವಾಗಿದ್ದ ಒಂದು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ. ಇಂತಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ರಾಯಚರಣನ ನಿರಂಕುಶ ಪ್ರಭುವು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರಲು ನಿರಾಕರಿಸಿ, ತನ್ನ ದೂಡುವ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿ ಕುಳಿತ. ರಾಯಚರಣನು ಕುದುರೆಯಾಗಿ, ನದಿಯ ದಂಡೆಯ ಮೇಲಿನ ಭತ್ತದಗದ್ದೆ ತಲ್ಪುವವರೆಗೂ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಗಾಡಿಯನ್ನು ಎಳೆಯುತ್ತಾ ನಡೆದ. ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನದಿಯಲ್ಲಿ ದೋಣಿಗಳಿರಲಿಲ್ಲ. ನೀರಿನ ಆಚೆ ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಮೋಡವು ಇಬ್ಭಾಗವಾಗಿ, ಮುಳುಗುವ ಸೂರ್ಯನ ಶಾಂತ ಸಮಾರಂಭವು, ತನ್ನೆಲ್ಲ ಸೌಂದರ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಯ್ತು. ಈ ನಿಶ್ಶಬ್ದದ ನಡುವೆ, ಮಗುವು ತನ್ನೆದುರಿಗೆ ಬೆರಳು ತೋರಿಸುತ್ತಾ "ಚನ್ನಾ, ಚಂದ ಹೂ" ಎಂದು ಬಾಲ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಗಿತು.

ಕೆಸರಿನ ಬೈಲಿನ ಬಳಿಯೇ ಹೂವಿನಿಂದ ತುಂಬಿದ ಕದಂಬಗಿಡದ ಕಡೆಗೆ ತೋರಿಸುತ್ತ ಮಗುವು ಅದನ್ನು ಕಾತರ ಭಾವದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿತ್ತು. ರಾಯಚರಣನು ಅವನ ಭಾವವನ್ನರಿತ. ಕೆಲವೇ ವೇಳೆಯ ಹಿಂದೆ ಅವನು ಅದೇ ಹೂವಿನ ಗೊಂಚಲಿನಿಂದ ಸಣ್ಣ ದೂಡುವಗಾಡಿಯೊಂದನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾಗ, ಮಗುವು ಅದನ್ನು ದಾರ ಹಿಡಿದೆಳೆದಾಡುವ ಆಟದ ಆನಂದದ ಭರದಲ್ಲಿ, ರಾಯಚರಣನಿಗೆ ಕುದುರೆಯಾಗುವ ಪ್ರಸಂಗ ತಪ್ಪಿ, ಅದರ ಬದಲು ಆಳಾಗುವ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಏರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ. ಆದರೆ ಅವನಿಗೆ ಇಂತಹ ಸಂಜೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆ ಮೊಳಕಾಲುವರೆಗಿನ ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ 'ಹೂ'ತರುವ ಇಚ್ಛೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಕೂಡಲೇ ಅವನು ವಿರುದ್ಧದಿಕ್ಕಿಗೆ ತೋರಿಸುತ್ತಾ "ಓ ನೋಡು ಕಂದಾ, ನೋಡು! ನೋಡು ಆ ಪಕ್ಷಿ" ಎಂದು ಕೂಗಿದ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಧ್ವನಿಮಾಡಿ ಕೂಗುತ್ತಾ ಗಾಡಿಯನ್ನು ಬೇಗನೆ ಗಿಡದ ಕಡೆಯಿಂದ ದೂರ ತಳ್ಳಿದ. ಆದರೆ ವಿಧಿಲಿಖಿತವು ಬೇರೆಯೇ ಇರುವಾಗ ಮಗುವನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಅವನ ಹಟದಿಂದ ಮರೆಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮೇಲಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಮಗುವಿನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಆಕರ್ಷಕವಾಗುವಂತಹ ಯಾವ ವಸ್ತುವೂ ಇರದೆ, ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಪಕ್ಷಿಗಳ ನಟನೆಯಿಂದ ಆದರ ಲಕ್ಷ್ಯ ಸೆಳೆಯುವದು—ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮಗುವು 'ಹೂ' ಬೇಕೇ ಬೇಕೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ನಿಶ್ಚಯವೇ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬದು ತಿಳಿಯದೆ "ಒಳ್ಳೆಯದು ಕಂದಾ, ನೀನು ಇಲ್ಲೇ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತಿರು. ನಾನು ಹೋಗಿ ನಿನಗಾಗಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಹೂ ತರುವ ವರೆಗೂ ನೀನು ಮಾತ್ರ ನದಿಯ ಕಡೆ ಹೋಗಬಾರದೆಂಬುದನ್ನು ನೆನಪಿಡು" ಎಂದು ಹೇಳಿ, ತನ್ನ ಅರಿವೆಯನ್ನು ಮೇಲೇರಿಸಿ, ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಡುತ್ತಾ ಗಿಡದ ಕಡೆ ನಡೆದನು.

ಅವನು ಹೋದೊಡನೆ ಸಣ್ಣ ಧಣಿಯು, ತನಗೆ ಹೋಗಬಾರದೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದ, ನದಿಯ ನೀರಿನ ಕಡೆಗೆ ಭರದಿಂದ ಹೊರಡಲನುವಾದನು. ನದಿಯ ಸೆಳವು ಜೋರಿನಿಂದ ಸಾಗುತ್ತಾ, ತಿರುಗುತ್ತಾ, ಸದ್ದುಮಾಡುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತಿರುವದನ್ನು ಮಗುವು ನೋಡಿತು. ಆಜ್ಞಾಧಾರಕವಲ್ಲದ ಸಣ್ಣ ತೆರೆಗಳು, ರಾಯಚರಣನಂತಹ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರತಿಬಂಧಕನಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿ

ಕೊಂಡು ಗೇಲಿಮಾಡುತ್ತಾ ಹೋಗುವ ಸಾವಿರಾರು ಸಣ್ಣಮಕ್ಕಳಂತೆ, ಮಗುವಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿತು.

ಅವುಗಳ ಕಿಡಿಗೇಡಿತನದ ದೃಶ್ಯವು ಮಗುವಿನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೇ ಭಾವೋದ್ರೇಕವನ್ನೂ, ಕಾತುರವನ್ನೂ ಹುಟ್ಟಿಸಿತು. ಮಗುವು ಕಳ್ಳತನದಿಂದ ಗಾಡಿಯಿಂದಿಳಿದು ನದಿಯ ಕಡೆಗೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿತು. ಹೋಗುವಾಗ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಕೋಲನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಮೀನು ಹಿಡಿಯುವವರಂತೆ ನಟಿಸುತ್ತ ನದಿಯ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಬಗ್ಗಿದನು. ನದಿಯಲ್ಲಿಯ ಕಿಡಿಗೇಡಿ ದೇವತೆಗಳು ತಮ್ಮ ವಿಚಿತ್ರ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಆಟದ ಮನೆಗೆ ಮಗುವನ್ನು ಆಮಂತ್ರಿಸುತ್ತಿವೆಯೇನೋ ಎಂಬಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ರಾಯಚರಣನು ಕೈತುಂಬ 'ಹೂ' ಕೊಯ್ದು ಮಾಲೆ ಮಾಡಿ, ತಿರುಗಿ ಗಾಡಿಯ ಬಳಿ ಬಂದಾಗ್ಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಸುತ್ತೆಲ್ಲ ನೋಡಿದ. ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಗಾಡಿಯ ಹಿಮ್ಮಗ್ಗಲು ಹೋಗಿ ನೋಡಿದ, ಅಲ್ಲಿಯೂ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ.

ಇಂತಹ ಪ್ರಥಮ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ರಾಯಚರಣನ ರಕ್ತ ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟಿತು. ಇಡೀ ವಿಶ್ವವೇ--ಒಂದು ಕಪ್ಪು ಮಂಜು ತೇಲುವಂತೆ-ಅವನ ಕಣ್ಣೆದುರು ತೇಲಿದಂತಾಯ್ತು. ಅವನು ತನ್ನ ಒಡೆದು ಚೂರಾದ ಹೃದಯನಾಳದಿಂದ ಒಮ್ಮೆ "ಒಡೆಯಾ! ಒಡೆಯಾ!! ಪುಟ್ಟ ಒಡೆಯಾ!!! ಎಂದು ಆರ್ತಸ್ವರದಿಂದ ಕೂಗಿದನು. ಆದರೆ "ಚೆನ್ನಾ" ಎಂಬ ಉತ್ತರ ಬರಲಿಲ್ಲ, ತುಂಟತನದ ಮಗುವಿನ ನಗೆಯೂ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಮಗುವಿನ ಆನಂದದ ಚೀರಾಟ ಅವನನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಲಿಲ್ಲ. ಕೇವಲ ನದಿಯು ಮಾತ್ರ ಹಿಂದಿನಂತೆಯೇ ತನ್ನ ತೆರೆ, ನೊರೆಗಳ ಸಪ್ಪಳಗಳೊಂದಿಗೆ—ತನಗೆ ಏನೂ ಗೊತ್ತಿರದಂತೆ ಮತ್ತು ಮಗುವಿನ ಮರಣದಂತಹ ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಮಾನವೀ ಸಂಗತಿಗಳ ಕಡೆಗೆ ಲಕ್ಷಗೊಡುತ್ತಾ ನಿಲ್ಲಲು ತನಗೆ ಸಮಯವಿಲ್ಲವೆಂಬಂತೆ—ಓಡುತ್ತಿತ್ತು.

ಸಂಜೆಯಾದಂತೆ ರಾಯಚರಣನ ಯಜಮಾನಿತಿಗೆ ಮಗು ಬಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಆತಂಕವಾಯ್ತು. ಕಂದೀಲುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಹುಡುಕಲು ಜನರನ್ನು ಕಳಿಸಿದಳು. ಅವರು ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಹುಡುಕುತ್ತಾ, ಪದ್ಮಾನದಿಯ ದಂಡೆಗೆ ಬಂದಾಗ "ಧಣಿಯರೇ, ಧಣಿಯರೇ, ಚಿಕ್ಕ ಧಣಿಯರೇ" ಎಂದು ತೆರುಪಿಲ್ಲದೆ ಒದರುತ್ತಾ, ಬಿರುಗಾಳಿಯಂತೆ ಮೈದಾನದಲ್ಲಿ ಮೇಲಕ್ಕೂ, ಕೆಳಕ್ಕೂ ನಿರಾಶೆಯಿಂದ ಧಾವಿಸುತ್ತಿರುವ ರಾಯಚರಣನನ್ನು ಕಂಡು, ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ತಂದರು. ಬಂದವನೇ ರಾಯಚರಣನು ಏನೂ ಮಾತಾಡದೆ ಯಜಮಾನಿತಿಯ ಪಾದಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದುಬಿಟ್ಟನು. ಮಗುವನ್ನೆಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟೆಯೆಂದು ಮೇಲಿಂದಮೇಲೆ ಕೇಳಿದಾಗ, ಅವನಿಂದ ಬಂದ ಉತ್ತರವೆಂದರೆ ತನಗೇನೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಮಾತ್ರ.

"ಪದ್ಮಾ" ನದಿಯು ಮಗುವನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿತೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇ ಎಲ್ಲರಿಂದಲೂ ಬಂದರೂ ಸಹ, ಅಂದು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ, ಊರ ಹೊರಗೆ ಬಂದ 'ಜಿಪ್ಸಿ'ಯ ಗುಂಪನ್ನು ನೋಡಿದ್ದರಿಂದ ಕೆಲವರಿಗೆ ಬೇರೇ ಸಂಶಯವೂ ಬಂತು, ಅತೀವ ಕೆಟ್ಟ ದುಃಖದಲ್ಲಿದ್ದ ತಾಯಿಯು; ರಾಯಚರಣನೇ ಸ್ವತಃ ಮಗುವನ್ನು ಕದ್ದಿರಬೇಕೆನ್ನುವಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಂಶಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಅವನನ್ನು ಒಂದು ಕಡೆಗೆ ಕರೆದು "ರಾಯಚರಣ, ನನ್ನ ಮಗುವನ್ನು ತಿರುಗಿ ಕೊಡು. ಹಾಯ್! ನನ್ನ ಕಂದಮ್ಮನನ್ನು ನನಗೆ ತಿರುಗಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ನಿನಗೆ ನಾನು ಬೇಡಿದಷ್ಟು ಹಣ ಕೊಡುವೆ, ತೆಗೆದುಕೋ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಕಂದನನ್ನು ಮಾತ್ರ ತಿರುಗಿ ಕೊಡು" ಎಂದು ದೈನ್ಯದಿಂದ ಬೇಡಿದಳು,

ಆದರೆ ಅವನು ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ರೂಪವಾಗಿ ಕೇವಲ ತನ್ನ ಹಣೆ ಜಜ್ಜಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಇದರಿಂದ ಯಜಮಾನತಿಯು ಅವನಿಗೆ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಲು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದಳು. ಅನುಕೂಲನು "ಏಕೆ? ಅವನು ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಆಶೆಯಿಂದ ಇಂತಹ ತಪ್ಪನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು? ನೀನೀರೀತಿ ಸಂಶಯಿಸುವದು ತಪ್ಪೆಂದು" ತಿಳಿಸಹೋದಾಗ ಅವಳು "ಮಗುವಿನ ಮೈಮೇಲೆ ಚಿನ್ನದ ಒಡವೆಗಳಿದ್ದವು. ಯಾರು ಬಲ್ಲರು?" ಎಂಬದನ್ನೇ ಉತ್ತರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳಾದ್ದರಿಂದ ಮುಂದೆ ಅವಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿಹೇಳುವದೂ ಅಶಕ್ಯವಾಯ್ತು.

೨

ರಾಯಚರಣನು ತನ್ನ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದನು. ಈವರೆಗೂ ಅವನಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಆಗಬಹುದೆಂಬ ಆಶೆಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವನು ತನ್ನ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಬಂದು ಒಂದು ವರ್ಷವಾಗುವದರೊಳಗಾಗಿ ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯು ಒಂದು ಗಂಡುಮಗುವಿಗೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತು ಮೃತಳಾದಳು. ಮಗುವನ್ನು ನೋಡಿದೊಡನೆಯೇ, ರಾಯಚರಣನಿಗೆ ಮೊದಲು ಬಹಳ ತಿರಸ್ಕಾರವುಂಟಾಯಿತು. ತನ್ನ ಚಿಕ್ಕ ಯಜಮಾನನ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಆ ಮಗುವು ಆಕ್ರಮಿಸಿದೆಯೆಂಬ ಸಂಶಯವು ಅವನ ಮನದ ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ತನ್ನ ಯಜಮಾನನ ಸಣ್ಣ ಮಗುವಿನ ಭವಿ

ನ್ನತ್ತು ಹೀಗಾದ ಮೇಲೆ, ತಾನು ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಮಗುವಿನೊಂದಿಗೆ ಆನಂದದಿಂದಿರುವದು ದೊಡ್ಡ ತಪ್ಪೆಂಬ ಭಾವನೆ ಸಹ ಬಂದಿತವನಿಗೆ. ಅವನ ವಿಧವೆಯಾದ ತಂಗಿಯು ಆ ಮಗುವನ್ನು ತಾಯಿಯಂತೆ ಸಾಕಿಸಲುಹದಿದ್ದರೆ ಅದು ಬಹಳ ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಬದುಕತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಆದರೆ ದಿನಗಳೆದಂತೆ ರಾಯಚರಣನ ಮನಸ್ಸಿನಮೇಲೆ ಒಂದು ವಿಚಿತ್ರ ಪರಿಣಾಮವಾಯ್ತು. ಹೊಸ ಮಗುವು ಅಂಬೇಗಾಲಿಕ್ಕುವದು, ತುಂಟತನದಿಂದ ನಗುತ್ತ ಹೊಸ್ತಿಲು ದಾಟುವದು, ತನ್ನನ್ನು ಹಿಡಿಯಬಂದವರಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸುರಕ್ಷಿತವಾದ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಹುಡುಕಲು ಒಳ್ಳೇ ಮನರಂಜಕವಾದ ಜಾಣತನವನ್ನು ತೋರಿಸುವದು ಇವುಗಳಲ್ಲದೆ ಅದರ ಧ್ವನಿ, ನಗು, ಅಳುವಿನ ಸಪ್ಪಳ. ಹಾವಭಾವಗಳೆಲ್ಲವೂ ರಾಯಚರಣನಿಗೆ ತನ್ನ ಪುಟ್ಟ ಧಣಿಯ ನೆನಪನ್ನೇ ತಂದುಕೊಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ಸಣ್ಣ ಧಣಿಯು ತನ್ನ 'ಚನ್ನಾ' ನನ್ನು ಕಳೆದು ಕೊಂಡದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಸಾವಿನ ಎಲ್ಲೋ ಗೊತ್ತಿರದ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಅಳುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಭಾಸವಾಯ್ತು.

ಫೈಲ್ನಾ (ರಾಯಚರಣನ ತಂಗಿಯು ಹೊಸಮಗುವಿಗಿಟ್ಟ ಹೆಸರು) ಮಾತಾಡಹತ್ತಿ ಬಾ-ಬಾ, ಮ್ಮ-ಮ್ಮ ಎಂದು ಬಾಲಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅನ್ನತೊಡಗಿದ. ಈ ಪರಿಚಿತ ಧ್ವನಿ ಕೇಳಿದೊಡನೆಯೇ ರಾಯಚರಣನಿಗೆ ಗೂಢನಾಗಿ ಉಳಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಯು ಬಿಟ್ಟಂತಾಯಿತು. ಚಿಕ್ಕ ಧಣಿಯು ತನ್ನ 'ಚನ್ನಾ' ನ ಮಂತ್ರಮುಗ್ಧತೆಯ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ ಪುನಃ ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಜನ್ಮತಾಳಿದನೆಂದು ಅವನೆಣಿಸಿದನು. ರಾಯಚರಣನ ಈ ಅನಿಸುವಿಕೆಯ ಪುರಾವೆಗಳು ವಾದಾತೀತ ವಾಗಿದ್ದವು

೧ ಹೊಸ ಮಗುವು ತನ್ನ ಧಣಿಯು ಸತ್ತಮೇಲೆ ಬೇಗನೆ ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಬಂದದ್ದು.

೨ ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯು ತನ್ನ ಮಧ್ಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತಾಯಿಯಾಗುವಂತಹ ಪುಣ್ಯವನ್ನೆಂದೂ ಕೂಡಿಹಾಕಿರದಿದ್ದರೂ ಸಹ ತಾಯಿಯಾದದ್ದು.

೩ ಹೊಸ ಮಗುವು ತಪ್ಪು ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕುತ್ತಾ ಬಾ-ಬಾ, ಮ-ಮ್ಮ ಎಂದು ಕರೆಯುವದು, ಮತ್ತು ಮಗುವಿನ ಭವಿಷ್ಯತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅವನು ನ್ಯಾಯಾಧೀಶನಾಗುವನೆಂಬ ಗುರುತಿಗೆ ಯಾವ ಕೊರತೆಯು ಚಿನ್ಹೆಯೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ರಾಯಚರಣನಿಗೆ ಅನಿಸುತ್ತಿದ್ದುದು.

ರಾಯಚರಣನಿಗೆ ತನ್ನ ಯಜಮಾನಿಯು ತನ್ನ ಮೇಲಿಟ್ಟ ಆರೋಪದ ನೆನಪಾಗಿ "ಹಾಯ್. ಆ ತಾಯಿಯ ಹೃದಯವು ಸರಿಯಾದದ್ದನ್ನೇ ಹೇಳಿತು. ಮಗುವನ್ನು ಕದ್ದವನು ನಾನೇ ಎಂಬದು ಅವಳಿಗೆ ಗೊತ್ತು" ಎಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವನು. ಅವನು ಈ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಮಗುವನ್ನು ಈ ವರೆಗೂ ತಾನು ಅಲಕ್ಷಿಸಿದ್ದು ತಪ್ಪೆಂದು ತಿಳಿದು ದುಃಖಿಸಿದನು. ಈಗವನು ತನ್ನ ದೇಹ, ಮನಗಳೆರಡನ್ನೂ ಮಗುವಿಗಾಗಿ ಮೀಸಲಿಟ್ಟನು. ಅವನ ಸೇವೆಗಾಗಿ ನಿಂತನು. ಮಗುವನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತ ಮನೆತನದ ಮಗುವಿನಂತೆ ಸಾಕ ತೊಡಗಿದನು. ಮಗುವಿಗಾಗಿ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ದೂಡುವ ಗಾಡಿ, ಹಳದೀ ಮಖಮಲ್ಲಿನ ಅರಿವೆಯ ಕೋಟು, ಜರದ ಟೊಪ್ಪಿಗೆಗಳನ್ನು ತಂದನು. ತನ್ನ ಮೃತ ಪತ್ನಿಯ ಒಡವೆಗಳನ್ನು ಕರಗಿಸಿ ಮಗುವಿಗೆ ಬಳೆ, ಕಾಲ್ಕಡಗಗಳನ್ನುಮಾಡಿಸಿದನು. ನೆರೆಹೊರೆ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಆಟವಾಡುವದನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಹಗಲೂ ರಾತ್ರಿ ತಾನೇ ಮಗುವಿನ ಸಂಗಾತಿಯಾಗುಳಿದನು. ಇದರಿಂದ ಮಗುವು ಒಳ್ಳೇ ಪ್ರೀತಿಯವನೂ, ಹಠವಾದಿಯೂ ಆದನು. ಹಳ್ಳಿಯ ಮಕ್ಕಳು ಇವನನ್ನು ಬೇಕೆಂದೇ "ರಾಯರೇ" ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರಲ್ಲದೆ, ಅಣಕಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಿರಿಯರು ರಾಯಚರಣನಿಗೆ 'ಮಗುವನ್ನು ಅತಿ ಹುಚ್ಚು ಪ್ರೀತಿ ಮಾಡುವ ಹುಚ್ಚ'ನೆಂದು ಹೆಸರಿಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಮುಂದೆ ಮಗುವು ದೊಡ್ಡವನಾಗಿ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬರಲು ರಾಯಚರಣನು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ತನ್ನ ಸ್ವಲ್ಪ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮಾರಿ ಕಲ್ಕತ್ತೆಗೆ ಬಂದು, ಬಹು ಪ್ರಯಾಸದಿಂದ ಸೇವಕನ ನೌಕರಿಯೊಂದನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಂಡು, ತಾನು ಮುಷ್ಟಿ ಅನ್ನ ತಿಂದು, ಮಗನಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ವಿದ್ಯೆ, ಬಟ್ಟೆ ಹಾಗೂ ಆಹಾರಗಳಿಗಾಗಿ ಹಣ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡತೊಡಗಿದನು. ಅವನು ಆಗಾಗ್ಗೆ "ಹಾ! ನನ್ನ ಒಡೆಯಾ, ನನ್ನ ಪ್ರಿಯ ಸಣ್ಣ ಒಡೆಯಾ, ನೀನು ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಿರುಗಿ ಜನ್ಮತಾಳುವಷ್ಟು ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿ. ನೀನೆಂದೂ ನನ್ನ ಅಲಕ್ಷ್ಯತನದಿಂದ ಇನ್ನು ದುಃಖಿತನಾಗಲಾರಿ" ಎಂದು ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಅನ್ನುತ್ತಿದ್ದನು.

ಇದೇ ರೀತಿ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳು ಸಂದವು. ಹುಡುಗನು ಓದಲು ಬರೆಯಲು ಸಮರ್ಥನಾದ. ತೇಜಸ್ವಿಯೂ, ಆರೋಗ್ಯವಂತನೂ ಆಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನು ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ರೂಪದ ಬಗ್ಗೆ ಅದರಲ್ಲೂ ಬೈತಲೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಬಹಳ ಜಾಗ್ರತೆ ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ದುಂದುಗಾರಿಕೆಯ ಕಡೆ ಒಲವು

ಬಹಳ. ಹಣವನ್ನು ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಆವನೆಂದೂ ಗಾಯಚರಣನು ತನ್ನ ತಂದೆಯೆಂಬ ಸದ್ಭಾವನೆಯಿಂದ ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ಕಾರಣವೆಂದರೆ, ರಾಯಚರಣನು ಪ್ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಂದೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ನಡತೆಯಲ್ಲಿ ಸೇವಕನಂತಿದ್ದನು. ಮತ್ತೊಂದು, ಅವನು ತಾನೇ ಆ ಮಗುವಿನ ತಂದೆಯೆಂಬದನ್ನು ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಸದೆ ಗುಪ್ತವಾಗಿಟ್ಟಿದ್ದ.

ಫೈಲ್ನಾ ಇರುವ ವಸತಿಗೃಹದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ರಾಯಚರಣನ ಹಳ್ಳಿಯ ರೀತಿ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಗೇಲಿಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ತಂದೆಗೆ ತಿಳಿಯದೆ ಫೈಲ್ನಾನೂ ಅವರ ಈ ಕುಚೇಷ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದ. ಆದರೆ ಕೋಮಲ ಹಾಗೂ ನಿಷ್ಕಪಟ ಹೃದಯದ ಮುದುಕನನ್ನು ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಫೆಲ್ನಾ ಸಹ ತಂದೆಯನ್ನು ಬಹಳ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಒಂದು ವಿಧ ಕನಿಕರತೆ ಮಾತ್ರ ಇರುತ್ತಿತ್ತು.

ರಾಯಚರಣನಿಗೆ ವಯಸ್ಸಾಗುತ್ತ ಬಂದದ್ದರಿಂದ ಅವನ ಈಗಿನ ಯಜಮಾನನು ಅವನಿಂದ ಸರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸವಾಗದ್ದಕ್ಕೆ ಒಂದೇಸಮನೆ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನು ಇವನಿಂದ ಒಬ್ಬ ಆಳಿನ ಸಂಪೂರ್ಣ ಕೆಲಸವನ್ನುಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದನಲ್ಲದೆ ಅಲ್ಲಿ ಕ್ಷಮೆಗೆ ಅವಕಾಶವಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ರಾಯಚರಣನಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ದಿನಗಳ ವರೆಗೆ ತನ್ನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವದು ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟರಲ್ಲೇ ತನ್ನ ಸ್ಥಳ ಮಾರಿ ಬಂದ ಹಣವೂ ಖರ್ಚಾಗಿತ್ತು. ಹುಡುಗನೂ ಯಾವಾಗಲೂ ಹೊಸ ಅರಿವೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಗೊಣಗುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದನಲ್ಲದೆ ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಿದ್ದ.

೩

ರಾಯಚರಣನು ಒಂದು ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬಂದು, ತಾನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕೆಲಸದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಿ, ಫೈಲ್ನಾನಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣ ಕೊಟ್ಟು "ನನಗೆ ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕೆಲಸವಿದೆ, ಅದನ್ನು ತೀರಿಸಿ ಬೇಗ ಬರುವೆ'' ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಅನುಕೂಲನು ನ್ಯಾಯಾಧೀಶನಾಗಿದ್ದ ಊರಿಗೆ ಬಂದ. ಅನುಕೂಲನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಬೇರೆ ಮಕ್ಕಳೇ ಆಗದ್ದರಿಂದ ಅವಳು ದುಃಖದಿಂದ ಎದೆಯೊಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಳು.

ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ಬೇಸರದ ಕೆಲಸಗಳಿಂದ ಬೇಸತ್ತ ಅನುಕೂಲನು ಒಂದು ದಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿಗಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದನು. ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯು ಮಕ್ಕಳ ಫಲ ಸಿಗುವದೆಂದು ಭರವಸೆ ಹೇಳುತ್ತ ಬಂದ, ಕೀಳುದರ್ಜೆಯ ಒಬ್ಬ ಭಿಕ್ಷುಕ ವೈದ್ಯನಿಂದ ಅವನು ಬಹಳ ಬೆಲೆ ಹೇಳಿದ ವನಸ್ಪತಿಯೊಂದನ್ನು ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆ ವೇಳೆಗೆ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ 'ನಮಸ್ಕಾರ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದ ಕೇಳಿ ಅನುಕೂಲನು ಹೊರಗೆ ಬಂದು ನೋಡಿದಾಗ ರಾಯಚರಣನನ್ನು ಕಂಡನು. ಅನುಕೂಲನ ಹೃದಯವು ತನ್ನ ಹಳೆಯ ಸೇವಕನನು ಕಂಡು ಮೃದುವಾಯ್ತು. ಅವನಿಗೆ ಬಹಳ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವನನ್ನು ತನ್ನ ಬಳಿಯಲ್ಲೇ ಪುನಃ ಸೇವಕನೆಂದು ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಾಗಿ ಹೇಳಿದನು. ಆದರೆ ರಾಯಚರಣನು ಮೃದುವಾಗಿ ನಕ್ಕು, "ನಾನು ನನ್ನ ಯಜಮಾನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ" ಎಂದ.

ಆದರೆ ಅನುಕೂಲನೊಂದಿಗೆ ಅವನು ಯಜಮಾನಿಯ ಬಳಿ ಹೋದಾಗ ಅವನಿಗೆ ಅವಳಿಂದ ಆದರದ ಸ್ವಾಗತ ಸಿಗದಿದ್ದರೂ ಸಹ, ಅದರ ಕಡೆ ಲಕ್ಷಿಸದೆ ರಾಯಚರಣನು, "ತಾಯಿ, ನಿಮ್ಮ ಮಗುವನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದ್ದು 'ಪದ್ಮಾ' ನದಿಯಲ್ಲ, ನಾನು" ಎಂದು ಕೈಜೋಡಿಸಿದ.

"ಹಾ! ದೇವರೇ, ಏನಿದು ? ಅವನೆಲ್ಲಿ?" ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಅನುಕೂಲನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ.

"ಅವನು ನನ್ನ ಬಳಿ ಇದ್ದಾನೆ, ನಾಡಿದ್ದು ಕರೆದು ತರುವೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ರಾಯಚರಣನು ಹೊರಟ.

೪

ಅಂದು ರವಿವಾರ. ಗಂಡಹೆಂಡಿರಿಬ್ಬರೂ ಮುಂಜಾವಿನಿಂದಲೂ ರಸ್ತೆಯ ಕಡೆಗೇ ಕುತೂಹಲ, ಕಾತರಭಾವದಿಂದ ರಾಯಚರಣನ ಬರವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ, ರಾಯಚರಣನು 'ಫೈಲ್ನಾ' ನನ್ನು ತನ್ನ ಕೈಯ್ಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಕರೆತಂದ.

ಅನುಕೂಲನ ಪತ್ನಿಯು ಏನೊಂದನ್ನೂ ಆಡದೆ, ಮಗನನ್ನು ತನ್ನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡು,ಯಾವದೋ ಅವ್ಯಕ್ತಭಾವದಿಂದ ಒಮ್ಮೆ ನಗುವಳು, ಒಮ್ಮೆ ಅಳುವಳು, ಅವನ ಮೈ, ಕೈ ಮುಟ್ಟುವಳು, ತಲೆ, ಹಣೆಗಳ ಮೇಲೆ ಮುದ್ದಿಸುತ್ತಾ, ಹಸಿದವಳಂತೆ ಅವನ ಮುಖದ ಕಡೆಗೇ ಆತುರ ದೃಷ್ಟಿ ಬೀರುವಳು.

ಶ್ರೀಮಂತರ ಉಡುಪು ತೊಡವುಗಳಲ್ಲಿದ್ದ, ರೂಪವಂತನಾದ ಮಗುವನ್ನು ನೋಡಿ, ಅನುಕೂಲನಿಗಾದರೂ ಹೃದಯ

ದಲ್ಲಿ, ಆಕಸ್ಮಿಕ ಮುಗ್ಗುವ ತೆರೆಯಂತೆ— ಪ್ರೀತಿಯು ಹೊರ ಸೂಸಿತು.

ಆದಾಗ್ಯೂ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶನ ಚಿಕಿತ್ಸಕ ಬುದ್ಧಿಯು, ಅವನಿಂದ "ಇದಕ್ಕೇನಾದರೂ ನಿನ್ನ ಬಳಿ ಪುರಾವೆ ಇದೆಯೋ" ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿಸಿತು.

"ಇಂತಹ ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಪುರಾವೆ ಎಲ್ಲಿಯದು? ನಿಮ್ಮ ಮಗುವನ್ನು ನಾನು ಕದ್ದದ್ದು, ದೇವರೊಬ್ಬನಿಗಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೆ ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ" ರಾಯಚರಣನೆಂದ.

ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯು ದೃಷ್ಟಿ ಬಡೆಯುವಂತೆ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಹುಡುಗನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುವದನ್ನು ಕಂಡ ಅನುಕೂಲನು ಇನ್ನೂ ತಾನು ಪುರಾವೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವದು ನಿಷ್ಫಲವೆಂದೂ, ರಾಯಚರಣನು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ನಂಬುವದೇ ಜಾಣತನವೆಂದೂ ಮನಗಂಡನು. ಹಾಗೂ ರಾಯಚರಣನಂತಹ ಮುದುಕನು ಇಂತಹ ಹುಡುಗನನ್ನು ಮತ್ತೆಲ್ಲಿಂದ ದೊರಕಿಸಬಲ್ಲನು? ನನ್ನ ನಂಬಿಗೆಯ ಸೇವಕನಿಗೆ ನನ್ನನ್ನು ವಿನಾಕಾರಣ ಮೋಸಗೊಳಿಸುವ ಬುದ್ಧಿಯಾದರೂ ಯಾಕೆ ಬಂದೀತೆಂದು ವಿಚಾರಮಾಡಿದನು. ಆದರೆ ಅವನು ರಾಯಚರಣನಿಗೆ "ರಾಯಚರಣ, ನೀನು ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲಿರಲಾಗದು" ಎಂದು ನಿಷ್ಠುರವಾಗಿ ನುಡಿದನು.

"ನಾನೆಲ್ಲಿ ಹೋಗಲಿ ನನ್ನೊಡೆಯಾ? ನಾನೀಗ ಮುದುಕ. ಯಾರು ಈ ಮುದುಕನನ್ನು ಸೇವಕನೆಂದು ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲರು?" ಕೈಮುಗಿದು, ಬಿಗಿದ ಕಂಠದೊಂದಿಗೆ ನುಡಿದ ರಾಯಚರಣ.

"ಅವನನ್ನು ಇರಗೊಡಿ, ನನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಆನಂದವಾಗುವದು. ನಾನವನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿದ್ದೇನೆ,". ಮಗನನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟವನ ಮೇಲೆ ತೋರುವ ಕರುಣೆಯಿಂದ ನುಡಿದಳು ಯಜಮಾನಿ.

ಆದರೆ ಅನುಕೂಲನ ಅಂತರಾತ್ಮವು ಇದನ್ನೊಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. "ಇಲ್ಲ, ಅವನು ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಅವನೆಂದಿಗೂ ಕ್ಷಮಿಸಲ್ಪಡಲಾರ" ನ್ಯಾಯಾಧೀಶನ ದರ್ಪದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಅನುಕೂಲ.

"ಧಣಿಯರೇ, ನನ್ನನ್ನು ಇರಗೊಡಿ, ಇಂತಹ ಕೃತಿ ಮಾಡಿದ್ದು ನಾನಲ್ಲ, ದೇವರು" ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಗ್ಗಿ, ಅನುಕೂಲನ ಪಾದಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ನುಡಿದ ರಾಯಚರಣ.

ರಾಯಚರಣನು ದೇವರ ಮೇಲೆ ದೋಷ ಹೊರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದು ನೋಡಿ, ಅನುಕೂಲನ ವಿವೇಕವು ಎಂದಿಗಿಂತ ಕಠಿಣವಾಯ್ತು. "ಇಲ್ಲ ನಾನೆಂದಿಗೂ ಒಪ್ಪಣೆ ಕೊಡುವದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೆಂದೂ ನಿನ್ನನ್ನು ನಂಬಲಾರೆ. ನೀನು ವಿಶ್ವಾಸಘಾತುಕತನದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿರುವಿ." ಅನುಕೂಲನು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ನುಡಿದ

"ಈಗಾದ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಾನು ಮಾಡಿಲ್ಲ" ಎದ್ದು ನಿಂತು ನುಡಿದ ರಾಯಚರಣ.

"ಹಾಗಾದರೆ ಯಾರು?" ಅನುಕೂಲನ ಪ್ರಶ್ನೆ. "ನನ್ನ ದೈವ" ಉತ್ತರ ಬಂದಿತು ರಾಯಚರಣನಿಂದ. ಆದರೆ ಯಾವ ಸುಶಿಕ್ಷಿತನೂ ಇದನ್ನು ಕ್ಷಮ್ಯವೆಂದು ಗ್ರಹಿಸಲಾರ. ಅನುಕೂಲನಾದರೂ ಹಠಮಾರಿಯಾಗಿ ನಿಂತ.

ತಾನು ಒಬ್ಬ ಶ್ರೀಮಂತ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶನ ಮಗ, ರಾಯಚರಣನ ಮಗನಲ್ಲವೆಂಬದನ್ನರಿತಾಗ ಮೊದಲು 'ಫೈಲ್ನಾ' ನಿಗೆ ಕೋಪಬಂದಿತ್ತು. ಆದರೆ ರಾಯಚರಣನ ದುಃಖವನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನು ಕರುಣೆಯಿಂದ ತನ್ನ ತಂದೆಗೆ, "ಅಪ್ಪಾ, ಅವನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿರಿ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಅವನು ನಮ್ಮೊಂದಿಗಿರಲು ನಿಮ್ಮ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಇರದಿದ್ದರೆ, ಅವನಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾಸಿಕ ನಿವೃತ್ತಿ ಸಂಬಳ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡಿ" ಎಂದ. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ರಾಯಚರಣನು ಮುಂದೆ ಏನೊಂದೂ ಮಾತಾಡದೆ, ಕೊನೆಯ ಭಾರಿ ತನ್ನ ಮಗನ ಮುಖವನ್ನು ಕಣ್ತುಂಬ ನೋಡಿ, ತನ್ನ ಹಳೆಯ ಯಜಮಾನ, ಯಜಮಾನಿಯರಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಹೊರಗೆ ಹೊರಟು, ಜಗತ್ತಿನ ಅಸಂಖ್ಯ ಜನಸಮೂಹದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ ಹೋದ.

ತಿಂಗಳ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಅನುಕೂಲನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣವನ್ನು ಅವನ ಹಳ್ಳಿಯ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿದಾಗ, ಅಲ್ಲಿ ರಾಯಚರಣನೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಯಾವದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಇಲ್ಲವೆಂದು, ಆ ಹಣವು ತಿರುಗಿ ಬಂತು.

ಸ್ವೈರಾನುವಾದ— ಅನು— ನೇಂ. ಕೊ.

— ವೈರಾಗ್ಯ ನಿಧಿ ಅಕ್ಕ ಮಹಾದೇವಿ —

ಶಿವತತ್ವ ಸುಂದರತೆ ಅನುಭಾವ ಅಳವಡಿಸಿ
ಲಿಂಗ ಸಂಗಮು ಬಯುಸಿ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನವ ಪಡೆದು
ಕೃತಕೃತ್ಯ ಕೈವಲ್ಯ ಸಾಧನದಿ ಸಾಧಿಸಿದೆ
ಜೀವ ಭಾವದ ಬೆಳಕು ಪಡೆದ ಓ ತಾಯೆ !

ಉಚ್ಚ ಗುರಿ ಮುಟ್ಟಲ್ಕೆ ಶೂನ್ಯ ಸಿಂಹಾಸನದಿ
ಸ್ಥಾನ ಪಡೆಯುತೆ ಬಸವ ಅಲ್ಲಮರ ಒಡಗೂಡಿ
ನಿರ್ಮಲಿತ ಮಮತೆಯುಲಿ ಶರಣ ಗಣದಲಿ ಕೂಡಿ
ಭಕ್ತಿ ಮುಕ್ತಿಯು ಮಾರ್ಗ ಪರ್ಯಾವಸಾನದಲಿ

ವೈರಾಗ್ಯ ನಿಧಿಯಾಗಿ ಭೋಗಭಾಗ್ಯವ ತೊರೆದು
ಶಿವನ ಸತಿ ನಾನೆಂದು ವಚನ ರೂಪದಿ ಹಾಡಿ
ಗುಣಗಾಣ ಮಾಡಿರುವೆ ತತ್ವಮುಸಿ ಮಂತ್ರದಿಂ
ಐಕ್ಯಾನುಕೂಲದಿಂ ಶಿವನೊಡನೆ ಬೆರೆತು

ತುಂಬು ಯೌವನದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಿಯ ಸುಖವ ತ್ಯಜಿಸಿ
ದೇಹದಾಶೆಯು ತೊರೆದು ತವಕೇಶ ರಾಶಿಯನೆ
ವಸ್ತ್ರವಾಗಿರಿಸಿ ಘೋರಾರಣ್ಯದಲಿ ಚರಿಸಿ
ಮದವೇರ್ದ ಕೌಶಿಕಂಗೆ ಮತಿಯಿತ್ತೆ ತಾಯೆ

ರುದ್ರರಮಣಿಯೆ ನಿತ್ಯ ಓಂಕಾರ ಪ್ರಣಯದಲಿ
ಶಿವನೈಕ್ಯ ಸಾಧಿಸಿದೆ ಮಹಾದೇವಿ ತ್ಯಾಗದಿಂ
ಭಕ್ತಿ ರಸದಲಿ ಬೆರೆತು ಅಸ್ಖಲಿತ ಮಮತೆಯಲಿ
ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನ ಕೂಡಿದೆ ಮಹಾತಾಯೆ

ಕುಮಾರ— **ಎಸ್. ವ್ಹಿ. ಪಾಟೀಲ** Sr. ಬಿ. ಎ.
ಚುಳಕಿ.

ಕಪ್ಪು ಹುಡುಗಿ

೧

ಕಪ್ಪು ಹುಡುಗಿಯಾದರೇನು ?
ಹೃದಯ ಕಪ್ಪು ಅಲ್ಲವು,
ಕಾಯ ಕಪ್ಪಾದರೂ, ಅವಳ ಅಂತರಂಗ
ದೊಲವು ಕಪ್ಪು ಅಲ್ಲವು,

೨

" ಕೆಂಪು ದಾಸಾಳದಲಿ ಕೆಂಪುಂಟು ಕಂಪಿಲ್ಲ"
ಕಪ್ಪಿನವಳಲಿ ಕೆಂಪಿಲ್ಲ ಕಂಪುಂಟು,
ಕೆಂಪು ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣಗಳೇತಕೆ ?
ಒಲವು ಅವಳಲುಂಟು

೩

"ಕಪ್ಪು ಹಸವು ಕಪ್ಪು ಹಾಲ್ಗರಿವುದೆ?"
ಕಪ್ಪಿನವಳನಲ್ಮೆ ಕಪ್ಪಿರ್ಪುದೆ ?
ಕಪ್ಪಿನವಳ ಒಲ್ಮೆ ಕಪ್ಪಿರ್ಪುದೇ?
ಕಪ್ಪಲ್ಲ ಕಾಯಕಪ್ಪಿರ್ಪುದು

೪

"ಕಬ್ಬಿನಗಣಿ ಡೊಂಕು ಹಾಲದು ಡೊಂಕೆ?"
ಕಪ್ಪಿನವಳ ಪ್ರೇಮದು ಡೊಂಕೆ ?
ಬಿಲ್ಲಿನ ಕಂಬಿಯು ಡೊಂಕು ಬಿಟ್ಟ ಬಾಣದು ಡೊಂಕೆ?
ಕಪ್ಪಿನವಳ ಒಲುಮೆಯು ಡೊಂಕೆ?

೫

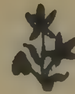
ಅಂತೆ, ನಾನು ಏನು ಕಾಮನಲ್ಲ
ರೂಪದಲ್ಲಿ ನೋಡಲು
ಹಾಗೆ ಅವಳು ರತಿಯು ಅಲ್ಲ
ತುಲನೆ-ಗಿಲನೆ ಮಾಡಲು

೬

ನಡೆ-ನುಡಿ ನಯ-ನೀತಿ
ಚನ್ನು ಅವಳದು
ನುಡಿಗೆ ನಿಲುಕಲಾರದ ಪತಿಯ
ಭಕ್ತಿ ಅವಳದು

೭

ಮಾತು ಬೆಳ್ಳಿ, ಮೌನ ಚಿನ್ನ
ಅವಳಲೆ ಅರಿತಿದು
ಒಳಗೆ ಹೊರಗೆ ಒಂದೇ ಬಗೆಯ
ಅಚ್ಚು ಮೆಚ್ಚು ಅವಳದು

ರಾಮಲಿಂಗ ಪೂಜಾರ (ಯಲಿವಾಳ) ಧಾರವಾಡ.

ಲೇಖಾಂಕ ೧

ಸುಖದ ಶೋಧ

ಲೇ— ಓರ್ವ ಅಜ್ಞಾನಿ.

ಶಿಷ್ಯ— ಗುರುಗಳೆ! ಈ ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಕೋಟಿ ಚರಾಚರ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಇರುವವು ಇವುಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದವರಾರು ?

ಗುರು— ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದ ಇದರ ಶೋಧವನ್ನು ಹಚ್ಚಲು ಮಹಾನ ಮಹಾನ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಗಳು ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟಿರುವರು. ಆದರೆ ಇದರ ಶೋಧವಿನ್ನೂ ಹತ್ತಿರುವದಿಲ್ಲ. ಮೊದಲು ಮೊದಲು ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರ ಪೃಥ್ವಿ, ತೇಜ ಅಪ ವಾಯು ಸಮುದ್ರ, ಪರ್ವತ ಮುಂತಾದ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವ ಪ್ರಚಂಡ ವಸ್ತುಗಳೆ ದೇವತೆಗಳಿದ್ದು, ಈ ಚರಾ ಚರ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿರುವವು ಎಂದು ಪ್ರಾಚೀನ ಋಷಿಗಳು ಹೇಳುತ್ತ ಬಂದಿರುವರು.

ಶಿಷ್ಯ— ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಎಲ್ಲ ಚರಾಚರ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಮಾಡುತ್ತಿರುವವೋ ? ಅಥವಾ ಕೇವಲ ಮನುಷ್ಯ ಪ್ರಾಣಿಯಷ್ಟೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವದೋ ?

ಗುರು— ಕೆಲವು ಋಷಿಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ ಕೇವಲ ಮನುಷ್ಯ ಪ್ರಾಣಿಯೆ ವ್ಯಕ್ತ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವದು. ಕೆಲವು ಋಷಿಗಳೆಂದರೆ ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತಿಗಳೆಂದರೆ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರಂತೆ ಎಲ್ಲ ಚರಾಚರ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಅಂದರೆ ವಸ್ತುಗಳು ಮಾಡುತ್ತಿರುವವು.

ಶಿಷ್ಯ— ಗುಡ್ಡ, ನದಿ, ಕ್ರಿಮಿಕೀಟಕಗಳು ಹೇಗೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡಬಲ್ಲವು? ಅವುಗಳಿಗೇನಾದರು ವಿಚಾರ ಮಾಡುವಂಥ ಮನಸು, ಮಿದಳು ಬುದ್ಧಿಯುಂಟೇ.

ಗು— ಅಹುದು. ಅವುಗಳಿಗಾದರು ಇವೆಲ್ಲವುಂಟು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವು ಬಾಳುತ್ತಿರುವವು, ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವವು, ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವವು. ಅವುಗಳ ಮನಸ್ಸು ಅಷ್ಟು ಪ್ರಗಲ್ಭನಾಗಿರುವದಿಲ್ಲ. ಮೊದಲು ಮೊದಲು ಜಡ ಸ್ವರೂಪಿಯಾದ ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳು ವಿಕಾಸ ಹೊಂದುತ್ತ ಹೊಂದುತ್ತ ಮನುಷ್ಯ ಪ್ರಾಣಿಯ ಸ್ವರೂಪ ತಾಳಿದವು. ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳು ಮನುಷ್ಯ ಪ್ರಾಣಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಆ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಕಾಸ ಕ್ಷಮಗಳವುಗಳೆ ಮಾತ್ರ ಮನುಷ್ಯ ಪ್ರಾಣಿಯಾದವು.

ಶಿ— ವಿಕಾಸಹೊಂದುವ ಶಕ್ತಿ ಕೆಲವುಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿತು ಹೇಗೆ ಕೆಲವುಗಳಲ್ಲಿ ಬರಲಿಲ್ಲ ಹೇಗೆ ಮತ್ತು ಏಕೆ ?

ಗುರು— ಇದೊಂದು ಗೂಢವಾದ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ದೇವತೆ ಅಥವಾ ದೇವ ಸ್ವರೂಪಿಯಾದ ಸ್ವಯಂಸಿದ್ಧ ಪ್ರಚಂಡ ಶಕ್ತಿಯಾದ ಸೃಷ್ಟಿಯೆ ಮಾಡಿರುತ್ತದೆಂದು ಗೃಹಿತ ಸಿದ್ಧಾಂತವಾಗಿದೆ. ಹೇಗೆ ಭೂಮಿತಿ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಂದುವಿನ ಅಸ್ಥಿತ್ವವನ್ನು ಗೃಹಿತ ಸಿದ್ಧಾಂತ (Hypothisis) ವೆಂದು ಹಿಡಿದು ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಇಡಿ ಚರಾಚರಯೊಳಗಿನ ಆಕೃತಿಗಳು ಆಗಿರುವವೆಂದು ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಲು ಬಂದಿತೋ ಆದರಂತೆ ದೇವರು ಅಥವಾ ಸೃಷ್ಟಿ ಒಂದು ವಸ್ತುವನ್ನು ಮೊದಲು ನಿರ್ಮಿಸಿತು. ಅದರೊಳಗಿನ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳು ವಿಕಾಸ ಹೊಂದುತ್ತ ಹೊಂದುತ್ತ ಮನುಷ್ಯಪ್ರಾಣಿಯಾಯಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಹೆಣ್ಣು ಮುಂದೆ ಗಂಡು ಪ್ರಾಣಿಯಾಯಿತು. ಇದನ್ನು ನಾವು ಗೃಹಿತ ಸಿದ್ಧಾಂತವೆಂದು ಹಿಡಿಯದ ವಿನಾ ಮುಂದೆ ಯಾವ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ನಮಗೆ ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಲು ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಗೃಹಿತ ಹಿಡಿದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇಡಿ ಚರಾಚರ ಪ್ರಾಣಿಯು ಅದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತದಂತೆ ಜಗದೊಳಗೆ ೨ ವಸ್ತುಗಳಿಲ್ಲ. ದ್ವೈದ ಸಿದ್ಧಾದಂತೆ ೫ ವಸ್ತುಗಳು ಇದರಂತೆ ಮಿಕ್ಕ ವಿಶಿಷ್ಟಾ ದ್ವೈತದಂತೆ ಎಲ್ಲ ಒಂದು ಇರುವಂತಿದ್ದು ದೇವರು ಹೆಚ್ಚಿನವ ಹೀಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಹುಟ್ಟಿ ಮತ, ಪಂಥ ಪಂಗಡಗಳಾಗಿ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ನಾವು ನೋಡುತ್ತಿರುವಂಥ ಮನುಷ್ಯ ಪ್ರಾಣಿಯು ಜಗತ್ತು ಕಾಣಹತ್ತಿದೆ.

ಶಿ— ಇಡಿ ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿಯೆ ಬದಲಾವಣೆಗಳಾಗಿವೆಯೋ ಅಥವಾ ಮನುಷ್ಯ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೊ ?

ಗು— ಮಾನವೇತರ ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಆಗಿರುವವು. ಆದರೆ ಅವು ದೃಶ್ಯಸ್ವರೂಪಿನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ. ಅಂದರೆ ನದಿಗಳ ಬದಲಾಗಿ ಗುಡ್ಡಗಳು. ಗುಡ್ಡಗಳ ಬದಲಾಗಿ ನದಿಗಳು. ಒಂದು ಕೀಟಕ ಹೋಗಿ ಮತ್ತೊಂದು ಕೀಟಕ. ಹೀಗೆ ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ದೇಹದ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಬದಲು ಹೊಂದುತ್ತಹೋಗಿರುವವು. ಆದರೆ ಮನುಷ್ಯಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಬಾಹ್ಯದೇಹಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವೇನೂ ಬದಲಾಗದೆ ಮಾನಸಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಜಗಜದಷ್ಟು ಬದಲಾವಣೆಗಳು, ಕ್ರಾಂತಿಗಳು, ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳು ಆಗುತ್ತ ಬಂದಿರುವವು, ಆಗುತ್ತ ನಡೆದಿರುವವು. ಇದಕ್ಕೇನೆ ನಾವು ಸದ್ಯಕ್ಕಿದ್ದವರು ಸುಧಾರಣೆಗಳೆನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಕೆಲವರು ಇದನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆದು ಪೂರ್ವಿಕರಿಗಿಂತ ನಾವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸುಧಾರಣೆಯ ಬದಲು ಅಧೋಗತಿ ಹೊಂದಿದ್ದೇವೆ, ಇಷ್ಟು ಸುಖದ ಸಾಧನಗಳು ನಮಗೆ ದೊರೆತಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ನಾವು ಹೆಚ್ಚು ದುಃಖಿಗಳಾಗಿದ್ದೇವೆಂದು ಸಾಧಿಸುತ್ತಿರುವರು.

ಶಿ—ಹೀಗೆ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಲು ಕಾರಣವೇನು? ಈ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳ ತಳಹದಿ ಯಾವದು ಮತ್ತು ಮರೆಗಲ್ಲಾವದು?

ಗು—ಬುದ್ಧಿವಂತರಾದ ಕೆಲವು ಸಾಹಿತಿಗಳು ಈ ಮಾನವೀ ಸಮಾಜವು ಸುಸಂಘಟಿತವಾಗಿ ಬಾಳುವಂತೆ ಕೆಲವು ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದು ಸಂಸ್ಕಾರಕ್ಷಮವಾದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ಮನಸಿನ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಮಾಡಲು ಹೆಣಗಿದರು. ಅಹೊ ರೂಪ ಅಹೊ ಧ್ವನಿಯೆಂಬಂತೆ ಈ ಬುದ್ಧಿವಂತರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಕೆಲವು ಮತಭೇದಗಳನ್ನು ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಬಚ್ಚಿಟ್ಟು, ಸೃಷ್ಟಿ ಅಥವಾ ಈಶ ನಿಯಮಗಳ ಮರ್ಮವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯಜನರಿಗೆ ತಿಳಿಯಗೊಡದೆ ತಮ್ಮ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಗೊಟ್ಟು ಲೋಕಾಚಾರದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಉದಾಹರಣಾರ್ಥ—ಎಲ್ಲ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಆ ಜಾತಿಗಳ ವಸ್ತುಗಳ ಬೀಜವು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಉಳಿಯಲೆಂದು ಹೆಣ್ಣುಗಂಡೆಂಬ ಎರಡು ಭಿನ್ನಸ್ವರೂಪದ ಸಮ್ಮೇಲನದಿಂದ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುವಂತೆ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಾಟು. ಈ ಸಮ್ಮೇಲನವು ವಿಶಿಷ್ಟ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಒದಗಿಬರುವಂತೆ ಗಂಡುಹೆಣ್ಣಿನ ಸ್ವಭಾವದಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವುಂಟು. ಪ್ರಜೋತ್ಪಾದನದ ಸಿದ್ಧತೆಯು ಹೆಣ್ಣಿನಲ್ಲಾದ ಕೂಡಲೆ ಗಂಡಿನಲ್ಲಿ ಆ ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಲುವಾಗಿ ಆಕರ್ಷಣವಾಗುವಂತೆ ಹೆಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಲಕ್ಷಣಗಳುಂಟಾಗುವವು. ಒಂದು ಮಾದರಿ ಆಕರ್ಷಕ ವಾಸನೆ. ಮುಖಮುದ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸ, ಅಂಗವಿಕ್ಷೇಪ ಹಾವಭಾವಗಳಲ್ಲಿ, ನಡೆನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸ, ಸಿಟ್ಟು, ಪ್ರೇಮಗಳ ಉದ್ಭವ ಉಂಟಾಗುವಂತೆ ಏರ್ಪಾಟು ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಇತ್ತು. ಈಗಿನ ನಮ್ಮ ಲೌಕಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ನೀತಿ ಅನೀತಿ ಕಲ್ಪನೆಗಳಕಿಂತ ಭಿನ್ನವೆಂದರೆ ನೀತಿ ಅನೀತಿ ಎಂಬ ದ್ವಂದ್ವಾತೀತವಾಗಿರುವದು. (Moral, immorai ವಾಗಿರದೆ Non moral ವಾಗಿತ್ತು). ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣುಗಳು ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯವಿದ್ದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಪರಸ್ಪರಾವಲಂಬಿಯಾಗಿದ್ದು ಮಿಕ್ಕ ಎಲ್ಲ ಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಬರಬರುತ್ತ ಮನುಷ್ಯ ಸಮಾಜವು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಸಂಘಟಿತವಾಗುತ್ತ ನಡೆದಂತೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಪರಸ್ಪರಾವಲಂಬಿಯಾಗುತ್ತ ನಡೆಯಿತು. ಮಾನವೇತರದೃಷ್ಟಿ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಉಳಿಯಿತು. ಮನುಷ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯೊಳಗೆ ಪೂರ್ಣ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಮೂಲಪ್ರವೃತ್ತಿಯು ಅಳಿದುಹೋಗಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕೃತ್ರಿಮ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳ ನಿಮಿತ್ತ ಕೆಲವೊಂದು ಪ್ರವೃತ್ತಿಯು ಹುದುಗಿಕೊಂಡು ಉಳಿದವು, ಕೆಲವೊಂದು ವಿಕಾಸಹೊಂದಿದವು. ಮನುಷ್ಯಸಮಾಜವು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಸಂಘಟಿತವಾಗಲು ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಗುಣಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಡುವದು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಇವೇ ನೀತಿ ಧರ್ಮ ಕರ್ಮಗಳ ನಿಯಮಗಳಾದವು. ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ವಯಮಾನ, ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗನುಸರಿಸಿ ಸಬಲ ಅಬಲವೆಂಬ ಭೇದಭಾವ ಇದ್ದಿತು. ಆಹಾರ ನಿದ್ರಾಭಯಮೈಥುನಾನಿ । ಸಾಮಾನ್ಯ ಮೇತತ್ ಪಶುಭಿರ್ನರಾಣಾಮ್ ॥ ಎಂಬಂತೆ ಜೀವೋ" ಜೀವಸ್ಯ ಎಂದರೆ ಒಂದು ಪ್ರಾಣಿ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಾಣಿಯ ಆಹಾರವೆಂಬಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇತ್ತು. ಆದರೆ ಇದು ಈ ಬುದ್ಧಿವಂತ ಸಾಹಿತಿಗಳಿಗೆ ಸರಿ ಹೋಗದೆ ಮನುಷ್ಯಸಮಾಜ ಒಂದುಗೂಡಿಸಿ ದೇವರ ವಿರುದ್ಧ ಅಂದರೆ ದೇವರ ನಿಯಮಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಬಂಡು ಹೂಡಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕ್ರಾಂತಿ ಮಾಡಲು ಹೊರಟನು ಮತ್ತು ಸಂಘಟಿತವಾಗಲೇ ಬೇಕಾಗುವ ನಿಯಮಗಳ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡತೊಡಗಿದನು. ಈ ನಿಯಮಗಳು ಸೃಷ್ಟಿನಿಯಮಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಇರುತ್ತವೆ. ಇತ್ತ ಲಕ್ಷ್ಯಕೊಡದಾದನು. ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಆಹಾರದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂಸಿದ್ಧವಿದ್ದಂತೆ ಮನುಷ್ಯಪ್ರಾಣಿಯ ಆಹಾರವಾದರೂ ಸ್ವಯಂಸಿದ್ಧವಿರುವದು. ಆದರೆ ಇದು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಸರಿಹೋಗದೆ ಅವನು ತನ್ನ ಆಹಾರ ತಾನೆ ಹುಟ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೊರಟನು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಲವೊಂದು ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ವಿಶಿಷ್ಟ ಆಹಾರ ಮನುಷ್ಯನು ತಿನ್ನಬೇಕು. ಅದರ ಉತ್ಪಾದನೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಜನರೇ

ಮಾಡಬೇಕು. ಮಿಕ್ಕಜನರು ಆ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕು. ವಿಶಿಷ್ಟ ರೀತಿಯಿಂದ ಆಹಾರ ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿ ಹಂಚಲಾಗಬೇಕು. ಇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನೀತಿ ನಿಯಮಗಳಾದವು. ಅದರಂತೆ ಲಗ್ನವಾಗಿ ಪ್ರಜೋತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಸೃಷ್ಟಿನಿಯಮಗಳು ಎಷ್ಟೇ ಸ್ವಯಂಸಿದ್ಧವಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಮುರಿದು ಹಾಕಿ ಸಾಮುದಾಯಿಕ ಸಂಘಟನೆಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವ ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹನ ಕೊಟ್ಟು ಬೆಳಸಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತೀ ಒಗೆಯುವಂತೆ ನೀತಿ ನಿಯಮಗಳಾದವು. ಏತರಿಂದ ಸಮಾಜಧಾರಣೆಯಾಗುವದು ಅದಕ್ಕೇನೇ ಮಹತ್ವಕೊಟ್ಟು ಅದನ್ನು ಕಾಪಾಡಲು ನೀತಿ ನಿಯಮಗಳು ಮೊದಲು ಮೊದಲಾದವು. ಮುಂದೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ಕಾನೂನಿನ ಸ್ವರೂಪಬಂದಿತು. ಅದರ ವಿರುದ್ಧ ನಡೆದವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗುವಂತೆ ರಾಜಶಾಸನ ಬಂದಿತು. ಇಷ್ಟಾದ ಮೇಲೆ ಆ ನಿಯಮಗಳಂತೆ ನಡೆಯಲು ಹಚ್ಚುವಷ್ಟು ಅಧಿಕಾರ ಕೆಲವು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿತು. ಆದರೆ ಕಾನೂನು ಮಾಡುವ ಪಂಡಿತರು ಅಂದರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಅವುಗಳನ್ನು ಅಮಲಿನಲ್ಲಿ ತರುವವರು ಶಕ್ತಿಬಲದಿಂದ ರಾಜರಾದರು. ಹುಟ್ಟಿಸಿದ್ದನ್ನು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೆ ಹಂಚುವವರು ವೈಶ್ಯರು. ಹುಟ್ಟಿಸುವರು ಶೂದ್ರರು ಹೀಗೆ ವರ್ಣಾಶ್ರಮಗಳುಂಟಾದವು. ಈ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಈ ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಣೆಯು ಬಂದ ತರುವಾಯ ಕೆಲವು ಕೆಲವು ರೂಢಿಗಳು ಪ್ರಸ್ಥಾಪಿತವಾದವು. ಆ ರೂಢಿಯಂತೆ ನಡೆಯುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಆ ರೂಢಿಯ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳು ಕಾಣುವದು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಬಂದದ್ದು ಅವರು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಲೆ ಇರುವರು. ಎಷ್ಟೇ ತೊಂದರೆಗಳಾದರು ಗತಾನುಗತಿ ಕೊ ಲೋಕಃ| ನ ಲೋಕಃ ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕಃ ಎಂಬಂತೆ ಅವರು ನಡೆಯುವರು. ಆದರೆ ಬುದ್ಧಿವಂತರಿಗೆ ಇದು ಸಹನವಾಗದು. ಎಷ್ಟೊ ಸ್ವತಂತ್ರ ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂಸಿದ್ಧ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಿ ಹೊಡೆದು ಲಗ್ನ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ಥಾಪಿತ ಮಾಡಿದರು. ಆದರಿಂದ ಕ್ರಮೇಣ ಬೆಳೆಯುತ್ತ ಹೋದ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಬುದ್ಧಿವಂತರು ಹೊಸ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿ ತೆಗೆಯುವದರಿಂದ ಹಳೆ ಹೊಸ ತಾಕಲಾಟ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಈ ಹೊಸ ಪದ್ಧತಿ ಅನುಸರಿಸುವವರಿಗೆ ಸುಧಾರಣೆ ಎನಿಸಹತ್ತಿತು ಮತ್ತು ಗತಾನುಗತಿಕರಿಗೆ ಕುಧಾರಣೆ ಅನಿಸಹತ್ತಿತು. ಕೆಲವೊಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಒಳ್ಳೆ ಸಂಸ್ಕಾರವೆಂದು ಹಳೆಯದಕ್ಕೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡವರಿಗೆ ಹೊಸದು ಕುಸಂಸ್ಕಾರವೆನಿಸಹತ್ತಿತು. ಹಳೆಯದರಲ್ಲಿಯು, ದೋಷಗಳನ್ನು ಕಂಡವರು ಹೊಸದಕ್ಕೆ ಸುಧಾರಣೆ ಎಂದು ಬೆನ್ನು ಹತ್ತುವದೂ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡುವದೂ ನಡೆಯಿತು. ಒಟ್ಟಾರೆ ಇಬ್ಬರು ಏಕಾಂತ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವುಳ್ಳವರೆ, ಆದರೆ ಮೂಲ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಎಲ್ಲೆಂಬುದನ್ನು ಇಬ್ಬರು ಅರಿಯರು. ೭ ಜನ ಕುರುಡರು ಆನೆಯ ಸ್ವರೂಪದ ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿದ ಕಥೆಯಂತೆ ಎಲ್ಲರ ಹಣೆಬರಹವಾಗಿದೆ.

ವರದಕ್ಷಣೆಯ ಸೊಸಿ

(ಏಕಾಂಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಾಟಕವು)

ಬರೆದವರು : ಡಾ. ಆರ್. ಕೆ. ಹಾನಗಲ್ಲ, ಧಾರವಾಡ.

— ಪಾತ್ರಗಳು —

ಗೋಪಾಳರಾಯರು
ರಂಗಕ್ಕ [ಗೋಪಾಳರಾಯರ ಹೆಂಡತಿ]
ತಮಣಾಚಾರ್ಯ [ಪುರೋಹಿತ]
ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಯರು [ಗೋಪಾಳರಾಯರ ಮಗ]
ಅಂಬಾಬಾಯಿ [ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಯರ ಹೆಂಡತಿ]

ಸ್ಥಳ— ಗೋಪಾಳರಾಯರ ಮನೆ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಪೂಜೆಯ ವೇಳೆ, ಪುರೋಹಿತ ತಮಣಾಚಾರ್ಯರು ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಗುನುಗುಟ್ಟುತ್ತ ಗಡಿಬಿಡಿಯಿಂದ ಬರುವರು.

ತಮಣಾಚಾರ್ಯ—ಯಾಕ ರಂಗಕ್ಕಽ ಅಡಿಗಿ ಕೆಲಸ ಇವತ್ತ ಒಳ್ಳೇ ಸುಸ್ತ ಕಾಣಸ್ತದಲ್ಲ?

ರಂಗಕ್ಕ— ಬಂದಬಿಟ್ರಽ ಆಚಾರ, ಬರೋ ಹೊತ್ತು ಆಯ್ತು ಅಂತ ನಾ ನೆನಸ್ತಿದ್ದೆ; ಆಯುಷ್ಯ ಮಾತ್ರ ನಿಮಗ ಪೂರ್ಣ ಅದ ನೋಡ್ರಿ!

ತಮಣಾ—ಇರದ ಏನು ರಂಗಕ್ಕಽ ನಿಮಗ ಆಯುರಾರೋಗ್ಯ ಇದ್ದ ಮ್ಯಾಲೆ,ನಮಗ ಇರಲಿಕ್ಕೇಬೇಕು; ಯಾಕ ಸೊಸಿ ಕಾಣುದುಲ್ಲಾ. ಪಟ್ಟಕ್ಕ ಕೂತಾರೇನು ?

ರಂಗಕ್ಕ—ಎಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟ, ಪಟ್ಟಕ್ಯಾತಿಲ್ಲ ಅಟ್ಟದ ಮ್ಯಾಲೆ ಏರ್ಯಾರ. ಮೈಮುರದು ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಂದ್ರ ಈಗಿನವರಿಗೆ ಸಿಟ್ಟ ಬರತದ. ಅದರೊಳಗ ಈಕೆಯುನಕ ಕಲ್ತಾಕಿ. ಮೇಲಾಗಿ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಸೊಸಿ, ೨ ತಿಂಗಳ ಹಿಂದ ಚಮಚೆ ಕಳದದ್ದಕ್ಕ ಕೆಲಸ್ತಾಕಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋದಳಲ್ಲಾ, ಆವಾಗಿನಿಂದ ಹತ್ತಿಬಿಟ್ಟದ ನೋಡ್ರಿ ರದ್ದಬದ್ದ ಜಗಳ ಮನಿಯೊಳಗ. ತಮ್ಮ ಮನಿ ಕೆಲಸ ತಾವು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಅಭಿಮಾನ ಯಾಕ್ರಿ ಆಚಾರ. ಏನೋ ಒಬ್ಬಾಕೆ ಇದ್ದೆ, ಇಷ್ಟಾಗಿ ಕೆಲಸ್ತಾಕಿನು ಸೋವಿಯೊಳಗ ಸಿಕ್ಕಿದ್ಲು ಅಂತ ಹಚ್ಚಿದ್ದಿ. ಆದು ಐದು ರೂಪಾಯಿ ಉಳಿದ್ರ ತಮಗ ಉಪಯೋಗ ಬೀಳೂದಿಲ್ರಿ. ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಸೊಸಿ ಆದ್ರ ಮನಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬಾರದೇನು ? ಹಾಂಗ ಕರಾರು ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟ್ಯಾನೇನು ಇವರ ಅಪ್ಪ ನಮಗೆ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ?

ಅಂಬಾಬಾಯಿ (ಸೊಸೆ ಅಟ್ಟದಿಂದ ಇಳಿದು ಬಂದು) ಹೀಂಗ ಕರಾರ ಮಾಡಿದ್ರೇನು? ಸೊಸಿ ಬಂದ ಕೂಡ್ಲೆ ನಾವು ಕೆಲಸದಾಕಿನ್ನ ಬಿಡಸಬೇಕು. ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸ ಸೊಸೀನ ಮಾಡ ಬೇಕು ಅಂತ. ಸೊಟ್ಟ ಎರಡು ದುಡ್ಡಿನ ಚಮಚೆದ ಸಲುವಾಗಿ ಕೆಲಸದಾಕಿ ಕೂಡ ಜಗಳಾಡಿ ಬಿಡಿಸಿದ್ದು ನನಗೇನು ತಿಳಿಯು ದುಲ್ಲೇನು ? ೩೦೦೦ರೂ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಬಡದು, ಮುಸರಿ ಕಸ, ನೀರು ಒಗಿಯೋಣ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟೆಲ್ಲ ನಿಮ್ಮ ಮನಿಗೆ. ಬಾಯಿ ಬಿಡಬಾರದು ಅಂತ ೫-೬ ತಿಂಗಳ ತಡಕೊಂಡು ನೋಡಿದೆ. ನಿಮ್ಮ ಉಪದ್ರ ಹೆಚ್ಚಽ ಆಗಲಿಕ್ಕೆ ಹತ್ತೇದ ಅಗಲಿ ಗಟ್ಟಿಗೆ ಹಚ್ಚೇಬಿಡೋಣ. ನಾನು ಏನು ಬಗಲಾಗ ಸೀರಿ ಇಟ ಕೊಂಡು ಬಂದಿಲ್ಲ, ಚನ್ನಾಗಿ ವಿಚಾರಮಾಡಿ ಮಾತಾಡ್ರಿ.

ರಂಗಕ್ಕ—ಎಷ್ಟು ಮಾತಾಡ್ತೀಯೇ? ಬಂದಿನ್ನು ವರ್ಷ ಆಗಿಲ್ಲಾ, ಇಷ್ಟು ಉದ್ದ ನೀರಿನ ಮಾತ ನಿನಗ. ಬರ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಗಂಡ. ಅವರು ಬರ್ಲಿ ಅದು ಏನು ಗಟ್ಟಿಗೆ ಹಚ್ಚತೀಯೋ ಹಚ್ಚಿಬಿಡು. ಇತ್ಲಾಗಿನವರೇನು ಹೆದರತಾರ ಅಂತ ತಿಳಿದೀ ಏನು ?

ತಮಣಾ—ರಂಗಕ್ಕ ಸುಮ್ಮನ ಮಾತ ಬೆಳಸಬ್ಯಾಡ್ರಿ: ನಿಮ್ಮ ಕಾಲ ಎಲ್ಲಾ ಬದಲಾಗೇದ ಈಗ. ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣು ಆಗ್ಯಾವ. ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡು ಆಗ್ಯಾವ.

ರಂಗಕ್ಕ—ಏನು ಹೇಳತೀರಿ ಬಿಡ್ರಿ ಆಚಾರಽ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಇಲ್ಲದ ಈಗ ಯಾರು ಮಾಡಿಕೋತಾರ. ವರದಕ್ಷಿಣೆ ತಂದವ್ರಿಗೆಲ್ಲ ಕೈಗೊಂದು ಕಾಲಿಗೆ ಒಂದು ಆಳು ಇಡಬೇಕಂದ ಯಾರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯ ಆಗ್ತದ? ಎಲ್ಲರೂ ಇಂಥವರ ಇದ್ರ, ಜಗತ್ತ ನಡಿಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಸಿಕ್ಯಾಳ ಇಂಥಾಕಿ, ದುಡದು ದುಡದು ಅಂಗೈಯ್ಯಾಗಿನ ಗೆರಿ ಸವದು ಹೋಗ್ಯಾವ. ಮುಪ್ಪಿನ ಕಾಲಕ್ಕ ಸೊಸಿನ್ನ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳ್ನ ನೋಡಿ ಸಂತೋಷಪಡ

ಬೇಕಂದ್ರ ಇದೆಂಥ ರಾಕ್ಷಸಿ ಗಂಟುಬಿತ್ರಿ ನಮ್ಮ ಪಾಲಿಗೆ! ಏನು ಪಾಪ ಮಾಡಿದ್ದೇನು ಆಚಾರ (ಎಂದು ಅಳಹತ್ತುವಳು).

ಗೋಪಾಳರಾಯ—(ಒಳಗೆ ಬಂದು) ಏನಿದು, ಮನಿಯೊಳಗ, ಸರ್‍ಯೋಮರ್‍ಯೋ; ನಡೆದೇ ಅದ ಅಲ್ಲ ಮತ್ತ, ಹೊರಗಿನಿಂದ ಬ್ಯಾಸತ್ತು ಮನಿಗೆಬಂದು ಒಂದ ಅರಕ್ಷಣ ಅರಾಮ ಕೂತೇವು ಅಂದ್ರ ಇಲ್ಲದ್ಹಾಂಗಾಯ್ತು ನಮ್ಮ ಪಾಲಿಗೆ ಅರ್ದಮುದರ್ಾ ದಿವಸ ಆಗಿ ಮುಳಃಮುಳು ಅಳಲಿಕ್ಕೆ ನಿನಗ ತಿಳಿಯೋದಿಲ್ಲ. ಅತ್ತೀಮನಿ ಸೊಸಿಯಾಗಿದಿ ನೀನ!

ರಂಗಕ್ಕ—ಹೌದು ನೋಡ್ರಿ ಇದೇನು ಅಂದ್ರಲ್ಲ, ಅಕ್ಷರ ಶಹಃ ಖರೇ ಅದ. ಅತ್ತಿನ್ನ ಲಗೂನ ಕಳಕೊಂಡಾಳ ಅಂತ, ನನಗ ಚಲೋ ಅತ್ತಿನ್ನ ಹುಡಕಿ ಗಂಟುಹಾಕೀರಿ. ಆಕೇನೊ ವರದಕ್ಷಿಣಿ ಸೊಸಿ ಅಂತ, ೩೦೦೦ ರೂ. ಝುಣ ಝುಣ ಝುಣ ಎಣಿಸಿ,ಗಂಡನ್ನsಸೇವಾ ಮಾದಲಿಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಎಲ್ಲಾರ್ನsಖರೀದಿ ತೊಗೊಂಡಾಳಂತ ನಿಮ್ಮ ಸೊಸಿ,ಒಂದು ತೂಗಮಂಚ ಮಾಡ ಸರಿ. ಆಕಿನ್ನ ಕೂಡಿಸಿ ದಿನಾ ತೂಗೋಣಂತ ಒಬ್ಬರಿಲ್ಲಾ ಒಬ್ರು. ಹೆಣ್ತಿನ್ನ ತಲಿಗೆ ಏರಿಸೋದಂಧ್ರ. ಎಷ್ಟದು, ಎಲ್ಲಿದ್ದಾನವ ಶೀನು ಇನ್ನೂ ಬರಲಿಲ್ಲೇನು.

ಗೋಪಾಳ—ಆದದ್ದರ ಏನು ಆಯ್ತು ಈಗ. ಅಂತಾಳರ ಏನು?

ರಂಗಕ್ಕ—ಅಂಬೋದೇನು, ಆವರಪ್ಪ ೩೦೦೦ರೂ. ವರ ದಕ್ಷಿಣಿ ಬಡದಾನಂತ, ನನ್ನ ದಂಡಸ್ತಿರ್‍ಯಾಕs ಅಂತಾಳ. ಪುಸ್ತಕ ಮಾರಿಗೆ ಹಿಡಕೊಂಡು ಖುರ್ಚಿ ಮ್ಯಾಲ ಕೂತರ, ಇಲ್ಲಿ ಮಾಡವರು ಯಾರು? ಇದೆಲ್ಲ ಅವನ ಸವಲತ್ತು,ಸಿರಸ್ತಾರಕಿ ಆಯ್ತು ತನ್ನ ಕಚೇರಿ ಆಯ್ತು. ಮನಿಯೊಳಗಿನ ಈ ನ್ಯಾಯ ತಿದ್ದವರು ಯೂರು ?

ತಮಣಾ—ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಯರಿಗೆ ಸಿರಸ್ತಾ್ಯ ಆಗೇದ ಏನು ಈಗ? ನನಗ ಗೊತ್ತsಇಲ್ಲಾ.

ರಂಗಕ್ಕ—ಆಗಿ ಮೂರು ತಿಂಗಳಾಯ್ತಲ್ಲಾ.

ತಮಣಾ—ಬರೋಬರಿ ಆಯ್ತು ಬಿಡ್ರಿ."ಸಿರಸ್ಥದಾರಾ" ಆದ ಮೇಲೆ ಮನಿಯೊಳಗ ಅದರಂತೆ ಇಡಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕಲ್ಲ ವ್ಯವಸ್ಥಾ. ಅಂಬಾಬಾಯರಿಗೆ ಈ ಅಧಿಕಾರವಾಣಿ ಬಂದದ್ದು ಯೋಗ್ಯ ಆಯ್ತು.

ಅಂಬಾಬಾಯಿ—ಯಾಕ ಆಚಾರs ಸಿರಸ್ಥದಾರ್‍ರಂದ್ರ ಹೇಣ್ತಿನ್ನ ತಲೀ ಮೇಲೆ ಕೂಡ್ರಿಸಿಕೊಂಡವರು ಅಂತ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿ ಹೇಳತೀರೇನು ಅತ್ಯಾ ಅವರಿಗೆ? ಅತ್ಯಾ ಅವರ ಅನ್ನ ಚಲೋ ಮೈಗೆ ಹತ್ತೇದಲ್ಲಾ. ನಿಮಗ್ಯಾಕ್ಬೇಕು ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಾರ ಭಾರ. ಅವರೂ ಅಷ್ಟ; ನಾನೂ ಅಷ್ಟ ನಿಮಗ.

ತಮಣಾ—ಖರೇ ಬಿಡ್ರಿ, ನಮಗ್ಯಾಕಬೇಕು ನಿಮ್ಮಮನಿ ಕಾರಭಾರ. ನಾವಾಯ್ತು ನಮ್ಮ ದೇವರ ಪೆಟಗಿಯಾಯ್ತು.

ಗೋಪಾಳರಾಯ—ಹಾಂಗ ಹಿರೇರಿಗೆ ಕವಕ್ನ ಅನಬಾರದವಾ ಅಂಬಾಬಾಯಿ. ಏನದು, ನಿನ್ನ ಸಿಟ್ಟರ ಏನು ಹೇಳು? ದಿನಾ ಮನಿಯೊಳ ನೆಟ್ಟಗಲ್ಲಿದು ರಸಕಸಿ, ಕಲ್ಲಾ್ತಕಿ ತಿಳುವಳಿಕಿಯಿಂದ ಬಾಳ್ವಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋದಾಳು ಅಂತ ೮–೧೦ ಕನ್ಯಾ ಬಿಟ್ಟು ನಿನ್ನ ಮದುವಿ ಮಾಡ್ದೆ. ಇದೇನು ನಡಿಸಿದೆವಾ ಮನಿಯೊಳಗ ?

ಅಂಬಾಬಾಯಿ—ನನ್ನ ಕಡಿಗೆ ಏನು ತಪ್ಪಿಲ್ಲ. ನನಗ ಕೆಲಸ ಭಗಸಿ ಮಾಡಿ ರೂಢಿ ಇಲ್ಲಾ. ತಾಯಿ ಸತ್ತ ಮಗಳು ಅಂತ,ನಮ್ಮ ಆಪ್ಪ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನನ್ನ ಜೋಪಾನಮಾಡ್ಯಾನ. ಮನಿಯೊಳಗ ಮಲತಾಯಿ ಕಾಟ ತಡೀಲಾರ್ದ ಇದ್ದಬಿದ್ದದ್ದೆಲ್ಲ ಮಾರಿ,ಹೆಂಡರುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಖೊಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಚಲೋ ಶ್ರೀಮಂತರ ಮನೀ, ಮಗಳು ಸುಖಬಡತಾಳ ಅಂತ ೩೦೦೦ರೂ.ವರದಕ್ಷಿಣಿ ಕೊಟ್ಟು ನಿಮ್ಮ ಮನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಾನ. ಎಷ್ಟು ಸುಖಬಡಸ್ತಾರ ನೋಡ್ರಿ ನಿಮ್ಮನಿಯವರು.

ರಂಗಕ್ಕ—ಮಾತಿಗೊಮ್ಮೆ ೩೦೦೦ರೂ. ವರದಕ್ಷಿಣಿ ಕೊಟ್ಟಾನ, ಕೊಟ್ಟಾನ ಅಂತೀದಿ ಯಾರ ಉಪಕಾರಕ್ಕ ಕೊಟ್ಟಾನ, ೨೦ ತೊಲಿ ಭಂಗಾರ ಹಾಕೀವಿ, ಬಿ. ಎ. ತನಕ ಹುಡಗ್ಗ ಕಲಿಸೀವಿ, ಚೆಲೋ ನೌಕರೀ ಅದ, ೧೦೦೦ರೂ. ಉತ್ಪನ್ನ ಅದ. ಇಂಥ ವರ ನಿನಗ ಮಾರಿ ಮಾರಿ ಕೆರಕೊಂಡ್ರು ಸಿಗತಿದ್ದಿಲ್ಲ ಏನೋ ನಿನ್ನ ಪುಣ್ಯ ಅಂತ ತಿಳಕೋ.

ಅಂಬಾಬಾಯಿ—ಯಾರಿಗಿಟ್ಟೀರಿ ೨೦ ತೊಲಿ ಭಂಗಾರ? ಬ್ಯಾಂಕಿಗಿಟ್ಟೀರೋ ಪ್ಯಾಟಿಗಿಟ್ಟೀರೋ ಟ್ರಂಕಿಗಿಟ್ಟೀರೋನೋಡಿ ಕೊಳ್ರಿ. ಮನೀಗೆ ಬಂದು ೮ ದಿವಸ ಏನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ ನನ್ನ ಮೈ ಮ್ಯಾಲೆ, ಬಿ. ಎ. ತನಕ ಮಗ್ಗ ಕಲಿಸೀನಿ ಅಂತೀರಿ. ಏನು ದೊಡ್ಡ ಮಾತು, ನಮ್ಮ ಅಪ್ಪ ವಕೀಲಿ ಕಾರಕೂನಿಕಿ ಮಾಡಿ, ಮುಂದಿ ಮನಿಗೆ ಹೋಗೋ ಹೆಣಮಗಳು ನಾನು, ನನಗ ಕಲಶ್ಯಾನ ಇಂಟರ ಆಗೋತನಕ. ಬಿ. ಎ. ಆಗೋತನಕ ಲಗ್ನನಬ್ಯಾಡ ಅಂತ ಮಾಡಿದ್ವಿ. ಮನಿಯೊಳಗ ಮಲತಾಯಿ ತ್ರಾಸ ಬಹಳ ಆಗಿ,ಚಲೋ ಮನಿ ನೋಡಿ ಕೊಡತೀನಿ ಅಲ್ಲೇ ಕಲ್ತು ಬಿ. ಎ. ಆಗು ಅಂತ ಹೇಳಿ ನಿಮ್ಮ ಮನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ,ಕಲಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಹತ್ತೀರಿ ನೋಡ್ರಿ ಸೊಸೆಗೆ ಕಾಲೇಜ.

ರಂಗಕ್ಕ—ಕಾಲೇಜ ಕಲಿಯೋ ಸಸಿ ಏನು ನೀನು! ನನಗ

ಗೊತ್ತs ಇಲ್ಲ ಬಿಡು. ಇದೆಲ್ಲ ಮಾತ ಆದದ್ದು!! ನಮ್ಮ ಮನೀ ಕಾಲೇಜದ ಹಾಸ್ಟೆಲ್ ಅಂತ ತಿಳಿದೀ ಏನು ಅದಕ್ಕ ಫೀ ಬೀಳದಲ್ಲ ಮತ್ತ ?

ಅಂಬಾಬಾಯಿ—ಕೊಟ್ಟದ ಒಮ್ಮಿಗೇಲೆ ಆಗಾವ ೩೦೦೦ ರೂಪಾಯಿ.

ರಂಗಕ್ಕ—ಛೀ ! ಛೀ!! ಛೀ!!! ನಿನ್ನ ಮೂರು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಋಣs ಬಹಳ ಆಯ್ತು ಬಿಡು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ,ಬಿ.ಎ. ಆಗೋತನಕಾ ಕಲಸಬೇಕು; ಹೊಟ್ಟಿ ಬಟ್ಟಿ ಖರ್ಚು ಆಗ ಬೇಕು; ನಿನ್ನ ಸೇವಾ ಮಾಡೋ ಆಳಿನ ಪಗಾರ ಆಗಬೇಕು, ಮೈ ಮ್ಯಾಲೆ ೩೦ ತೊಲಿ ಭಂಗಾರ ಆಗಬೇಕು

ಅಂಬಾಬಾಯಿ—ಸೊಸಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳಂತೆ ನೋಡುವವರಿಗೆ ಇವು ಯಾವು ಭಾರಲ್ಲ. ನೀಚ ಸ್ವಾರ್ಥ ಇಟಗೊಂಡು ಮನಿ ತುಂಬಬೇಕು ಅಂಬವರಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ವಿಪರೀತನ ಕಾಣಸ್ತಾವ.

ರಂಗಕ್ಕ—ಅದೇನವಾ ನೀಚಸ್ವಾರ್ಥ ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡದ್ದು. ನಿನ್ನ ಮ್ಯಾಲೆ ?

ಅಂಬಾಬಾಯಿ—ಸಾಧಿಸಿಲ್ಲೇನು ಈಗ. ಭಂಗಾರಕ್ಕ ಭಂಗಾರಾನೂ ಬಂತು, ದುಡಿಸ್ಕೊಳ್ಳಿಕ್ಕೆ ಆಳು ಆಯ್ತು ಮ್ಯಾಲೆ ೩೦೦೦ ರೂ. ರೊಕ್ಕ ಬಂತು. ಇದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿಗಿ ಏನು ಸಾಧಿಸಬೇಕಿನ್ನ?

ರಂಗಕ್ಕ—ಚಲೋ ಮಾತಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಕಲಶ್ಯಾರ ನಿಮ್ಮಪ್ಪ ನಿಮ್ಮವ್ವ ಮನಿಯೊಳಗs.

ಗೋಪಾಳ—ಏ ಇರ್ಲಿ ಬಿಡು. ನಿನಗ ಜಗಳ ಸಿಕ್ಕರ ಊಟ ಬ್ಯಾಡ, ಉಡಿಗಿ ಬ್ಯಾಡ ಏತರದೂ ಖಬರ ಇರೊದುಲ್ಲ. ಪಾಪ ಆಚಾರು ಊಟ ಮಾಡುವರು, ಅಡಿಗಿ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಬಂತು ನೋಡು; ಇದೇನು ನ್ಯಾಯ ಸುಸೂತ್ರ ಮುಗಿಯೋದಲ್ಲ.ಆಕೀ ಗಂಡನೂ ಬರಲಿ, ಅವರ ಅಪ್ಪನ್ನೂ ಕರಿಸಿ, ಏನು ಮಾಡೋದು ಎಲ್ಲಾ ನಾ ಮಾಡ್ತೇನಿ. ಸುಮ್ಮನ ನೀ ಆಕಿ ಬಾಯ್ಗಿ ಹತ್ತ ಬ್ಯಾಡ. ಜೀಡಿ ಬಯಸಿ ಲಗ್ನ ಮಾಡಿದ್ರ ಚಲೋ ಕೂಡಿದ್ದು ನಮ್ಮ ಪಾಲಿಗೆ. ಅಡಿಗಿ ಊಟಾ ಅನಕಾ ಮುಗಿಲಿ, ಆದಿತ್ಯ ವಾರ ಇವತ್ತ, ಅವರಪ್ಪನು ಬಂದ್ರು ಬರೋ ಸಂಭವ ಅದ ಕೇಳೋಣಂತ.

ಅಂಬಾಬಾಯಿ—ಅಪ್ಪನ್ನ ಏನು ಕೇಳೋದು, ಇದೇನು ಇವತ್ತ ನಡೆದದ? ಬಂದಾಗಿನಿಂದ ಸಣ್ಣಾಗಿ ನಡೆದs ಅದ. "ನಿನ್ನ ಸಲುವಾ ಏನು ಮಾಡ್ಲಿ ನಾನು" ಅಂತಾನ. ನಾನ-ನ್ನ ಸಹೋಜ ಅಂತ,ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಕೂತ್ರ. ಬಿ. ಎ. ತನಕ ಕಲ್ತ ಹುಡಿಗನ್ನ ಭಾವಿಪಾಲು ಮಾಡಿದರಲ್ಲ, ನರಸಿಂಗ ರಾಯರ ಮನಿಯವರು. ಅದರಂತೆ ನನ್ನದೂ ಹಾಡು ಆಗ್ತದ ಅಂತ ತಿಳಿದಹೋಗೇದ ನನಗ.

ರಂಗಕ್ಕ—ಭಾವಿ ಕೆರಿ ಪಾಲು ಆಗೋಕೆ ನೀನು? ಯಾರ್ನರ ಕಳಿಸುವಾಕೆ ಭಾವಿ ಕೆರಿಗೆ ಪಾಪ. ಅದು ಬಾಯ್ಯಿಲ್ಲದ ಸಂಪನ್ನ ಹುಡಿಗಿ, ಅದರ ಸಾಕ್ಷಿ ಏನು ತೊಗೋತಿಯೆ ನೀನು ?

ಅಂಬಾಬಾಯಿ—ನಾನು ಅದನ್ನ ಹೇಳ್ತೇನಿ. ಅಂಥಾ ಸಂಪನ್ನ ಬಾಯ್ಯಿಲ್ಲದ ಹುಡಗಿ ಗತೀಬಾಕಿ ಸಂಪನ್ನ ಹುಡುಗರು ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಕೂತು, ತಂದುಕೊ ಬಾರದು ಅಂತ. ಬಾಯಿ ಮುಚಿಗೊಂಡು ಕೂತು, ಭಾವಿ ಬಿದ್ರ, ಭಾವಿ ಹೇಳ ಬೇಕೇನು ಇವರ ಸಂಪನ್ನಗಿರಿ?ಇದ್ದು ಖರೇತನಕ್ಕ ಬಡದಾಡಿ ಅಡ್ಡಹಾದೀಯವರ್ನ ಹಾದಿಗೆ ತಂದ್ರ, ಇವರು ಕಲ್ತದ್ದಕ್ಕೂ ಸಾರ್ಥಕ; ಹುಟ್ಟಿದ ಮನಿಗೂ ಕೀರ್ತಿ, ಕೊಟ್ಟ ಮನೀಗೂ ಕೀರ್ತಿ.

ರಂಗಕ್ಕ—ಇಷ್ಟು ಪುರಾಣ ಹೇಳುವಾಕೆ ನಿನ್ನ ಹಾದಿ ಹೀಂಗs ಏನು ಅತ್ತಿ-ಮಾವನ ಸಂಗತೀಲೆ ಬಡಿದಾಡೋದು ?

ಗೋಪಾಳ—ಏ ಸುಮ್ಮನಾಗತೀಯೋ ಇಲ್ಲೊ ನೀನು. ನೀನು ಬರ್ಲಿ, ಅವರಪ್ಪನೂ ಬರ್ಲಿ ನಾ ಎಲ್ಲಾ ವಿಚಾರವಾ ಡ್ತೀನಿ ಅಂದ್ರ, ಮತ್ತs ಮಾತ ಬೆಳಸ್ತಿಯಲ್ಲ ನೀನು, ಏನಿರೋ ಕೃಷ್ಣ ಮೂಲ ಅನರ್ಥ ನಿನ್ನ ಕಡಿಗೆ ಅದ ನೋಡು!

ರಂಗಕ್ಕ—ನಿಮಗೂ ಬ್ಯಾಸರ ಆದೆ ಅನ್ನರಿ ನಾನು? ದೇವರು ನನ್ದs ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದರ ಎಲ್ಲಾರಿಗೂ ಸುಸೂತ್ರ ಆಗತದ.

ಗೋಪಾಳ—ಹಾಂಗಲ್ಲ, ಆಚಾರ ಬಂದು ತಾಸಾಯ್ತು. ಬರೇ ಹೀಂಗ ಜಗಳಾಡುತ್ತಾ ಕೂತರ ಅವರೇನು ಉಪಾಸ, ಹೋಗಬೇಕೇನು ಮನಿಗೆ ?

ರಂಗಕ್ಕ—ಉಪಾಸ ಯಾಕ ಹೋಗ್ತಾರ, ಅನ್ನ ಆಗೇದ ಸಾರು ಆಗೇದ, ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡ್ಲಿ ಊಟ ಮಾಡ್ರಿ ಎಲ್ಲಾರು. ನಾ ಇರುತನಕ ಉಪಾಸ ವನವಾಸ ಯಾಕ.

ಗೋಪಾಳ—ಅಷ್ಟುಮಾಡು ಮಹಾರಾಯಳs. ಊಟಾ ಮಾಡಿ ಮತ್ತ ಜಗಳಾಡಿರಂತ, ಆಕೆರ ಎಲ್ಲಿಂದಾದ್ರುಬರಬೇಕಾ ಗಿಲ್ಲ. ನೀನರ ಬೆರಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ನಿದಾನದಿಂದ ನಡೀಲಿ ನಿಮ್ಮ ಜಗಳದ ಪ್ರ್ಯಾಕ್ಟೀಸ,ಉದ್ರಿಯನಕಾ ಚಲೋ ಸಿಕ್ಕದಲ್ಲನಿನಗ ?

ರಂಗಕ್ಕ—ಸಂತೋಷ ಆಗೇದಿಲ್ಲೊ ನಿಮಗ, ಚಲೋ ಉದ್ರಿ ಹುಡಿಕಿಕೊಟ್ಟು ಪುಣ್ಯಾ ಕಟಿಗೊಂಡೀರಿ. ಏಳ್ರಿ ಇನ್ನ ಊಟಾ ಮಾಡಿ ನೋಡಿರಂತ ಮತ್ತ ಮಜ್ಯಾ.ಆಚಾರ ನೇವಿದ್ಯ ಬಡಿಸೀಸಿ ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡಿ ಊಟ ಮಾಡ್ರಿ ಇದಕ್ಕೇನು

ಮೊದಲಿಲ್ಲಾ, ಕಡಿ ಇಲ್ಲಾ, ಹೀಂಗ ನಡಿಯೋದ.

ತಮಣ್ಣಾ—ಆಗಲಿ, (ಎಂದು ನೈವೇದ್ಯಮಾಡಿ ಊಟಕ್ಕೆ ಕೂಡ್ರುವರು.)

ಗೋಪಾಳ—ಜಗಳದೊಳಗ ಅಡ್ಗಿ ಕೆಟ್ಟದೇನೋ ಅಂತ ಮಾಡಿದ್ದೆ, ಸಾರು ಒಳೆ ಉತ್ತಮವಾಗೇದಲ್ಲಾ !

ರಂಗಕ್ಕ—ಸಾಕು ನಿಮ್ಮ ವರ್ಣನಾ. ಏನು ಇವತ್ತ ಹೊಸದಾಗಿ ಮಾಡ್ತೇನೆ ನಾನು ಅಡಗೀನ ?

ಗೋಪಾಳ—ಅಂಬಾಬಾಯಿಗೂ ಎಲಿ ಹಾಕಿಬಿಡಲ್ಲ.

ರಂಗಕ್ಕ—ಬರತಾಳೋ ಇಲ್ಲೋ ಅಟ್ಟಾಬಿಟ್ಟು, ಕರಿರಿ ನೀವ.

ಗೋಪಾಳ—ಅಟ್ಟಕ್ಕೇರಿದಾಕಿನ್ನ ಕೆಳಗ ಇಳಿಸೋದು ಅನಕಾ ನಿನ್ನ ಕಡಿಂದ ಆಗಲಲ್ಲಾ ಅನ್ನು.

ರಂಗಕ್ಕ—ಗಂಡ ಬಂದ ಮ್ಯಾಲೆ ತಾನs ಇಳಿತಾಳ.

ಗೋಪಾಳ—ಅಂಬಾಬಾಯಿ ಊಟಕ್ಕ ಕೂತಬಿಡ ಬಾರವಾ ನೀನು,ಸೀನು ಅನಕಾ ಊಟಕ್ಕ ಹೋಗ್ಯಾನ ಸುಮ್ನ ಯಾಕ ಕೂಡತೀದಿ.

ಅಂಬಾಬಾಯಿ—ನಾ ಏನು ಈಗ ಉಂಬುದುಲ್ಲಾ;ಅವರೂ ಬರ್ಲಿ ಆದು ಏನು ನಿರ್ಣಯ ಹೇಳತಾರೋ ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ ಉಂಬೋಣಂತ.

ಗೋಪಾಳ—ಹಾಗೆಲ್ಲ ಊಟಾಬಿಟ್ಟು ನಿರ್ಣಯಕ್ಕ ಹಚ್ಚೊ ವಿಷಯುನ ಅಲ್ಲವಾ ಇವು, ಅತ್ತಿ ಸಸಿ ಜಗಳ; ಹಿಂಗ ನಡಿಯೋವ, ಸುಮ್ಮನ ನನ್ನ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಊಟ ಮಾಡು. ಬಂದ ಮೇಲೆ ನಾ ಎಲ್ಲಾ ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡ್ತೆನಿ. ಗುಡ್ಡದ್ಹಾಂಗ ನಾ ಇರಲಿಕ್ಕೆ ನೀ ಎಲ್ಲಾ ಹಿಂಗ ಮಾಡೋದು ಯೋಗ್ಯ ಅಲ್ಲ ನೋಡಿದು.

ಅಂಬಾಬಾಯಿ— ಹಾಂಗs ಮಾಡೀರಂತ ನೀವನಕಾ ಊಟಾ ಮಾಡ್ರಿ, ಅತ್ತ್ಯಾ ಅವರ ಸಂಗತೀಲೆ ಕೂಡತೇನಿ ನಾನು.

ಗೋಪಾಳ—ಅಷ್ಟು ಮಾಡವಾ ಪುಣ್ಯಾ ಕಟಕೊಂಡು (ಎಂದು ಊಟ ಮಾಡುವರು. ಎಲ್ಲರದೂ ಊಟವಾಗುವದು)

ತಮಣ್ಣಾ—ಬರತೇನಿ ರಾಯರ ನಾನು.

ಗೋಪಾಳ— ಆಗಲಿ ಎಲಿಅಡಿಕೆ ತೊಗೊಂಡ್ರಲ್ಲ.

ತಮಣ್ಣಾ—ಎಲಿಯಡಿಕಿ ತೊಗೊಂಡೇನಿ. ಬರತೇನೀ (ಎಂದು ಹೊರಡುವನು).

ಗೋಪಾಳ—ಓಹೊ. ದಕ್ಷಿಣಿ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲಲ್ಲ, ಏನು ಈ ನ್ಯಾಯುದಾಗ ತಲೀನ ಶವ ಉಳಿದಿಲ್ಲ ಆಚಾರ; ತೊಗೊಳ್ರಿ ದಕ್ಷಿಣಿ. (ಕೊಡುವರು ಆಚಾರ್ಯರು ಹೋಗುವರು. ಊಟದ ನಂತರ ಎಲ್ಲರೂ ಬಿಗುವಿನಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತಿರುವರು. ಸೀನು ಬರುವನು).

ಸೀನು—ಯಾಕೋ ಒಳ್ಳೇ ಸ್ತಬ್ಧ ಕಾಣಸ್ತದಲ್ಲಾ ಮನಿ ಯೊಳಗ ಮುಂಗಾರಿ ಮಳಿ ಹೊಡದು ನಿಂತ್ಹಾಂಗ.

ರಂಗಕ್ಕ—ಮುಂಗಾರಿ ಮಳಿ ಹೊಡ್ತ ಬೇಕಾಯಿತು. ನಿನ್ನ ಹೇಣ್ತಿ ಬಾಯಿ ಮುಂದ,ತುಟಿಗೆ ತುಟಿ ಹೊಂದುದುಲ್ಲಾ ಬಾಯಿಗೆ ಬಾಯಿ ಹೊಂದುದಿಲ್ಲ. ಅಳ್ಳುಹುರದ್ಹಾಂಗ ಮಾತಾಡ ತಾಳ ಒಬ್ಬರದರ ಹೆದರಿಕೆ ಅದನ ಈಕಿಗೆ, ೩೦೦೦ ರೂ. ವರ ದಕ್ಷಿಣಿ ಬಡದಾಳಂತ. ನಾ ಯಾಕ ದುಡೀಲಿ ಅಂತಾಳ, ಕೆಟ್ಟ ದಿವಸ ವೈಮ್ಯಾಲೆ ವಸ್ತ ಬ್ಯಾಡಾ ಅಂತ ಟ್ರಂಕಿಗೆ ಹಾಕಿದ್ದಕ್ಕ ಏನೋ ಒಂದು ವಿಪರೀತನ ತಿಳಕೊಂಡು ಸಿಕ್ಕಹಾಂಗ ಬಾಯ್ಬಿಡ ಲಿಕ್ಕೆ ಸುರುವು ಮಾಡ್ಯಾಳ.ಹ್ಯಾಂಗ ಬಗಿಹರಿಸ್ತೀದಿ ಬಗಿಹರಿಸು

ಸೀನು— ನಾ ಏನು ಬಗಿಹರಿಸೋದು ದೇವರs ಬಗಿಹರಿ ಸ್ಯಾನ ನಾಳಿನ ನಾಲ್ಕರ ಗಾಡಿಗ ಆಕಿ ಭಂಗಾರ ಆಕಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಕಳಿಸಿಬಿಡೋಣ ಬೆಳಗಾಂವಿಗೆ—

ರಂಗಕ್ಕ—ಬೆಳಗಾಂವಿಗೆ ಯಾರ ಕಡೆಗೆ ಕಳಸ್ತಿಯೋ.

ಸೀನು—ಆಕಿ ಗಂಡನ ಕಡೆಗೆ—

ರಂಗಕ್ಕ—ಏನು ನಿನ್ನ ಕವಡಕಂಟಕ ಮಾತು ನನಗ ತಿಳಿವಲ್ತು ಬಿಡು.

ಸೀನು—ಇಷ್ಟು ತಿಳಿವಲ್ತೇನವಾ ನಿನಗs ಬೆಳಗಾಂವಿಗೆ ನನಗ ವರ್ಗ ಆಯ್ತು. ನಿನ್ನೇ ಆರ್ಡರ ಬಂದಿತ್ತಂತ ಸಾಹೇ ಬರು ಇವತ್ತಊಟಕ್ಕ ಕರದು ಸುದ್ದಿ ಹೇಳಬೇಕು ಅಂತ ಊಟ ಆದ ಮೇಲೆ ಆರ್ಡರ ಕೊಟ್ರು.

ರಂಗಕ್ಕ—ಖರೇ ಏನೋ ಸೀನು.

ಸೀನು—ಖರೇನವಾ ಸುಳ್ಳ್ಯಾಕ ಹೇಳಲಿ.

ಗೋಪಾಳ—ನಾಳೇ ಹೋಗಬೇಕೇನು ?

ಸೀನು—ಹೌದು, ನಾಡದು ಚಾರ್ಜು ತೊಗೊಳ್ಳಿಕ್ಕೇ ಬೇಕು. ಅರ್ಜಂಟ ವರ್ಗಾವರ್ಗಿ ಆಗೇದ.

ಗೋಪಾಳ—ಅಂಬಾಬಾಯಿನ್ನ ಕರಕೊಂಡೇ ಹೋಗಿ ಬಿಡತೀದಿ.

ಸೀನು—ಅಷ್ಟ ಮಾಡೋದ ಯೋಗ್ಯ, ಮುಂಚಿನ ಸಿರ ಸ್ತಾರರ ಬಂಗ್ಲೆ ಖಾಲೀನ ಆದಅಂತ,ಇಲ್ಲ್ಯರ ಏನು ಸುಖ ಆದ. ಸುಮ್ಮನ ದಿನಾವಂದಕು ನ್ಯಾಯ. ಆಕಿಗರ ಸುಖ ಇಲ್ಲ. ನಿಮ ಗರ ಸುಖ ಇಲ್ಲ.

ಗೋಪಾಳ—ಅದರದೇನು ಬಿಡು. ನಡದಿರತೆದs ಅಲ್ಲಿ ಅನುಕೂಲ ನೋಡಿಕೊ. ಕೇಳಿಸ್ತಿಲ್ಲವಾ ಅಂಬಾಬಾಯಿ.

ಅಂಬಾಬಾಯಿ— ಕೇಳಿಸ್ತಲ್ಲ ಇಲ್ಲೇ ಇದ್ದೀನಿ.

ಗೋಪಾಳ— ಸಂಗತೀಲೆ ಶ್ಯಾಮನ್ನ ಕರಕೊಂಡುಹೋಗಿ ಬಿಡ್ರಿ.

ಶೀನು— ನಾನು ಅಷ್ಟಮಾಡಬೇಕು ಅಂತ ಮಾಡೀನಿ.

ರಂಗಕ್ಕ— ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗೋದು ಆದೀತಿಲ್ಲವಾ ಮತ್ತ, ಅಲ್ಲೂ ನಾ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಸೊಸಿ ಅಂತ ಕೂಡ್ಬ್ಯಾಡ.

ಅಂಬಾಬಾಯಿ— ನಿಮಗ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಸೊಸಿ ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಧರ್ಮ ಪತ್ನಿ.

ರಂಗಕ್ಕ— ಸಂತೋಷ ಆಯ್ತು ಬಿಡು ನಮ್ಮವ್ವ ! ಎತ್ತ ಲಾಗರ ಗಂಡಾ ಹೆಣ್ತಿ ನೆಟ್ಟಗಿರ್‍ರಿ.

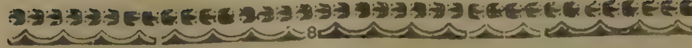
೩೦-೧೨-೫೮ರಂದು ಧಾರವಾಡ ರೇಡಿಯೋ ಸ್ಟೇಶನ್‌ದಿಂದ ಮತ್ತು ೧೨-೪-೫೯ ರಂದು ಮದ್ರಾಸ ಸ್ಟೇಶನ್ನದಿಂದ ಇದುಪ್ರಸಿದ್ಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟದೆ.

 ಭೂಮಿತಾಯ ಬಯಕೆ

ಚಂದ್ರ ಛಾಯಕೆ ಸೃಷ್ಟಿ ಚಲುವಿಂ
 ದೊಗೆಯುತಿಹುದೈ ಶಾಂತಿಯು !
ಶುಭ್ರ ಮನವನು ಪಡೆದು ಜೀವನ
 ಸೌಖ್ಯದಿರಿಸುವ ಕಾಂತಿಯು !!
ಬುವಿಯ ಮಾತೆಯ ಬಯಕೆ ಅರಳಿದೆ
 ಎರೆಯೆ ಪರಿಮಳ ಸುತ್ತಲು !
ಬಾಳುತಿರುತಿಹ ಮನುಜರಾತ್ಮದೆ
 ಐಕ್ಯ ಬೀಜವ ಬಿತ್ತಲು !!
ಹಮ್ಮು ಬಿಮ್ಮುಗಳಳಿಯು ಬನ್ನಿರಿ!
 ಮೋಸ ವಂಚನೆ ತುಳಿಯಲೇಳಿರಿ !
ಜಾತಿ ಮತ್ಸರ ದೂರ ನೂಕಿರಿ
 ನನ್ನ ಮಾತನು ಕೇಳಿ ಕುವರಿರ !
ಎಂದು ಕರೆಯುತ ಲಾಲಿಗೈವಳು
 ಇರುಳಿನಿಂದೆಚ್ಚರಿಸಲು !
ಐಕ್ಯ ಬೀಜವ ಬಿತ್ತಲು !!
 ಪ್ರೀತಿಯೇ ಬದುಕಿಂಗೆ ದಾರಿಯು
ಸಮತೆಯೇ ಸುಖಸಾಧನ !
 ರೀತಿ ನೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ನೈಜವು
ಅಡಗಿರಲು ನವ ಜೀವನ !
 ಒಂದೇ ತಾಯಿಯ ಬಸುರಿನಿಂದಲಿ
ಜನಿಸಿ ಬಂದವರೆನ್ನುತ !
 ಒಂದು ತನದಲಿ ಬಾಳಿ-ಬದುಕಿರಿ
ಎಂದು ಹರಸುತ ನಲಿಸುತ !!
 ಕೇಡು–ಕೆಡಕಿನ ಹಾದಿ ಬಿಡಿರೈ !
ನಾಡು–ನುಡಿಯಲಿ ಮನವ ನಿಡಿರೈ !
 ದುಡಿತ–ದಿಂದಲಿ ದುಗುಡ ಅಳಿರೈ !
ಬಡತನೆಂಬುದ ದೂರ ಬಿಡಿರೈ !
 ಹಣದ ಆಶೆಯ ಬಿಟ್ಟು ಸದ್ಗುಣ
ಶಿರಿಯ ಗಳಿಸುತ ಬಾಳಿರಿ !
 ಗುಣಕೆ ಗೌರವ ಕೊಡುವ ದಾರಿಯ
ತುಳಿದು ಸುಖನು ಗಳಿಸಿರಿ !!
 ಸ್ವಾಭಿಮಾನವ ನುಳಿಸಿರಿ !

—ಎಚ್. ಆರ್. ಬಂಡೀವಡ್ಡರ
ಹಾರೋಬೆಳವಡಿ.

ವಾಚನಾಲಯಗಳು

ಲೇ— ವ್ಹಿ. ಜೆ. ಬಳಿಗಾರ ೨ನೇ ವರ್ಷ ಶಿ. ವಿ.
ಟಿ.ಸಿ. ಎಮ್. ಧಾರವಾಡ.

ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಾಗರಿಕತೆ ಬೆಳೆಯಲು ಓದುಮನೆಗಳು ಗ್ರಂಥ ಸಂಗ್ರಾಲಯಗಳು ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ನಮ್ಮ ನೆರೆಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡಲಾಗಿ ಅವುಗಳ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ನಮಗೆ ಅಚ್ಚರಿ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ನಾಗರಿಕತೆಯನಿತ್ತ ಓದುಮನೆಗಳು, ವಾಚನಾಲಯಗಳು ಇಲ್ಲದ ದೇಶ-ನಾಡು-ಗ್ರಾಮ "ಕಣ್ಣಿಲ್ಲದ ವ್ಯಕ್ತಿ" ಯಂತೆಯೇ ಸರಿ. ಮೊದಲು ಇವುಗಳ ಸ್ಥಿತಿ, ಗತಿ, ಮಹತ್ವ ಅರಿಯುವದು ಅತಿ ಮುಖ್ಯವಾದುದು.

ವಾಚನಾಲಯಗಳು ಜ್ಞಾನದ ತವರುಮನೆಯೆಂತಲೂ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕೇಂದ್ರವೆಂತಲೂ, ನಾಗರಿಕತೆ ಬೆಳೆಸಲು ಪೋಷಕ ಆಹಾರವೆಂತಲೂ ಹೇಳಬಹುದು. ವಾಚನಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಭಾಷೆಯ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಪುಸ್ತಕ, ಪತ್ರಿಕೆ, ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಓದುವದರಿಂದ ಬುದ್ಧಿವಿಕಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಓದುಮನೆಗಳು ನಿರಂತರವೂ ಎಚ್ಚತ್ತವಾಣಿ, ಹಿಂದು ಮುಂದುಗಳ ರಾಜ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಾಳಾಗಿ ಮಣ್ಣುಗೂಡಿದರೂ, ಚೈತನ್ಯಮಯವಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಬಡಿದೆಬ್ಬಿಸಿ ಘೋರ್ಜಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಓದುಮನೆಗಳ ಓದಿನಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿದೆ.

ವಾಚನಾಲಯಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಗ್ರಾಮಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದು, ವಿಶಾಲವಾಗಿಯೂ, ಹವೆ, ಬೆಳಕು, ಸ್ವಚ್ಛತೆ ಇವುಗಳಿಗೆ ಕೊರತೆ ಇರಬಾರದು. ಓದುಗರಿಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಸರ್ವ ವಿಧವಾದ ಏರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರಬೇಕು. ದೈನಂದಿನ, ಸಾಪ್ತಾಹಿಕ, ಮಾಸಿಕ, ಈ ಎಲ್ಲ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೆ ಆತಂಕ ಉಂಟಾಗದಂತೆ ಓದಲು ದೊರೆಯಬೇಕು, ಇದಲ್ಲದೆ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು—ಅಲ್ಪಾಕ್ಷರಿಗಳು ಓದಲು ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಕಥೆ, ಕಾದಂಬರಿ,ನಾಟಕ, ಲಲಿತಕಲೆ ಮುಂತಾದ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಓದಲು ಅವಕಾಶವಿರಬೇಕು. ಸರ್ವಭಾಷೆಯ ಪತ್ರಿಕೆ, ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನಿಡುವದು ಸರ್ವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಭೂಷಣ ಹಾಗೂ ಅವಶ್ಯ.

ಇಂದು ಈ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಯಾಂತ್ರಿಕತೆಯು ಬೆಳೆದಂತೆ ಮನುಷ್ಯ ಮಾತ್ರರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ದೊರೆಯಲು ಹತ್ತಿದೆ. ಈ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯ ಸದುಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು, ವಿಚಾರ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಲು ವಾಚನಾಲಯಗಳು ಮುಖ್ಯವಾದವುಗಳು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದ ಹೆಚ್ಚು ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಾಗ ದುರ್ವಿಚಾರಗಳ ಸೆಳೆತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕು ಅನೇಕ ಅನಾಹುತಗಳು ಸಂಭವಿಸುವದುಂಟು. ಅಲ್ಲದೇ ದುಶ್ಚಟಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕು ತನು ಧನಗಳನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದುಂಟು. ಇಂಥ ಅನಾಚಾರಗಳನ್ನು ಬದಿಗೊತ್ತಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಅರಿವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಚಿತ್ಸಾಧನಗಳೇ ವಾಚನಾಲಯಗಳು ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವಿಲ್ಲಿ ಮರೆಯಬಾರದು. ಮರೆಯಲಾಗದು, ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಇದ್ದಾಗ ಇಂಥ ಸಾಧನಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ನಮ್ಮ ನೆರೆಯ ದೇಶಗಳ ನಾಡುಗಳ ದೈನಿಕ ಸುದ್ದಿಯನ್ನಾಗಲೀ, ಕಥೆಯನ್ನಾಗಲೀ, ರಾಜ್ಯದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನಾಗಲೀ, ದೇಶದ ವಾರ್ತೆಯನ್ನಾಗಲೀ ಮನನ ಮಾಡುವದು ಬುದ್ಧಿಗೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಂಸ್ಕಾರವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಅವನು ದಿನೇ ದಿನೇ ಸುಧಾರಣೆಯ ಸೋಪಾನಗಳನ್ನು ಏರುವನು.

ವಾಚನಾಲಯಗಳು ನಿರಕ್ಷರದ ಬಾಧೆಯಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿರುವ ಪ್ರತಿ ಮಾನವನಿಗೂ ಸಾಕ್ಷರರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಒಬ್ಬ "ಮೇಧಾವಿ ಶಿಕ್ಷಕ"ನಿದ್ದಂತೆಯೇ ಸರಿ. ಈ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಜೊತೆಗೆ ನಾಗರಿಕ ಕಲ್ಪನೆ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಅರಿವು, ತಂದುಕೊಡುವ ಸಾಧನವೇ ವಾಚನಾಲಯಗಳು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಓದು ಮುಗಿಸಿ ದೇವರಿತ್ತ ಮದ್ದಿನ ಮರವಿಗೆಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಮರೆಯಾದ ಅಕ್ಷರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಉದ್ದೀಪನಗೊಳಿಸಲು ವಾಚನಾಲಯಗಳು ದಾರಿ ದೀಪವಿದ್ದಂತೆಯೇ ಸರಿ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯನೂ ಕೂಡಾ ಪುಸ್ತಕ, ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಬುದ್ಧಿಗಾಣದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಜೀವನದ ಅರಿವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ವಾಚನಾಲಯದ ವ್ಯಾಸಂಗವು ಮನವು ಬುದ್ಧಿಗೆ ಸದಾ ವಿದ್ಯುತ್ ಪ್ರಕಾಶದಂತೆ.

ಈ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡಿಗರ ಮುಂದಗತಿಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ರಕ್ಷ ಜೀವನವನ್ನು ಅಮೃತಧಾರಾ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಪುನರುಜ್ಜೀವನಗೊಳಿಸುವ ಮುಖ್ಯಸಾಧನವೆಂದರೆ ಓದುಮನೆಗಳು

ನಮ್ಮ ನಾಡು, ನುಡಿ, ಒಂದು ಹಂತಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕಾದರೆ ಕಂಡು ನಿರಾಶಾಭಾವದಿಂದ ನಡೆಯುವ ಬಾಳುಳ್ಳವರು ಓದು ಹೊತ್ತಿಗೆಯ ಸಂಗ್ರಾಲಯುಗಳು ಹಾಗೂ ಓದು ಮನೆಗಳು ದರ್ಶನದ ಬೆಳಕಿನ ಸುಜ್ಞಾನದಿಂದ ಆಶಾವಾದಿಯಾಗಿ ಅತಿ ಮುಖ್ಯ. ಹಾಗೂ ಅವಶ್ಯ. ಅಜ್ಞಾನದ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಚೈತನ್ಯಮಯವಾದ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಕಾಲಿರಿಸಬಹುದು.

ಜೈಹಿಂದ್

ಕನ್ನಡಿಗರ ಕನ್ನಡ

(೧)

ಓ ಕನ್ನಡದ ಕಬ್ಬ
ದಿನವೂ ನೀನೆನಗೆ ಹಬ್ಬ !
ಕನ್ನಡ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯೆ
ಕನ್ನಡ ಮೂರ್ತಿಯೆ
ದೇವರಗನ್ನಡ ನೀನಲ್ತೆ ?
ಕಬ್ಬಿಗರೆದೆಯಲಿ ಕುಣಿ-ಕುಣಿದಾಡುವ
ವಿಲಯ ವಿಪ್ಲವ ನೀನಲ್ತೆ ?
ಕನ್ನಡ ಜೀವನು
ಕನ್ನಡ ಪಾವನು
ಆತ್ಮದಗನ್ನಡ ನೀನಲ್ತೆ ?
ನಲ್ಲ-ನಲ್ಲೆಯ ಎದೆಯನು ಬೆರಸಿದ
ಪ್ರೇಮತತ್ವವೇ ನೀನಲ್ತೆ ?

(೨)

ಶಿವನಲ್ಲನ್ನಡ
ಕನ್ನಡಿಗರ ಕನ್ನಡ !
ಕನ್ನಡ ಬಾಳಿದು
ಕನ್ನಡ ತಿರುಳಿದು
ಗುರುವರುಗನ್ನಡ ನೀನಲ್ತೆ ?
ಹೊಲ-ತೋಟದಿ ಹುಲುಸುಗೊಂಡಿಹ
ಹುರುಳ್ಗನ್ನಡ ನೀನಲ್ತೆ ?
ಕನ್ನಡ ಗುಡುಗಿದು,
ಕನ್ನಡ ಬೆಡಗಿದು
ಓ ಕಲಾಗನ್ನಡ ನೀನಲ್ತೆ ?
ಬಾಳ್ ಕನ್ನಡ ಓ ಕನ್ನಡವೇ
ನೀನೆಂದೆಂದಿಗು ಅಮರಲ್ತೆ ?

—ವಿ. ಎಂ. ಗಿರಿಯಪ್ಪ ಧಾರವಾಡ.

— ಹಾರ್ದಿಕ ಹಾರೈಕೆ —

ಪದ— ಉದಯವಾಗಲಿ ನಮ್ಮ ಚಲುವ ಕನ್ನಡನಾಡು (ಎಂಬಂತೆ)

ಬೆಳಗಿ ಬಾಳಲಿ ನಮ್ಮ ವನಿತಾ ಸಮಾಜವಿದು ॥ ಪ ॥
ಇಳೆಯೊಳಗೆ ನಿರುತ ಮಹಿಳೆಯರನು ವಿಕಾಸಿಸುತ ॥ ಅ ಪ ॥

ಭಗೀರಥ ಪ್ರಯತ್ನೆ ಭಾಗೀರಥೀ ಮಾಯಿಯರು ।
ಜಗದೊಳಗಜಾತಹಿತ ದಾದಾ ಪುರಾಣಿಕರು ।
ಹಗಲಿರುಳು ತನುಮನವ ಸವಿಸಿ ಸಿಂಪಾಗಿ ಬಹು ।
ಸೊಗಸಿನಿಂ ಬೆಳೆಸಿದೀ ಭಗಿನಿ ಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆ ॥ ೧ ॥

ಜಾತಿ ಭೇದವ ಬಿಡಿಸಿ, ನೀತಿ ತತ್ವವ ತಿಳಿಸಿ ।
ಭೂತದಯೆ ಸ್ವಾವಲಂಬನ ಸಹನ ಶೀಲತೆಯ ।
ಮಾತೆಯಾಗುವ ಬಾಲಿಕೆಯರ ಮನದೊಳು ಬಿತ್ತಿ ।
ಪ್ರೀತಿಯಿಂ ಬಳೆಸುತಿರುವೀ ಸಮಾಜವು ನಿರುತ ॥ ೨ ॥

ಜಯ ಜಯವು ಭಾರತಿಗೆ ಜಯವು ಸಂಸ್ಥಾಪಿಕೆಗೆ ।
ಜಯಶಾಂತಿ ಸಂಯಮಿಗಳಾದ ದಾದಾ ಪಿತಗೆ ।
ಜಯ ಜಯವು ಸಂಸ್ಥೆಯೊಳು ಕಲಿವ ಬಾಲಿಕೆಯರಿಗೆ ।
ಜಯ ದಾನವೀವ ಕರುಣಾಳು ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ॥ ೩ ॥

—ಪ್ರೇಮಾ ಮಂಗಳೂರು.

ಅಕ್ಕನ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ

ನನ್ನ ಚಿಕ್ಕ ಸೋದರ ಸೋದರಿಯರೆ! ಹದಿನಾರು ವರುಷದೊಳಗಿನ ನೀವುಗಳೆಲ್ಲ, ಅಕ್ಕನ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ' ಗೆ ಓಲೆಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಬಹುದು; ಮತ್ತು ನೀವೇ ಬರೆದ ಸಣ್ಣ ಕತೆ, ಕವನ, ಆಟ ನೋಟ ಇವುಗಳನ್ನೂ ನಾವು ಆದರದಿಂದ ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ನೀವೇ ತೆಗೆದ ಅಂದವಾದ ಚಿತ್ರವಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನೂ ಮೂಡಿಸುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ನೋಡಿ, ಮೊದಲು ನೀವು ಎರಡಾಣೆ ಕೊಟ್ಟು ' ಅಕ್ಕನ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ'ಗೆ ಮೆಂಬರ ಆಗಿಬಿಡಿ; ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಎರಡಾಣೆಯ ಅಂಚೆಯ ತಿಕೀಟು ಇಟ್ಟು, ಕೆಳಗೆ ಇದ್ದ ಮಾದರಿಯ ಫಾರ್ಮಿನಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರು ವಿಳಾಸಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬರೆದು, ಪಾಕೇಟಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ, ಕಳಿಸಿಬಿಡಿ. ' ಅಕ್ಕನ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ'ಗೆ ಈಗಲೇ ಎಷ್ಟೋ ತಮ್ಮ ತಂಗಿಯರು ಸದಸ್ಯರಾಗಿರುವರು. ಈ ಸಾರೆ ಸಹ ಎಷ್ಟೋ ಜನರು ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಮುಂದೆ ಮೂಡಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಸದಸ್ಯರು ತಮ್ಮ ಭಾವಚಿತ್ರದ (ಬ್ಲಾಕ) ಕಳಿಸಿದರೆ,ಅದನ್ನೂ ಅವರ ಪರಿಚಯವನ್ನೂ ಸಾಧ್ಯವಾದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಚ್ಚುಹಾಕಿಸುತ್ತೇವೆ. ಸರಿಯಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಉತ್ತರಗಳನ್ನೂ ಪೂರೈಸಬಹುದು.

ಅಕ್ಕನ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ

ವೀರಮಾತಾ ಕಾರ್ಯಾಲಯ,

ವನಿತಾಸೇವಾ ಸಮಾಜ ಧಾರವಾಡ.

ಧಾರವಾಡ.

ಪ್ರವೇಶಪತ್ರದ ಮಾದರಿ.

ಸದಸ್ಯನ/ಳ ಪೂರ್ಣ ಹೆಸರು ....

ವಯಸ್ಸು ಮತ್ತು ಓದುತ್ತಿರುವ ತರಗತಿ..

ಅಲ್ಪ ಪರಿಚಯ ....

ಪೂರ್ಣ ವಿಳಾಸ..

....(ಮನೆ ನಂಬರ ಸಹಿತ)........................

೨ ಆಣೆ ಸದಸ್ಯತ್ವದ ಫೀಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅಕ್ಕನ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಇಂದಿನಿಂದ ನಾನು ಸದಸ್ಯನಾ/ಳಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ತಾರೀಖು .... ಸಹಿ

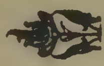
ಅಕ್ಕನ ಬಳಗಕ್ಕೆ ಹಿರಿಯಕ್ಕನ ಅಕ್ಕರೆಯ ಮಾತು.

ತಮ್ಮ ತಂಗಿಯರೇ ಕೆಲವು ಅನಿವಾರ್ಯ ಅಡಚಣೆಯ ಮೂಲಕ ನಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆಯು ತಡವಾಗಿ ಹೊರಟು ಮೇ, ಜೂನ-ಜುಲೈ-ಅಗಸ್ಟ ಸಂಚಿಕೆಗಳು ಒಮ್ಮೆಲೇ ಕೈಸೇರುವಂತೆ ಕಳಿಸುವ ಪ್ರಸಂಗವು ಬಂದಿತು. ಆದಕ್ಕಾಗಿ ತಮ್ಮ ಒಗಟಿದ ಉತ್ತರ ಸರಿಯಾದ ವೇಳೆಗೆ ನಿಮಗೆತಿಳಿಯದಂತಾಗಿ ಹೊಸ ಒಗಟಗಳು ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳು ಬರಲು ಆತಂಕವಾಗಿದೆ. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಸಪ್ಟಂಬರ ಸಂಚಿಕೆಗೆ ನಿವಾರಣೆಯಾಗಬಹುದು. ಆಮೇಲೆ ಎಲ್ಲವೂ ಸರಿಹೋಗುವದು. ತಾವು ಯಾವದಕೂ ಉತ್ಸಾಹಗುಂದ ಬಾರದಾಗಿ ಅಕ್ಕನ ಭರವಸೆ.

ನಿಮ್ಮ ಹಿರಿಯಕ್ಕ

— ಈ ತಿಂಗಳ ಹೊಸ ಸದಸ್ಯರು —

ಆದೂರು ಲಕ್ಷ್ಮೀರತ್ನ ಚಡಗ ಓದುವ ತರಗತಿ ೯. ಕತೆಗಳನ್ನು ಓದುವದರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಆಸಕ್ತಿ. ವಯ ತಿಳಿಸಿಲ್ಲ. ವಿಳಾಸ C/o ಆದೂರು ದಾಮೋದರ ಚಡಗ ಪೋ. ಆದೂರು ಕಾಸರಗೋಡು ದ. ಕ.

 ರಾಷ್ಟ್ರ ಪ್ರೇಮಿಯಾಗು

ರಾಷ್ಟ್ರ ಪ್ರೇಮ ನಿನ್ನ ಎದೆಯೊಳಿಲ್ಲ ಸೋದರ!
ಕೀಳು ಭಾವ ತೊರೆದು ನೀನು ಮರೆಯೆ ಸೋದರ!
ಕಹಳೆಯೂದಿ ಜನಗಳನ್ನು ಎಬಿಸು ಸೋದರ !

ದೇಶಪ್ರೇಮ ಕಾಯದಲ್ಲಿ ಕೀರ್ತಿಕಹಳೆ ಯೂದಲಿ
ವಾಚದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ ಸಹನೆ ಮೂಡಿಭಾವ ಬೆಳೆಯಲಿ
ರಾಷ್ಟ್ರಪ್ರೇಮ ನಿನ್ನ ಮನದಿ ಬುಗ್ಗೆಯಾಗಿ ಹರಿಯಲಿ

ಹುಟ್ಟಿಬಂದ ಪ್ರಾಣವದೋ ದೀನ ಸೇವೆಗೈಯ್ಯಲಿ
ದೀನದಲಿತ ಜನರ ಗೋಳ ನೋಡಿ ಮನವು ಮರುಗಲಿ
ಪಣವತೊಟ್ಟು ಜನರ ಗೋಳ ಎದೆಯಗೊಟ್ಟು ಸರಿಸನಿ

ದೇಶಶಾಂತಿಗಾಗಿ ನಿನ್ನ ತನುವು ಸತತ ದುಡಿಯಲಿ
ಲೋಕವೆನ್ನ ಮನೆಯು ಎಂಬ ಐಕ್ಯಭಾವ ಬೆಳೆಯಲಿ
ಒಂದೆ ಈ ಕುಟುಂಬವೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿನಿರುತ ನೆಲೆಸಲಿ

ರಾಷ್ಟ್ರಪ್ರೇಮ ನಿನ್ನ ಎದೆಯೊಳಿಲ್ಲ ಸೋದರ !
ದೇಶಬಂಧು, ದೇಶಪ್ರೇಮಿಯಾಗು ಸೋದರ !
ನಿಜದಿ ತತ್ವವಿಡಿದು ನೀನು ನಡೆಯೆ ಸೋದರ !

—"ತುಕಾರಾಮ" ಜಾಲಿಹಾಳ.

ನಾನು ಶಾಲೆಯ ಮುಖ್ಯಾಧ್ಯಾಪಿಕೆಯಾಗಿದ್ದರೆ

ಲೇಖಕ : ವೀರುಬಾಯಿ ಉಮಚಿಗಿ.

ನಾನು ನನ್ನ ಕರ್ಮಧರ್ಮ ಸಂಯೋಗದಿಂದ ಪುಣ್ಯಪ್ರದವಾದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಕೆ ಅದರಲ್ಲೂ ಮುಖ್ಯಾಧ್ಯಾಪಿಕೆಯಾದರೆ ಕೇಳುವದೇನು ? ನನ್ನ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಎಣೆಯೇ ಇಲ್ಲ "ಕಾಯಕವೇ ಕೈಲಾಸವೆಂದು" ಭಾವಿಸಿ ಅತ್ಯಂತ ಪರಮ ಪೂಜ್ಯವಾದ ಗುರುಸ್ಥಾನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಇಂದಿನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನಾಳಿನ ನಾಗರಿಕರನ್ನಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸಲು ಬೇಕಾಗುವ ಎಲ್ಲ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ವಿದ್ಯಾಬುದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಆದರ್ಶ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲೆತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಮಗು ಬೆಳೆದು ಮಾನವನಾಗುವಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಬೇಕೋ ಅವೆಲ್ಲವುಗಳ ತಕ್ಕ ಏರ್ಪಾಟು ಮಾಡಿ ಮಕ್ಕಳ ಗುಂಪಿನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಚುಕ್ಕೆಗಳ ಚಂದ್ರನಂತೆ ಶಿಕ್ಷಕ ವೃಂದದಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯ ಹುದ್ದರಿಯಾಗಿ ಶಾಲೆಯ ಹೊಣೆ ಹೊತ್ತು ನನ್ನಾದ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯವಾದ ಶಿಕ್ಷಕ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಪವಿತ್ರವಾದ ಶಿಕ್ಷಕ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಅಹೋರಾತ್ರಿ ಮನವಿಟ್ಟು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆನು.

ನನ್ನ ಶಾಲೆಯ ಉಪ ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ಆತ್ಮೀಯ ಬಂಧುಗಳೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಅವರೊಡನೆ ತುಂಬ ಸಹಕರಿಸಿ ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನನ್ನ ಶಾಲೆಯು ಪ್ರಗತಿ ದೆಶೆಯಲ್ಲಿ ಮುನ್ನುಗ್ಗಿ ಬರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆನು. ನನ್ನೆಲ್ಲ ಉಪಗುರುಗಳ ಕುಂದುಕೊರತೆಗಳನ್ನರಿತು ಅವುಗಳ ನಿವಾರಣೆಯನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಮಾಡಲೆತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದೆನು. ೧ ರಿಂದ ೭ನೆಯ ವರ್ಗದ ವರೆಗಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತರಗತಿಯ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಆಗಾಗ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ ಸಲಹೆ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೆನು ಪ್ರಯತ್ನವಾಗಿ ಗುರುಗಳಿಗೆ ಉತ್ಸಾಹದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹನೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಜೀವನವನ್ನು ಸರ್ವಾಂಗಸುಂದರ ಮಾಡಲೆತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದೆನು. ನಾನು ಹುದ್ದೆಯ ಹುಚ್ಚುತನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸ್ವತಃ ಮಮತೆಯ ಮೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಹಸನ್ಮುಖಿಯಾಗಿ ಮುಂಜಾವಿನಿಂದ ಸಂಜೆಯ ವರೆಗೆ ವೇಳೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನನ್ನೀ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಎಡಬಿಡದೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆನು. ಬಾಲಕ ಪಾಲಕ ಶಿಕ್ಷಕರ ಪರಸ್ಪರ ಆತ್ಮೀಯ ಸಂಬಂಧವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆನು.

ನನ್ನ ಶಾಲೆಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮೂಲೋದ್ಯೋಗ, ಸಮುದಾಯಪಾಠ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪ್ರವಾಸ, ವನಭೋಜನ, ಚರ್ಚಾಕೂಟ, ಸರಕಾರಿ ಸಂಘ, ಮಕ್ಕಳ ಕೈಬರಹದ ಪತ್ರಿಕೆ, ಬಾಲವೀರದಳ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನು ವರ್ಗವಾರ ವಯೋವಾರ ಯೋಗ್ಯತೆಗನುಗುಣವಾಗಿ ಸಂಘಟಿಸಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಉಪಗುರುಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಹಂಚಿ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಸಾಗುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆನು. ಪ್ರತಿದಿನ ಮುಂಜಾನೆ ನನ್ನ ಶಾಲೆಯ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳ ಗುರುಗಳ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳದೆ ಇರಲಾರೆನು. ಸಾಮೂಹಿಕ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಪಂಚಾಂಗ, ಅಮರವಾಣಿ, ವಾರ್ತಾವಿವರಣೆ, ಸಫಾಯಿ, ಆರೋಗ್ಯ ಪರೀಕ್ಷೆ, ಹಾಜರಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವದು. ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ವೇಳೆಯನ್ನೂ ಹಾಳು ಮಾಡದೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆನು. ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಗರ್ಲಗಾಯಿಡ ಶಿಬಿರವನ್ನು ತೆಗೆದು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೆನು.

ಒಟ್ಟಾರೆ ನನ್ನ ಶಾಲೆ ಆದರ್ಶ ಜೀವನ ಶಿಕ್ಷಣ ಶಾಲೆಯಾಗುವಂತೆ ಹಗಲು ರಾತ್ರಿ ಭಗೀರಥ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿ ಮೇಲಾಧಿಕಾರಿಗಳ, ಊರವರ ಮೆಚ್ಚುಗೆಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗುವಂತೆ ಹೆಚ್ಚು ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆನು. ಅಂತೂ ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಒಂದು ವೇಳೆ ಮುಖ್ಯಾಧ್ಯಾಪಿಕೆಯಾಗಿದ್ದರೆ ನುಡಿಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆನು.

" ಅರುಣೋದಯ "

ಮೂಡಣ ಮುಗಿಲಲಿ
ಮೂಡುತಿಹನು ರವಿ
ಕೆಂಪಡರುತಲಿದೆ ಆ ಮುಗಿಲು ।
ಬಡವಗೆ ಬಣ್ಣದು
ಬಲ್ಲಿದಗೇನಿದು ?
ಬಿದ್ದಿದೆ ಇಬ್ಬರಲ್ಲೊಬ್ಬಗೆ ದಿಗಿಲು ।
ಅರುಣನ ಕಿರಣವು
ಆಗಸದಿಂದಲೆ
ಎಚರಿಸಲಿ ಎಮ್ಮನು ಬೇಗ ।
ನಿನ್ನೆಯ ಕಷ್ಟವು
ಇರುಳಲಿ ಅಳಿಯಲಿ
ಬದುಕು ಮತ್ತೆ ಹೊಸದಾಗಲಿ ಈಗ ।
ಇರುಳದು ಅಳಿಯಲಿ
ಬೆಳಕನು ಬೆಳಗಲಿ
ನರಕ ಹೋಗಿ ಬರಲಾ ಸಗ್ಗ ।
ಭೇದವು ತೊಲಗಲಿ
ಭಾವವು ಬೆಳೆಯಲಿ
ಅರಳಲಿ ಮಾನವತೆಯ ಮೊಗ್ಗ ।
ಬಡವನು ಬೀಳಲಿ
ಬಲ್ಲಿದ ಏಳಲಿ
ಬದಲಾಗಲಿ ಜಗದೀ ಸಮಯ ।
ಬಡವನು ಏಳಲಿ
ಬಲ್ಲಿದ ಬೆಳೆಯಲಿ
ಬೇಗನೆ ಆಗಲಿ ನವ ಅರುಣೋದಯ ।

—ಅ. ಶ. ಬೆಳಂಬಗಿ.

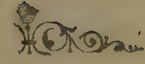

ರವೀಂಧ್ರರ ಹಾಡು

ಕವಿ ವಂದನೆ ಮಾನ್ಯ ರವೀಂದ್ರ ।
ಹರಸೆಮ್ಮ ವಂಗ ಕವೀಂದ್ರ ।
ಭಾರತಾಂಬೆಯ ಕಳವಳ ಕಂಡು ।
ಮನಮನದಲ್ಲಿ ಕಳವಳಗೊಂಡು ।
ಚಿತ್ರಿಸಿದೆಯೋ ತಾಯಿಯು ಅಳಲು ।
ಕರಕರಗಿತೊ ಜನಮನ ಕರುಳು । ॥೧॥
ನೀ ಕಂಡೆಯೊ ಬಿಡುಗಡೆ ಕನಸು ।
ಕನಸಾಗಿದೆ ಇಂದಿಗೆ ನನಸು ।
ಕವಿ ಸಂತಸ ಕಂಬನಿ ಸುರಿಸು ।
ಕೈಲಾಸದೆ ಭಾರತ ಹರಸು ।
ಸುರಕುಸುಮದ ದೃಷ್ಟಿಯು ಕರೆಸು । ॥೨॥
ಹಿಂದಾದರು ಭಾರತವ್ಯಾಸ ।
ಕನ್ನಾಡಲಿ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ।
ವರಕವಿ ಕಾಲಿಯದಾಸ ।
ಸರಸತಿಯು ಹಾಸನುಭಾಸ ।
ನೀ ಭಾರತೀ ಮಾನಸ ಹಂಸ । ॥೩॥
ಗೀತಾಂಜಲಿ ಕೊಟ್ಟೆಯೊ ಜಗಕೆ ।
ಪ್ರಭುವಾಗಿಹ ಪರಮನ ಪದಕೆ ।
ಬಿಡದಿತ್ತೆಯೋ ಸಂತಸ ಜಗಕೆ ।
ನೀ ಸೇರಿದೆ ಪರಮನ ಪದಕೆ ।
ಬಾ ನೀಡಲು ಸಂತಸ ಜಗಕೆ । ॥೪॥
ಬುಧಗಳಲಿ ಕಾವ್ಯದ ಬುಧ ।
ಮುತ್ತೈದೆಗೆ ಕುಂಕುಮ ಅಂದ ।
ದೈವಗಳು ಹರಿಗೋವಿಂದ ।
ವಂಗಾಲಕೆ ಮಾನ್ಯ ರವೀಂದ್ರ ।
ಬಂಗಾಲದ ಬಾನಿನ ಚಂದ್ರ ! ॥೫॥

ಸಂಗ್ರಹಕಾರ— ಕುಮಾರ M. R. ಗುರವ.

 ನನ್ನ ನೆಚ್ಚಿನ ಕವಿ

ಲೇ— ಬಾ. ರಾ. ಹುಲಮನಿ.

ನಮ್ಮ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳು ಆಗಿ ಹೋದರು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರಿಂದ ಆ ಕವಿತೆಗಳ ಅರ್ಥವು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯು ಬೆಳೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಅನುವು ದೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಈಗೀಗ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದಂತ ಕವಿಗಳು ಬರೆದ ಕವಿತಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಶೀವ್ರನಾಗಿ ತಿಳಿಯುತ್ತವೆ. ಆದರಲ್ಲಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಕವನಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದವರೆಂದರೆ ದ. ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಒಬ್ಬರು. ಅವರ ಕವನಗಳು ನನಗೆ ಒಳ್ಳೆ ಅಚ್ಚು ಮೆಚ್ಚಾಗಿ ಸೇರುತ್ತವೆ.

ಇವರು ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶಿರಹಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಜನ್ಮ ತಾಳಿದರು. ಇವರ ಅಭ್ಯಾಸವು ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಆಯಿತು. ಕೆಲವು ದಿವಸ ಅವರು ಈಗಿನ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ ಹೈಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರು. ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳ ನಂತರ ಸೊಲ್ಲಾಪುರದ ಕಾಲೇಜದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ನಿಯಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು. ಶ್ರೀಯುತ ದ. ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಅನೇಕ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆದರು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಹರಣ ನಿನಗೆ ಶರಣ ಮತ್ತು ಗಂಗಾವತರಣ ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಎಲ್ಲ ಕವನಗಳು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರೆಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಯುತ್ತವೆ. "ಅಡು ಮುಟ್ಟದ ವನಸ್ಪತಿಯಿಲ್ಲ ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಬರೆಯದೆ ಇದ್ದಂಥ ಕವನಗಳಿಲ್ಲ" ಎಂಬ ಮಾತು ಇವರಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀಯುತ ದ. ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಪದ್ಯದಿಂದ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತ ನಡೆದಿದೆ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆಯಾದರೂ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನನ್ನ ಆಶೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇವರು ಚಿರಂಜೀವಿಗಳಾಗಿ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಪತಾಕಿಯನ್ನು ದಶದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಿಸಲೆಂದು ಹಾರೈಸುವೆ. ಇವರು ನನ್ನ ನೆಚ್ಚಿನ ಕವಿಯೆಂದು ಹೆಮ್ಮೆ ಎನಿಸುತ್ತದೆ.

ನಾನು ಜೀವನ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಾಲೆಗೆ ಏಕೆ ಹೋಗುವೆ?

ಲೇ— ವ್ಹಿ. ಜೆ. ಬಳಿಗಾರ

ಸಾಲೆಗೆ ಹೋಗ್ತೇನವ್ವ ನಾನು ಸಾಲೆಗೆ ಹೋಗ್ತೇನೇ।
ಓದುಬರೆಹ ಕಲಿತು। ನಾನು ಜಾಣಳಾಗುದಕೇ।
ಅಪ್ಪ ಕೊಟ್ಟ ಪಾಟಿಚೀಲ ಬಗಲಲ್ಲಿ ಹಾಕೇನೇ।
ಅಣ್ಣ ಕೊಟ್ಟ ಪೆನ್ಸಿಲನ್ನು ಕೈಯ್ಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದೇನೇ।
ಸಾಲೆಗೆ ಹೋಗಿ ಸಫಾಯಿ ಮಾಡಿ। ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುದಕೇ।
ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿ ಜಗದ ಸುದ್ದಿ। ತಿಳಿದುಕೊಂಬುದಕೇ।
ಪಾಠ ಓದಿ ಆಟ ಆಡಿ। ಶಕ್ತಿಪಡೆಯುದಕೇ।
ಶಕ್ತಿಯುಕ್ತಿಗಳನ್ನು ನಾನು। ಗಳಿಸಿಕೊಂಬುದಕೇ।
ನೂಲುವ ನೇಯುವ ಒಕ್ಕಲುತನದ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯುದಕೇ।
ಜೀವನ ಶಿಕ್ಷಣ ಕಲಿತು ನಾನು। ಸುಖದಿಂದಿರುವದಕೇ॥

ಭೂಮಿತಾಯ ಬಯಕೆ

೧

ಬಾಲ ಬುದ್ಧಿಯಲಿ ನಿನ್ನ ಮರೆತು ನಾ
ಹೊರಟು ಬಂದೆನಿಲ್ಲಿ
ಕ್ಷಣಿಕ ಸುಖದ ಹೊರತಾಗಿ ನನಗೆ
ಮತ್ತೇನು ಕಾಣದಿಲ್ಲಿ

●

೨

ಧೂಮ ಮಿಶ್ರಿತ ತಮದ ಮಧ್ಯದಂ
ತೊಳಲುತಿಹುದು ಹೃದಯ
ಹಸಿದಮಗುವು ತಾಯ್ ನೆನೆಯುವಂತೆ
ನನ್ನಾಶೆ ನಿನ್ನ ಸುದಯ

●

೩

ಜ್ಞಾನವರ್ಗವ ಜ್ಞಾನವೆಂದು
ನಾನಾಗ ನಿನ್ನ ಮರೆತೆ
ಅಜ್ಞಾನ ಮದವು ನನ್ನಿಂದ ತೊಲಗಿ
ನನಗಾಯ್ತು ನಿನ್ನ ಕೊರತೆ

●

೪

ನನ್ನ ಬಾಳಬೈಲಾಟ ಗೋಳಿಸಿದಾ
ಶಿಷ್ಟ ತಮದ ಕೋಪ
ತೋರಗೊಡದೆ ಅಂತರ್ಯವನ್ನು ತಾ
ನಟಿಸಿತಾಗಿ (ದಾರಿ) ದೀಪ

●

೫

ಭವದ ಸವಿಯ ನಾನರಿಯ ಹೋಗಿ
ಈ ತಮದ ಮಧ್ಯೆ ಬಿದ್ದೆ
ಅರಿತ ಮೇಲೆ ನಿನ್ನಡಿಗಳೆನಗೆ
ಪಾವನವು ತಾಯೆ ಎಂದೆ

●

೬

ದಟ್ಟ ತಮಕೆ ದಿನಮಣಿಯ ಕಿರಣ
ತಾನೊಂದು ಶಾಸ್ತ್ರವಂತೆ
ಅಜ್ಞಾನ ತಮಕೆ ನೀ ಜ್ಞಾನ ಕಿರಣ
ವರದಾನ ಮಾಡು ಮಾತೆ

೭

ನಿನ್ನ ಮುಖವು ನನಗಿಂದು ಪಾವನವು
ಜ್ಞಾನಮಾರ್ಗ ಜ್ಯೋತಿ
ಕತ್ತಲೊಳಗೆ ಎನ್ನ ಚಿತ್ರಭಿತ್ತಿಯನು
ಸುತ್ತುತಿಹುದು ಭೀತಿ

●

೯

ನಿನ್ನ ಮಾರ್ಗವದು ಹೊನ್ನ ಮಾರ್ಗವದು
ಮೊದಲೆ ಮರೆತು ಹೋದೆ
ಕೆಟ್ಟ ಮೇಲೆ ನಾನಿನ್ನ ನೆನೆಯುತಿಹೆ
ಕೃಪೆದೋರು ವೀರಮಾತೆ

●

೧೧

ಅಜ್ಞಾನದ್ರುವದ ಈ ಘಟವ ಹೊತ್ತು
ನೋಯುತಿಹುದಸ್ಥಿಂದ
ಜ್ಞಾನಶಿಲೆಯಲೀ ಘಟವನೊಡೆದು
ತೋರೆನಗೆ ಮುಖಾರವಿಂದ

●

●

೮

ಜ್ಞಾನ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಧೂಮ ಮುಸುಕಿಹುದು
ನಡೆಯಲಾರೆ ಮುಂದೆ
ಅರಿತ ನಿನ್ನಿ ಆ ಮೃದುಕರಗಳನ್ನು
ಕಳಿಸದಿಹೆಯ ಹಿಂದೆ

●

೧೦

ದಲಿತ ಜನಕೆ ನೀ ಫಲವನಿತ್ತು
ತೋರಿರುವಿ ಸುಖದ ಮಾರ್ಗ
ಪತಿತ ಹೃದಯದ ಮರೆತ ಮನುಜ ನಾ
ನೀನೆ ನನ್ನ ಸ್ವರ್ಗ

●

೧೨

ಶುಭ್ರಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಬಟ್ಟೆಯುಟ್ಟು
ನಿಲ್ಲುವದು ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟ
ಪಂಕ ಮಧ್ಯದಿ ಮುಳುಗುತಿಹೆನು ನಾ
ಪರಿಹರಿಸು ಸರ್ವಕಷ್ಟ

—ದೇಶಪಾಂಡೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣ (ಗಲಗಲಿ)

ಕುಣಿಯೋಣ ಬಾರ !

ಕುಣಿಯೋಣ ಬಾರ ನಾ ನೀನು ಕೂಡಿ ಕುಣಿಯೋಣ ಬಾರ !
ನಾ ನೀನು ಕೂಡಿ ಕುಣಿಯೋಣ ಬಾರ ! ಕುಣಿಯೋಣ !
ಚಂದಿರ ಮೂಡಿದ ಅಂದದಿ ಬೆಳದಿಂಗಳು ಕುಣಿಯೋಣ ಬಾರ
ಮೈ ಮೈ ಹಚ್ಚಿ ತಾಲಕೆ ತಾಲ ಹಾಕಿ ಕುಣಿಯೋಣ ಬಾರ !
॥ ಕುಣಿಯೋಣ ॥

ದೂರದಿ ಕಾಣುವ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಮಂಟಪದೊಳ್
ನಾನೀನು ಕೂಡಿ ಕುಣಿಯೋಣ ಬಾರ ! ಕುಣಿಯೋಣ !
ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹೂವರಳಿದ್ದಂಗ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಮಂಟಪದೊಳ್
ಅರಳುತ ನಾವ್ ನಲಿಯುತ ನಾವ್ ಕುಣಿಯೋಣ ಬಾರ !
॥ ಕುಣಿಯೋಣ ॥

ಹಿಂದಿನ ಕುಣಿತ ನಾವು ಮುಗಿಸೋಣ !
ಮುಂದಿನ ಕುಣಿತದ ಗುರಿಯು ಕಟ್ಟೋಣ !
ಕುಣಿಕುಣಿದಂತೆ ಲಯವ ಕಲಿಯೋಣ !
ಲಯಕೆ ಲಯವ ಹಾಕಿ ಕುಣಿಯೋಣ ಬಾರ !
॥ ಕುಣಿಯೋಣ !॥

ಯಾರಿಗೂ ಹೇಳಬ್ಯಾಡ ಯಾರಿಗೂ ಕೇಳಬ್ಯಾಡ !
ಎನ್ನಯ ಚಲುವಿನ ಕಣ್ಣೆ ! ಚಿಂತಿಯ ತೆರೆದೇಳು !
ಬಾಳ ಅಳಲನ್ನಳಿಸಲು ಮಲ್ಲಿಗೆ ಅರಳಿದೆ ಕುಣಿಯುತ
ರಮಣಿಯೇ ಹಾಡೇಳು ! ಕುಣಿಯೋಣ ಬಾರ !
॥ ಕುಣಿಯೋಣ ॥

ಬರಲಿಹ ಭಾಗ್ಯದ ದಿನಗಳ ನೆನೆಯುತ ಬಾಳತೇಜದ
ನವರಸ ಹುಡುಕುತ ಜೀವನದ ಕುಣಿತ ಕುಣಿಯೋಣ !
ನಿನ್ನಯ ಹೃದಯವು ಎನ್ನಲಿ ಬೆರತಾಗ ನವರಸ ಚಿಮ್ಮುವದು !
ನವೀನ ತೇಜದಿ ನವರಸ ಹುಡುಕಲು ಜೀವನ ಸಾಗಿಹುದು
॥ ಬಾ ಬಾರೆ ! ಕುಣಿಯೋಣ ಬಾರೆ ! ಕುಣಿಯೋಣ !
ಕತ್ತಲೆಯುಡಗಿದೆ ಗಗನವು ತಿಳಿಯದೆ ಬಾರೆ ಕುಣಿಯೋಣ ಬಾರ !
ನಾ ನೀನು ಕೂಡಿ ಕುಣಿಯೋಣ ಬಾರೆ ಕುಣಿಯೋಣ !
ಚಂದಿರ ಮೂಡಿದ ಅಂದದಿ ಬೆಳದಿಂಗಳು ಕುಣಿಯೋಣ ಬಾರೆ
॥ ಕುಣಿಯೋಣ ॥

—**ರಾಮಲಿಂಗ ಪೂಜಾರ (ಯಲಿವಾಳ) ಧಾರವಾಡ.**

ಸೂ ಚ ನೆ

* ಲೇಖನಗಳು, ಅಸ್ಪಷ್ಟ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದವು ಬರುತ್ತಿದ್ದು, ಮುದ್ರಣ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ತುಂಬಾ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಲೇಖಕರು ಸುಸ್ಪಷ್ಟ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಲೇಖಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಕರ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು.

* ಇನ್ನೂ ವರೆಗೂ ಚಂದಾ ಹಣವನ್ನು ಕಳಿಸದ ಚಂದಾ ದಾರರು ಅದನ್ನು ಕೂಡಲೆ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ 'ವೀರಮಾತೆ' ವನಿತಾ ಸೇವಾ ಸಮಾಜ, ಧಾರವಾಡ. ಈ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಚಂದಾಹಣವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡಬೇಕು.

* ಚಂದಾದಾರರು, ತಮ್ಮ ವಿಳಾಸ ಬದಲಾದಲ್ಲಿ, ಹಾಗೆ ತಿಳಿಸಿದರೆ, 'ವೀರಮಾತೆ' ಯು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಮುಟ್ಟು ವಂತೆ ದಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಲಾಗುವದು.

* ಲೇಖಕರು ಅಥವಾ ವಾಚಕರು, ಲೇಖ ಕಳಿಸುವದಾಗಲಿ ಉಳಿದ ಯಾವದೇ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡುವಾಗ ತಮ್ಮ ವಿಳಾಸವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದು ತಿಳಿಸಲು ಮರೆಯಬಾರದು.

* ಹೊಸದಾಗಿ ಚಂದಾದಾರರಾಗಬಯಸುವವರು, ಚಂದಾ ಹಣವನ್ನು ಮೊದಲು ಕೊಟ್ಟು, ಕಳಿಸಿದರೆ, ಮಾಸಿಕವನ್ನು ಅವರ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಕಳಿಸುವತ್ತ ಗಮನಿಸಲಾಗುವದು.

* ಸೋದರ, ಸೋದರಿಯರು, ಅಕ್ಕನಟ್ಟಿಗೆಯ ವಿಭಾಗ ದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿತಿಂಗಳ ೧೦ ನೇ ತಾರೀಖಿನ ಒಳಗಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು.

* * * * * *

'ಸಮಾನಾಧಿಕಾರ' ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬರಬೇಕಿದ್ದರೆ
ಮಹಿಳೆಯರ 'ಬೌದ್ಧಿಕ ಉನ್ನತಿ' ಅತ್ಯವಶ್ಯವಾದುದು
ಜ್ಞಾನ, ಮನೋರಂಜನೆಗಾಗಿ ವಿವಿಧ ಲೇಖಗಳಿದ್ದ
ಪ್ರಗತಿಪರ ವಿಚಾರಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದ
ಮಹಿಳೆಯರ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ

ವೀರಮಾತೆ

ಇಂದೇ ಚಂದಾದಾರರಾಗಿರಿ

ಸಂಪಾದಕರು :— **ಪ್ರೊ. ಸರೋಜಿನಿ ಮಹಿಷಿ,**
ಎಂ. ಎ., ಎಲ್ಎಲ್. ಬಿ.

ಸ್ತ್ರೀಯರ ವಿಕಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಮೀಸಲಾಗಿಟ್ಟ

ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ

ವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾಹಣ ೫ ರೂಪಾಯಿ
ಬಿಡಿಸಂಚಿಕೆ ೩೭ ನ.ಪೈ. ಮಾತ್ರ

ಮನೆಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸುಖಸಂತೋಷಗಳನ್ನು
ಬೀರಬಲ್ಲ ಕನ್ನಡ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ

[ಮುಂಬಯಿ, ಮೈಸೂರು ಮತ್ತು ಮದ್ರಾಸ
ಸರಕಾರಗಳಿಂದ ಮಾನ್ಯತೆ ದೊರೆತಿದೆ.]

ಬಟವಡೆಯಾಗದಿದ್ದಲ್ಲಿ
ಹಿಂತಿರುಗಿಸಬೇಕಾದ ವಿಳಾಸ :—
"ವೀರಮಾತೆ" ಕಾರ್ಯಾಲಯ
ವನಿತಾ ಸೇವಾ ಸಮಾಜ
ಪ್ರಕಾಶ ರೋಡ
ಧಾರವಾಡ

ADDRESS

To,
No
ಶ್ರೀ. H.H.
Post Master

ಮುದ್ರಕರು : ಶ್ರೀಯುತ ಕುಲಕರ್ಣಿ ರಾಮರಾಯರು
ಸ್ಥಳ : ವನಿತಾ ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ ಪ್ರೆಸ್, ಧಾರವಾಡ
ಪ್ರಕಾಶಕರು : ಶ್ರೀ. ಲ. ರಂ. ಪುರಾಣಿಕ
ಸ್ಥಳ : ವನಿತಾ ಸೇವಾ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿಯ ಕಾರ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ